

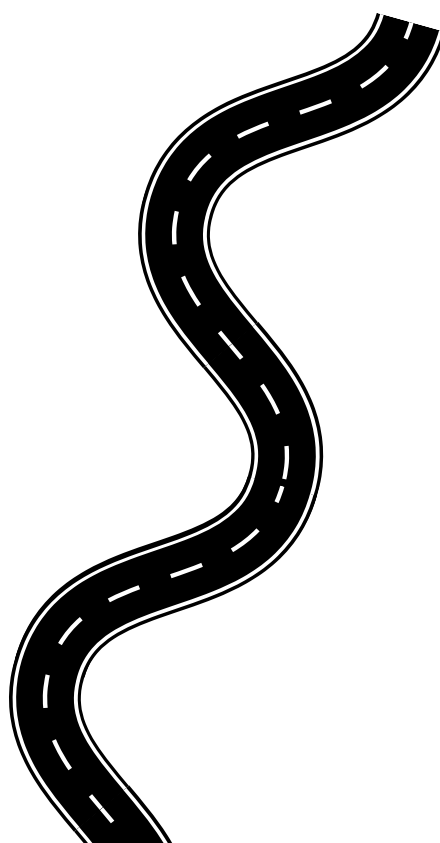
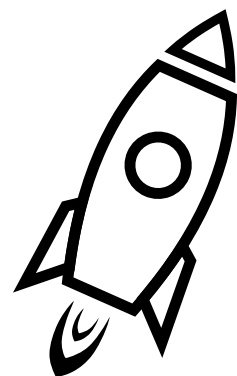
**Įtraukusis ugdymas
Kaišiadorių rajono
bendrojo ugdymo
įstaigose**

**Nuo nulio iki mėnulio:
penkiais pojūčiais
patiriame ugdymo
pokyčius**

Baigiamosios Kaišiadorių
rajono ugdymo įstaigų
TUM įtraukiojo ugdymo
srities konferencijos
medžiaga

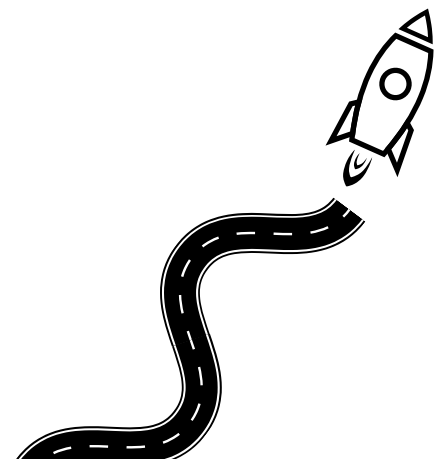
TUM Tūkstantmečio
mokyklų
programa

Įtraukusis ugdymas – tai neatsiejama šiuolaikinės, pažangios bendruomenės dalis. Tik suteikdami vienodas galimybes visiems vaikams, nepaisant jų individualių poreikių, galime auginti atvirą, empatišką ir stiprią visuomenę. Kaišiadorių rajono savivaldybėje kryptingai investuojame į specialistų komandų stiprinimą mokyklose, mokytojų kvalifikacijos kėlimą, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų ugdymo sąlygų gerinimą. Mūsų tikslas – kad kiekvienas vaikas jaustųsi laukiamas, matomas ir vertinamas savo ugdymo įstaigoje.

Kaišiadorių rajono savivaldybės
Meras Šarūnas Čėsna

NAUJOS KARTOS
LIETUVA

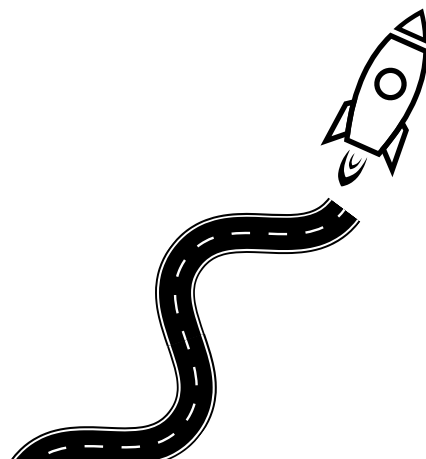
Leidinyje apžvelgiamos Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities patirtys: kokie pokyčiai įvyko įgyvendinant TŪM programą, kuo stiprios rajono ugdymo įstaigos.

Leidinio sumanytojai ir rengėjai – Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos įtraukiojo ugdymo ir vadovų komandos.

Leidinyje pateikta Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų parengta informacija originali, leidinio rengėjai neatsako už jos turinį ir kokybę.

Įtraukusis ugdymas Lietuvos švietimo sistemoje apibrėžiamas kaip „ugdymas lanksčioje švietimo sistemoje, užtikrinančioje visų vaikų teisę nebūti diskriminuojamiems dėl savo ypatumų ir jų įtrauktį į bendrojo ugdymo sistemą, bendrą mokymosi aplinką, sukuriant visiems besimokantiems lygias ugdymosi galimybes, mokantis drauge su visais“ (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, 2022: 84). TŪM programos kontekste įtraukusis ugdymas suprantamas kaip ugdymo (-si) metodų įvairovė ir veiklos, nukreiptos į mokyklos bendruomenės kompetencijų mokytį įvairių ugdymosi poreikių turinčius vaikus tobulinimą, mokytojų, švietimo pagalbos ir kitų specialistų (-čių) komandinį darbą, užtikrinant įvairių ugdymosi poreikių turinčių vaikų kokybišką ugdymą, tinkamos ir saugios ugdymo (-si) aplinkos jiems sukūrimą (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, 2022b).

Kaišiadorių rajono savivaldybės
švietimo, kultūros ir sporto skyriaus
vedėja Lina Lukoševičienė

Įtraukusis ugdymas yra svarbi šiuolaikinės švietimo sistemos dalis sieianti užtikrinti, kad visi ugdytiniai nepriklausomai nuo jų individualių poreikių ir gebėjimų turėtų vienodas galimybes mokytis ir tobulėti, bei gautų kokybišką išsilavinimą. Mūsų savivaldybėje įtraukusis ugdymas diegiamas nuosekliai ir kryptingai. Pradėjusi dirbti 2024 m. lapkričio–gruodžio mėn. su darbo grupe lankiausi Kaišiadorių rajono savivaldybės mokyklose, susipažinau su įtraukiojo ugdymo diegimo situacija, kalbėjomės su vadovų komandomis apie išskylančius iššūkius ir sėkmes. Džiugu, kad visų savivaldybės švietimo įstaigų vadovai kryptingai ruošėsi įtraukiojo ugdymo diegimui, daugelio įstaigų pedagogai tobulino kvalifikaciją įtraukiojo ugdymo srityje, daugumoje įstaigų įrengta bent po vieną sensorinį kabinetą, įsigyta įvairių specializuotų mokymo priemonių. Siekiant ir toliau užtikrinti kokybišką įtrauktį švietimo įstaigose būtina nuolat organizuoti kryptingą pedagogų kvalifikacijos tobulinimą, ypač aktualus pamokose taikyti UDM principus, svarbu formuoti pilnas švietimo pagalbos specialistų komandas bei užtikrinti savalaikę švietimo pagalbą visiems mokiniams, investuoti į specializuotų erdvių (sensorinių kambarių, pritaikytų edukacinių erdvių klase) kūrimą, kad šios atitiktų įtraukiojo ugdymo (UDM) principus. Sensorinės įrangos įsigijimo ir / arba sensorinių erdvių įrengimo klausimais paranku konsultuotis su Šv. Faustinos ugdymo centro specialistais. Svarbu ir skatinti glaudų mokytojų, tėvų ir mokyklos bendruomenės bendradarbiavimą, siekiant kurti įtraukią mokymosi aplinką bei formuoti teigiamą požiūrį į kitoniškumą, siekti, kad ugdymo(si) procesas atlieptų įvairius mokinių ugdymosi poreikius.

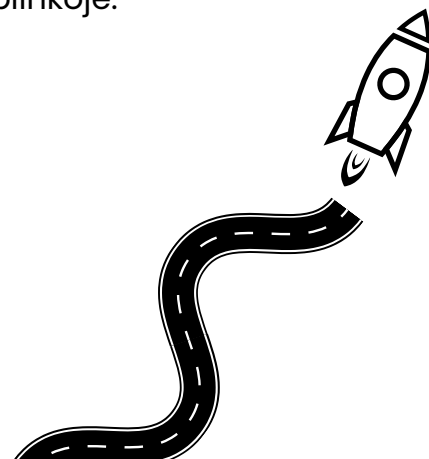

Įsipareigojimų turime ir mes, Savivaldybės administracija, nes reikia pasirūpinti švietimo įstaigų vadovų komandų kompetencijų tobulinimu, inicijuojant ilgalaikės kvalifikacijos tobulinimo programos rengimą ir įgyvendinimą, skirti finansavimą trūkstantiems švietimo pagalbos specialistų, mokinio padėjėjų etatams finansuoti, parengti įtraukiojo ugdymo sistemą ir jos algoritmą, aiškiai apibrėžiant sistemos objektų teikiamas paslaugas, įpareigoti Kaišiadorių švietimo ir sporto centro Neformaliojo švietimo skyrių atlikti savivaldybės lygmens konkursų, olimpiadų analizę ir siekti, kad visų amžiaus tarpsnių (atkreipiant dėmesį į 3–4 ir 5–8 kl. mokinius) ir įvairių gebėjimų mokiniams būtų sudarytos tolygios galimybės saviraiškai, kūrybiškumui ir motyvacijai siekti geresnių mokymosi rezultatų.

Svarbu paminėti ir tai, kad atsižvelgiant į turimus duomenis ir švietimo įstaigų situaciją, tęsiant įtraukiojo ugdymo diegimą, Kaišiadorių rajono savivaldybės 2025–2027 metų strateginio plano Švietimo, kultūros ir sporto programoje jau suplanuotos trys priemonės:

- Infrastruktūros atnaujinimas: įrengti universalus dizaino elementus ir pritaikyti mokinių pavėžėjimo paslaugą judumo negalią turintiems mokiniams Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazijoje.
- Įtraukiojo ugdymo aplinkų pritaikymo, aprūpinimo priemonėmis švietimo įstaigose dalinis finansavimas: įrengti ugdymo aplinkas ir aprūpinti jas reikiamomis mokymo priemonėmis pagal įtraukiojo ugdymo (universalus dizaino principų) reikalavimus.
- Švietimo pagalbos specialistų finansavimas: stiprinti švietimo pagalbos specialistų finansavimą savivaldybės biudžeto lėšomis, siekiant užtikrinti jų darbo užmokestį, kol bus įvertinti vaiko specialieji ugdymosi poreikiai teisės aktų nustatyta tvarka ir gautas finansavimas iš mokymo lėšų.

Įtraukusis ugdymas yra svarbus visuose švietimo lygmenyse, o jo įgyvendinimas nuo ikimokyklinio ugdymo yra ypač reikšmingas, todėl savivaldybėje sieksime stiprinti įtraukiojo ugdymo diegimą šiose įstaigose. Ankstyvoje vaikystėje identifikavus specialiuosius ugdymosi poreikius, galima greičiau suteikti tinkamą pagalbą ir paramą, geresniam vaiko vystymuisi, savalaikė pagalba gali padėti vaikams įgyti svarbių įgūdžių, socialinių ir emocinių gebėjimų, kurie būtini sėkmingam mokymuisi. Atliepiant 2021–2030 metų nacionalinį pažangos planą, kurio tikslas yra didinti švietimo įtrauktį ir prieinamumą bei užtikrinti saugią aplinką kiekvienam, rajono švietimo įstaigose siekiame užtikrinti, kad kiekvienas vaikas pagal jo galimybes, poreikius ir polinkius galėtų mokytis saugioje, tinkamoje edukacinėje aplinkoje.

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija – mokykla, į kurią norisi sugrįžti. Šis credo užtikrina, kad kiekvienas mokinys, nepriklausomai nuo savo gebėjimų, randa vietą mūsų bendruomenėje. Įtraukusis ugdymas – esminė progimnazijos ugdymo filosofijos dalis, nes tik tada, kai suteikiame visiems vaikams galimybę mokytis pagal savo individualias savybes ir poreikius, galime tikėtis tikros ir visapusiškos pažangos.

Mūsų tikslas – kurti tokią aplinką, kurioje kiekvienas vaikas jaustųsi priimtas, vertinamas ir galėtų realizuoti savo potencialą. Tai reikalauja ne tik specialių metodų ir išteklių, bet ir visos bendruomenės nuoširdaus darbo. Mes ne tik teikiame individualizuotą pagalbą, bet ir skatiname mokinių bendravimą, empatiją, pagarbą, supratimą ir lyderystę.

Progimnazija – tai vieta, kur kiekvienas vaikas gali atrasti save ir sėkmingai siekti asmeninio tobulėjimo.

Džiaugiuosi ir dėkoju visiems, kurie dirba su atsidavimu ir iš visos širdies, siekdami auginti ir auklėti mūsų šalies ateities lyderius.

Rolius Sadušas

Lietuvos švietimo sistema grindžiama įtraukties principu, t. y. sudaromos sąlygos kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės. Iš esmės įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas yra geros mokyklos kūrimas, t. y. prasmės, atradimų ir mokymosi sėkmės siekianti mokykla, grindžianti savo veiklą bendruomenės susitarimais ir mokymusi.

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

ĮTRAUKTIES ŠVIETIME PLĖTROS GAIRĖS

Įtraukties švietime plėtros
gairės, Švietimo, mokslo ir
sproto ministerija, 2022.

Kaišiadorių rajono TŪM įtraukiojo ugdymo srities patirtys

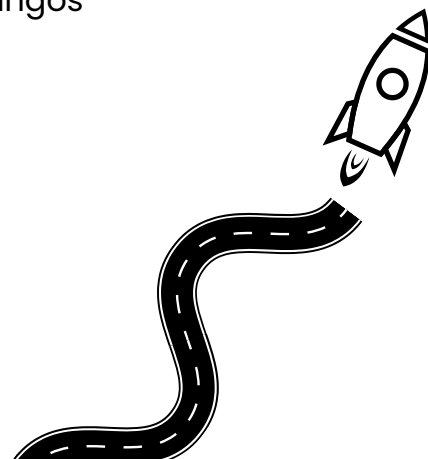
Kvietime pasidalinti įžvalgomis apie TŪM programos įgyvendinimą Kaišiadorių rajone man buvo užduotas klausimas: „Kaip pavyko pokyčiai Kaišiadoryse?“. Vis dėlto manau, kad tai, kas pavyko, geriausiai atsispindi rodikliuose ir rezultatuose. Šį kartą norėčiau atkreipti dėmesį į kitą aspektą ir apmąstyti, kaip pokyčiai vyko – akcentuojant procesą, kuris ne mažiau svarbus už programos rezultatus.

Susitarimų kultūros puoselėjimas – tai pirmasis bruožas, kuris išryškėja prisiminus Kaišiadorių rajono TŪM programoje įgyvendintas veiklas. Bendradarbiavimo ir susitarimų kultūros vystymas ne atsitiktinai įvardijamas vienu iš TŪM įtraukiojo ugdymo srities sėkmės požymių.

Dėmesys susitarimų kultūrai buvo labai svarbus įgyvendinant trečiąją Kaišiadorių pažangos plano uždavinį – sukurti įvairių (įskaitant SUP) poreikių mokinių mokymąsi įgalinančias aplinkas, tobulinti mokytojų įtraukiojo ugdymo kompetencijas ir stiprinti švietimo pagalbą, siekiant kiekvieno mokinio pažangos. Konstruktyvūs ir nuolatiniai mokyklos vadov(i)ų, mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų (-čių) dialogai ne tik stiprina kolektyvinį darbą ir bendruomeniškumą, bet ir padeda sekti bei vertinti mokymo(si) sėkmes ir iššūkius. Bendradarbiavimas yra ypatingai svarbus pokyčių kontekste. Su įtraukiojo ugdymu susiję pokyčiai apima visuminį ugdymo procesą ir mokyklos bendruomenės kultūrą, todėl šiuo atveju bendruomenės įtraukimas į analizę, planavimą ir sprendimų priėmimą yra ypatingai svarbus. Nuolatinis ir betarpiškas dialogas su bendruomene yra Kaišiadorių pažangos plano įgyvendinimo stiprybė.

NAUJOS KARTOS
LIETUVA

Kaišiadorių rajono TŪM įtraukiojo ugdymo srities patirtys

Įtraukiojo ugdymo pokyčiai ne tik siejasi su besikeičiančiomis bendruomenės narių nuostatomis ir pedagogine praktika, bet ir reikalauja efektyvių vadybinių sprendimų. Kaip parodė viena iš Kaišiadorių švietimo analizės išvadų, švietimo sistemos pokyčių gausa gąsdina pedagogų bendruomenę, nes juose lengva susipainioti. Kai ugdymo turinio atnaujinimas, įtraukusis ugdymas, TŪM programos veiklos ir universalus dizaino mokymosi prieiga pateikiami kaip izoliuoti procesai, jie gali vykti fragmentiškai ir neatnešti norimo poveikio. Svarbu šiuos procesus matyti visumoje, išsiaiškinti sąsajas tarp vykstančių procesų ir parodyti jų tarpusavio dermę. Juk ugdymo turinio atnaujinimas visiškai neprieštarauja universalus dizaino mokymuisi prieigos taikymui, o netgi gali vienas kitą papildyti. Tačiau tam, kad pedagogų bendruomenėje šios sąsajos taptų savaiminės, reikalinga įtraukianti lyderystė. Pabrėžtina, kad Kaišiadorių mokyklų, švietimo skyriaus vadovybė, TŪM koordinatorės matė pokyčių visumą bei aktyviai įsitraukė į pedagogų mokymosi, veiklos tobulinimo procesą, ieškodamos pagalbos ir išteklių išorėje, įskaitant rajono įstaigas ir išorės lektorius.

Kaišiadorių TŪM įgyvendinime buvo stebima kolegialaus veikimo ir mokymosi raiška. Ryškiausias pavyzdys – teminių grupių veikla. Teminės grupės yra Kaišiadorių r. savivaldybės profesinio pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo tvarkos sudedamoji dalis. Jose mokytojai, dalindamiesi gerąja darbo praktika, kolegialiai tobulina kvalifikaciją, kartu ieško sprendimų, atlieka praktinius darbus ir teikia grįžtamąjį ryšį. Teminės grupės buvo numatytos kaip visų TŪM sričių veikla, tačiau pastebima, kad ypač aktyviai jos veikė būtent įtraukiojo ugdymo srityje.

Aktyviai veikiant teminėms grupėms, kurios neturėtų būti vien formalios, bet leistų kūrybiškai ir aktyviai įsitraukti, svarbu, kad komandoje būtų motyvuoti ir aktyvūs nariai. Būtina, kad į jas įsitrauktų mokytojai, ieškantys inovacijų ir siekiantys kartu tobulinti rajono švietimo kultūrą. Būtent tokius kaišiadoriečius pažinau įtraukiojo ugdymo srities veiklose – aktyvius, kuriančius įtraukų bendruomenės dialogą ir nuolat ieškančius meistriškumą švietime skatinančių naujų metodinių priemonių.

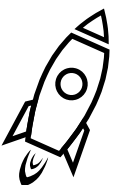
Kitas labai svarbus aspektas, pastebimas Kaišiadorių įtraukiojo ugdymo srities veiklose – duomenimis grįstas pokyčių valdymas. Duomenimis grįstus sprendimus Kaišiadoryse matėme ne vien TŪM, bet ir platesniame įtraukiojo ugdymo pasirengimo plane. Kaišiadorių r. savivaldybės įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo 2022–2024 metų veiksmų planas glaudžiai siejosi su TŪM pažangos plano ir įtraukiojo ugdymo teminių grupių veiklomis. Atlikta išsami situacijos analizė, pasitelkiant ne tik pedagogų kiekybinę apklausą, bet ir kokybinį tyrimą (apskritojų stalo diskusijos metodu). Kokybinis tyrimas leido atlikti giluminę situacijos analizę ir išgryninti pedagogų patirtis bei pasiūlymus. Šis tyrimas parodė, kaip svarbu įtraukti pedagogus į analizę, kuriant abipusį dialogą. Tačiau duomenų panaudojimas tuo nesibaigė – jie nuolat renkami ir panaudojami tiek teminėse grupėse, tiek kitaip bendradarbiaujant su bendruomene, analizuojant veiklų progresą ir ieškant bendrų susitarimų. Vykdoma naujų metodinių priemonių taikymo stebėsena ir ieškoma naujų įrankių šių naujovių vertinimui. Duomenų analizė ir vertinimu grįstas pokyčių valdymas – tai Kaišiadorių TŪM komandos stiprybė, kurią galima laikyti gerąja praktika. Taip pat pagirtina tai, kad TŪM programa vykdyta dermėje su bendru savivaldybės pasirošimo įtraukiamam ugdymui planu.

Apibendrinant noriu pasidžiaugti motyvuota, atvira ir nuolat inovacijų bei profesinio meistriškumo beieškančia Kaišiadorių rajono savivaldybės TŪM komanda, kuri didelį dėmesį teikė dialogo bendruomenėje kūrimui ir susitarimų kultūros puoselėjimui. Džiaugiuosi, kad kartu priartėjome prie TŪM programos pabaigos. Tikiuosi, kad ši patirtis įkvėps ir praturtins Kaišiadorių bendruomenę naujomis idėjomis bei sustiprins motyvaciją toliau augti kartu.

Pažangos programos TŪM įtraukiojo srities koordinatore Indrė Širvinskaitė

NAUJOS KARTOS
LIETUVA

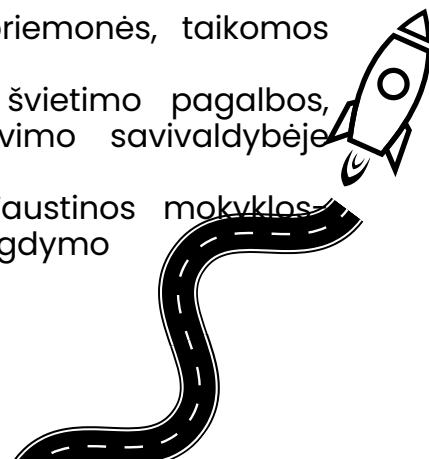
Įtraukiojo ugdymo diegimas Kaišiadorių rajono savivaldybėje

Kryptingą įtraukiojo ugdymo diegimą savivaldybėje pradėjome 2022 m., kai Kaišiadorių pedagoginės-psichologinės tarnybos direktorė Ramunė Jakštienė inicijavo apskritojo stalo diskusiją su tėvais, auginančiais didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus. Nors diskusija vyko nuotoliniu būdu dėl tuo metu galiojusių COVID-19 pandemijos ribojimų, tėvų išsakytos patirtys, kasdieniai iššūkiai ir problemos tapo atspirties tašku kryptingai ruošti įtraukiojo ugdymo diegimui švietimo įstaigose.

Atlikus išsamią situacijos analizę, buvo parengtas Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2022–2024 metų veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas), patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjo 2022 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. DS-ŠV-99.

Įtrauktis savivaldybėje įgyvendinama šiomis kryptimis:

- Situacijos analizė ir apklausos – atlikta pedagogų, tėvų apklausa apie pagalbos situaciją ir paslaugų poreikį, siekiant sėkmingai įgyvendinti įtraukiojo ugdymą. Taip pat organizuota mokinių apklausa „Ar patyrei patyčias mokykloje?“.
- Mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos tobulinimas – remiantis apklausų rezultatais, parengta ir pradėta įgyvendinti ilgalaikė kvalifikacijos tobulinimo programa „Įtraukiojo ugdymo iššūkiai: sėkmės, sunkumai ir jų įveika“. Mokytojai, taikydami kolegialaus mokymosi principą, dalijosi gerąja patirtimi bei kėlė kvalifikaciją dviejose teminėse grupėse: „Specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai neformaliajame ugdyme“ ir „Švietimo pagalbos specialistų veikla“.
- Mokytojų perkvalifikavimo skatinimas – patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų studijų dalinio finansavimo 2022–2024 m. tvarkos aprašas (Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. VIE-608).
- Visuomenės nuostatų kaita – vykdomos iniciatyvos, skirtos didinti visuomenės supratimą apie įtraukiojo ugdymą.
- Pagalbos priemonių analizė – įvertintos pagalbos priemonės, taikomos mokiniams, patiriantiems mokymosi sunkumų.
- Koordinuotų paslaugų organizavimas – parengtas švietimo pagalbos, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo savivaldybėje algoritmas.
- Infrastruktūros plėtra – pasiruošta Kaišiadorių šv. Faustinos mokyklos daugiaviečio centro pertvarkymui į Regioninį specialiojo ugdymo centrą, kuris veiklą pradėjo 2023 m. rugsėjo 1 dieną.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Projektas „Tūkstantmečio mokyklos I“ – postūmis įtraukiojo ugdymo diegimui.

Svarbų vaidmenį įtraukiojo ugdymo diegimo sėkmei turėjo projektas „Tūkstantmečio mokyklos I“ (toliau – TŪM), kuriame viena iš pagrindinių tobulintinų sričių buvo būtent įtraukusis ugdymas. Projekte dalyvavo keturios Kaišiadorių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos: Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazija, Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazija, Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazija ir Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija. Šios srities įgyvendinimo lyderystę prisiėmė Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija. TŪM įtraukiojo ugdymo srities tobulinimo siekis – įtraukiojo ugdymo sistemos savivaldybėje sukūrimas. Tikime, kad ji pasitarnaus mokiniams, tėvams, mokytojams, švietimo pagalbos specialistams, mokyklų vadovams, nes šioje sistemoje bus sudėliota mūsų savivaldybės švietimo pagalbą teikiančių įstaigų išgrynintos funkcijos, pagalbos teikimo algoritmas. Pasinaudoję įtraukiojo ugdymo sistema, tėvai, mokiniai ir mokytojai turės aiškų žinojimą, kur kreiptis pagalbos, kai kils iššūkių ar reikės papildomos paramos. Įtraukiojo ugdymo sistema savivaldybėje reikalinga, kad visi vaikai, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ar poreikių, gautų kokybišką ugdymą, būtų įtraukti į bendruomenę ir turėtų lygias galimybes tobulėti. Tai padeda užtikrinti socialinę integraciją, mažinti atskirtį ir sukurti palaikančią mokymosi aplinką.

Sujungus savivaldybės Veiksmų plano ir TŪM pažangos plano įgyvendinimo pajėgas, pasiekti reikšmingi rezultatai. Dvejus metus iš eilės įtraukusis ugdymas buvo įvardytas kaip viena iš prioritetinių veiklos krypčių. Ką tai davė? Aiški strateginė kryptis įpareigojo visas švietimo įstaigas veikti nuosekliai ir kryptingai, o tai leido užtikrinti sistemingą įtraukiojo ugdymo plėtrą savivaldybėje.

Apskritojų stalo diskusijos apie pasiruošimą diegti įtraukiojo ugdymą mokyklose.

2023 m. lapkričio–gruodžio mėnesiais Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyr. specialistai, Pedagoginės psichologinės tarnybos direktorius ir „Tūkstantmečio programos“ koordinatorius, vadovaudamiesi sudarytu grafiku, lankėsi savivaldybės švietimo įstaigose. Vizitų metu su mokyklų mokytojais vyko apskritojų stalo diskusijos „Pasiruošimas diegti įtraukiojo ugdymą mokyklose“. Diskusijos buvo organizuotos pagal struktūruotą klausimyną, kuriame pateikti keturi pagrindiniai ir juos papildantys klausimai. Surinkti duomenys iš trijų klausimų buvo apibendrinti atskirai pagal mokyklų tipus, o ketvirtąjį klausimą rezultatai pateikti bendrai. Remiantis gautomis įžvalgomis, suformuluotos išvados ir pateiktos rekomendacijos. Gauti rezultatai pristatyti švietimo įstaigų vadovų pasitarime, siekiant užtikrinti kryptingą ir sėkmingą įtraukiojo ugdymo diegimą savivaldybėje.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Įtraukiojo ugdymo plėtra: Kaišiadorių šv. Faustinos ugdymo centro vaidmuo.

2024 m., tęsiant Veiksmų plano įgyvendinimą, buvo suburta Kaišiadorių šv. Faustinos ugdymo centro (toliau – Centras) konsultacinė komanda, kurią sudaro: koordinatorius, logopedas, psichologas, specialieji pedagogai ir socialinis pedagogas. 2024 m. sausio mėnesį vykusiame švietimo įstaigų vadovų pasitarime pristatytas Centro veiklos modelis. Centrai pradėjus teikti konsultavimo paslaugas priskirtame regione, modernizuota infrastruktūra ir naujomis paslaugomis jau pasinaudojo 113 mokinių (70 priskirtame regione ir 43 Centre besimokančių vaikų) bei 242 pedagogai, švietimo pagalbos specialistai ir švietimo įstaigų administracijos atstovai.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones:

- Parengtas Centro veiklos aprašas;
- vykdytos bendros veiklos su savivaldybės švietimo įstaigomis;
- teikta švietimo pagalba bendrojo ugdymo įstaigose – konsultuoti Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos, Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinės mokyklos, Kaišiadorių lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ ir Kaišiadorių lopšelio-darželio „Spindulys“ mokiniai (iš viso 10 vaikų);
- teikta metodinė pagalba pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams (Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinėje mokykloje, Kaišiadorių r. mokykloje-darželyje „Rugelis“, Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykloje-darželyje „Vaikystės dvaras“ ir Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijoje);
- konsultacijos vyko tiek švietimo įstaigose, tiek Kaišiadorių šv. Faustinos ugdymo centro Terapijų studijoje.

Įtraukiojo ugdymo diegimas Kaišiadorių rajono savivaldybėje.

2024 m. lapkričio–gruodžio mėnesiais Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyr. specialistai, Pedagoginės psichologinės tarnybos direktorius ir „Tūkstantmečio programos“ koordinatorius, vadovaudamiesi sudarytu grafiku, lankėsi savivaldybės švietimo įstaigose. Vizitų metu, remiantis struktūruotu klausimynu, buvo apklaustos mokyklų vadovų komandos, siekiant išanalizuoti įtraukiojo ugdymo diegimo situaciją Kaišiadorių rajono savivaldybės mokyklose. Surinkti duomenys apibendrinti 2024-12-11 pažymoje Nr. PT-16 „Apie įtraukiojo ugdymo diegimą Kaišiadorių rajono savivaldybės mokyklose“. Joje išnagrinėta:

- įtraukiojo ugdymo diegimo situacija mokyklose;
- esamų švietimo pagalbos specialistų etatų skaičius;
- finansavimo šaltiniai ir jų poreikis;
- pateiktos išvados ir rekomendacijos.

Džiugu, kad per pastaruosius dvejus metus savivaldybės švietimo įstaigos nuveikė reikšmingus darbus įtraukiojo ugdymo srityje. Ne tik „Tūkstantmečio mokyklos I“ projekte dalyvaujančios mokyklos įsirengė mokymo(si) erdves pagal universalų dizainą, įsigijo naujų mokymo priemonių bei tobulino pedagogų kvalifikaciją, bet ir likusios savivaldybės mokyklos kryptingai ruošėsi įtraukiojo ugdymo įgyvendinimui.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Švietimo pokyčių inicijavimo grupės indėlis į įtraukiojo ugdymo diegimą.

Svarbu paminėti ir Švietimo pokyčių inicijavimo grupės (toliau – ŠPIG) indėlį įtraukiojo ugdymo diegimo srityje. Su šios grupės nariais turėjome visą ciklą užsiėmimų, kurie prisidėjo prie įtraukiojo ugdymo plėtros savivaldybėje. Kūrybinėse dirbtuvėse „Pamoka, taikant universalaus dizaino mokymuisi principus“ bei kitų susitikimų metu kartu su dr. Rasa Nedzinskaite-Mačiūniene, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo vadybos ir politikos katedros docente bei Edukologijos tyrimų instituto vyresniąja mokslo darbuotoja ir TŪM įtraukiojo ugdymo eksperte Indre Širvinskaite mokėmės atpažinti universalaus dizaino mokymuisi (toliau – UDM) požymius pamokoje.

Direktorių pavaduotojai ugdymui 2025 m. vasario mėn. savo mokyklose atliko apklausą apie mokytojų pasirengimą diegti UDM principus pamokoje. Apibendrinus gautus duomenis, išsiaiškintos mokytojų, taikant UDM pamokose, stipriosios ir silpnosios pusės. Pagrindinis tikslas buvo pasirengti pamokos stebėjimo protokolą, kurį visi vienodai suprastume ir galėtume taikyti praktikoje.

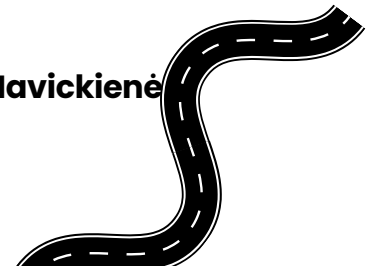
Pasirengėme Universalaus dizaino mokymuisi raiškos ugdomosiose veiklose stebėsenos rekomendacijas (patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjo 2025 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. DS-ŠV-36). Vadovaudamiesi šiomis rekomendacijomis, 2025 m. kovo–balandžio mėnesiais atlikome pamokų ir ugdomųjų veiklų stebėseną visose savivaldybės švietimo įstaigose.

Geriausias šios veiklos įvertinimas buvo ŠPIG narės Neringos Dasevičienės nuomonė: „Manau, kad šis Universalaus dizaino mokymuisi raiškos ugdomosiose veiklose stebėjimo protokolą yra geros šiuolaikinės pamokos / veiklos stebėjimo protokolą“.

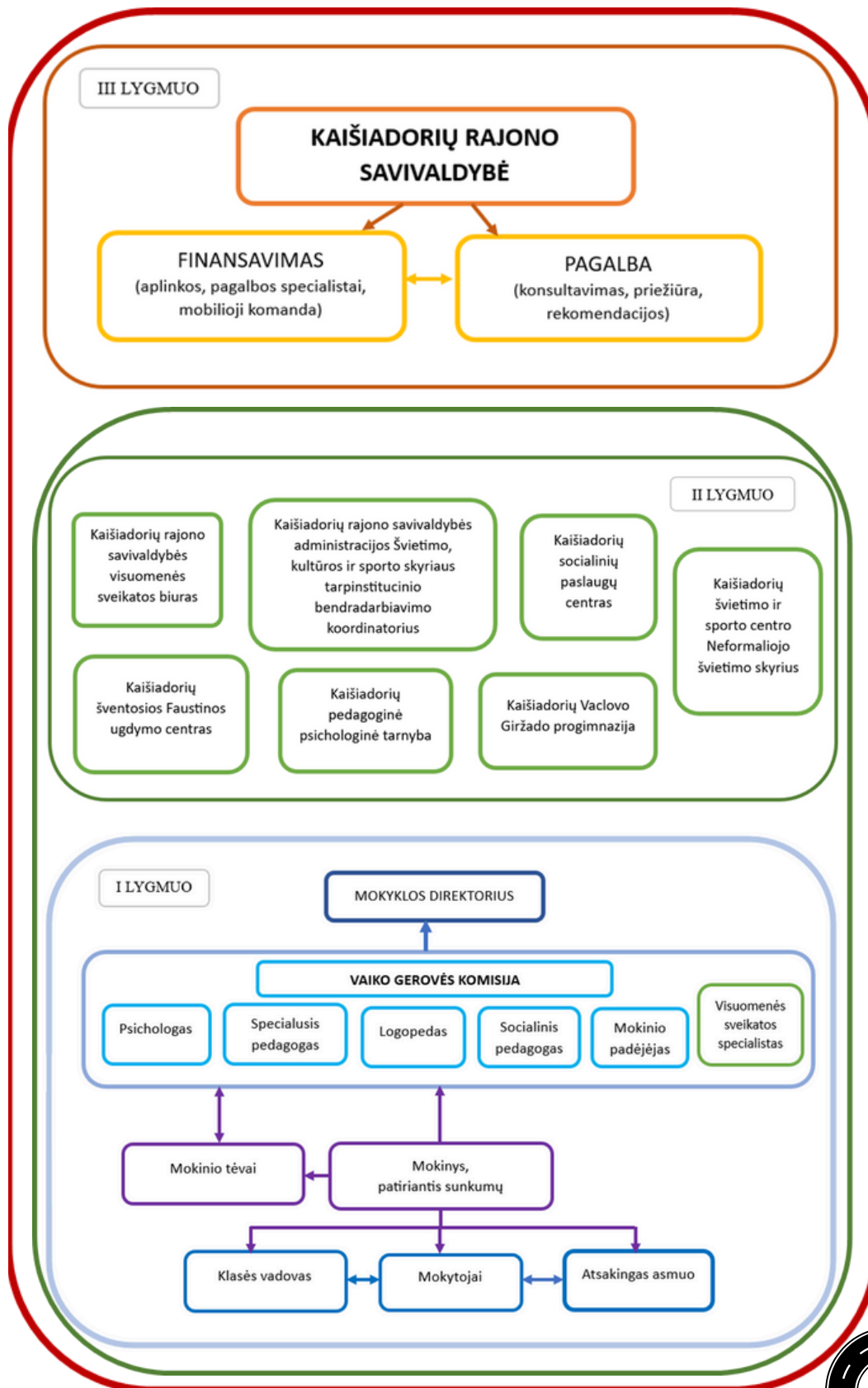

Įtraukiojo ugdymo diegimas savivaldybėje – tai nuolatinio bendradarbiavimo, kūrybiškumo ir atvirumo naujoms idėjoms procesas. Tai kelias, kuriuo eidami kartu mes ne tik padedame vaikams, turintiems įvairių ugdymosi poreikių, tačiau ir stipriname visos bendruomenės pajėgumus. Įtraukiojo ugdymo principų taikymas ne tik praturtina mokymo(si) procesą, bet ir atveria kelią sėkmingai ir lygiavertiškai integracijai kiekvienam vaikui, nepriklausomai nuo jo gebėjimų ar poreikių.

Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyr. specialistė Edita Navickienė

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ĮTRAUKIOJO UGDYMO SISTEMA

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ĮTRAUKIOJO UGDYMO SISTEMA

Įtraukiojo ugdymo sistema remiasi glaudžiu mokyklų ir įvairių institucijų, teikiančių paslaugas vaikams, jų šeimoms, mokytojams bei pagalbos specialistams Kaišiadorių rajono savivaldybėje, bendradarbiavimu. Šios įstaigos atlieka įvairias funkcijas – nuo tiesioginės pagalbos teikimo iki specialistų konsultavimo bei metodinės pagalbos organizavimo. Lentelėje pateikta informacija apie įstaigas, jų veiklos sritis ir teikiamas paslaugas.

Tikslinė grupė	Pagrindinės funkcijos	Papildomos funkcijos
KAIŠIADORIŲ PEDAGOGINĖ PSICHOLOGINĖ TARNYBA ppt@ppt.kaisiadorys.lm.lt		
Vaikai / mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai), pedagogai, švietimo pagalbos specialistai	- Įvertina specialiųjų ugdymosi poreikius ir nustato jų lygį. - Teikia: - rekomendacijas ugdymui; - psichologinę pagalbą mokytojams ir kitiems švietimo įstaigos darbuotojams, smurtavusiems ar smurtą patyrusiems švietimo įstaigoje. - Skiria švietimo pagalbą ir (arba) ugdymo pritaikymą.	- Konsultuoja: - mokyklų Vaiko gerovės komisijų pirmininkus dėl švietimo pagalbos skyrimo mokykloje; - pedagogus dėl teikiamos švietimo pagalbos efektyvumo užtikrinimo; - psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų turinčius asmenis. - Pataria mokyklų Vaiko gerovės komisijų nariams dėl švietimo pagalbos teikimo galimybių, kai mokykloje nėra reikiamų švietimo pagalbos specialistų. - Veda ankstyvosios intervencijos programos užsiėmimus nepilnamečiams asmenims nuo 12 metų, kurie eksperimentuoja ar nereguliariai vartoja psichoaktyvias medžiagas.
KAIŠIADORIŲ ŠV. FAUSTINOS UGDYMO CENTRAS dovile.rudyte-seskeviciene@faustinosmokyklade.lt		
Mokiniai, turintys įvairiapusių raidos sutrikimų, intelekto sutrikimą, mokymosi sutrikimų bei judesio ir padėties sutrikimų, kai pedagoginės psichologinės tarnybos ir (ar) kitų įstaigų rekomendacijų nepavyksta įgyvendinti	Per atvejų stebėjimus teikia pagalbą dėl: - universalios dizaino mokymuisi principų diegimo; - ugdymo turinio pritaikymo; - mokymo(si) metodų ir mokymo(si) priemonių parinkimo, aplinkų pritaikymo; - specialiųjų techninės pagalbos priemonių pasirinkimo; - individualių ir pagalbos planų rengimo.	Organizuoja su konkrečiu konsultuojamu atveju susijusius mokymus.
KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS TARPINSTITUCINIO BENDRADARBIAVIMO KOORDINATORIUS nijole.butrimaviciene@kaisiadorys.lt		
Vaikai nuo gimimo iki 18 metų ir asmenys, turintys didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių iki 21 metų. Tėvai (globėjai, rūpintojai), pedagogai	- Koordinuoja ir vertina: - vaiko minimalios priežiūros priemonių įgyvendinimą; - pagal įstatymą koordinuotai teikiamų paslaugų, kitų pagalbos priemonių vaiko atstovams, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, teikimą. - Koordinuoja Ankstyvosios intervencijos programos vykdymą nepilnamečiams asmenims nuo 12 metų, kurie eksperimentuoja ar nereguliariai vartoja psichoaktyvias medžiagas, formuoja grupes. - Teikia konsultacinę pagalbą ugdymo įstaigoms dėl paslaugų vaikui ir šeimai organizavimo, pagalbos planų sudarymo. - Organizuoja administracinių paslaugų teikimą arba prireikus koordinuoja paslaugų teikimo organizavimą.	Organizuoja mokymus švietimo pagalbos specialistams, ugdymo įstaigų vaiko gerovės komisijų nariams apie pagalbos / paslaugų organizavimą: nuo poreikių įvertinimo iki pagalbos plano sudarymo bei stebėsenos.
KAIŠIADORIŲ VACLOVO GIRŽADO PROGIMNAZIJA migle.balciunaite-kazanaviciene@v.girzado-progimnazija.lt		
Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo amžiaus vaikai, 1–8 klasių mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai, švietimo pagalbos specialistai	Remdamasi gerąja darbo praktika: - Teikia rekomendacijas mokytojams, tėvams, švietimo pagalbos specialistams dėl įvairių ugdymo(si) poreikių turinčių mokinių ugdymo bendrojo ugdymo mokykloje: programų pritaikymo bei individualizavimo, individualių ugdymo planų rengimo, gabių mokinių atpažinimo ir ugdymo bendrojo ugdymo mokykloje. - Konsultuoja: - mokytojus, vaiko gerovės komisijos narius dėl mokinio pirminio poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) švietimo pagalbos skyrimo; - tėvus (globėjus, rūpintojus) dėl specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo bendrojo ugdymo mokykloje.	

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ĮTRAUKIOJO UGDYMO SISTEMA

Tikslinė grupė	Pagrindinės funkcijos	Papildomos funkcijos
KAIŠIADORIŲ ŠVIETIMO IR SPORTO CENTRO NEFORMALIOJO ŠVIETIMO SKYRIUS gintare.juzukoniene@kaišiadorysssc.lt		
Pedagogai, pagalbos mokiniui specialistai, ugdymo įstaigų vadovai	➤ Vykdo kvalifikacijos tobulinimo programas pagal įstaigų prioritetus bei pedagogų poreiki. ➤ Organizuoja įtraukiojo ugdymo teminių grupių ir švietimo pokyčių inicijavimo grupės veiklą, kuri padeda spręsti ugdymo proceso metu kylančias įtraukiojo ugdymo problemas. ➤ Kaupia įtraukiojo ugdymo metodinę medžiagą Edukaciniame patirties banke.	Organizuoja renginius, kuriuose sudaromos sąlygos mokiniams pademonstruoti savo gebėjimus.
KAIŠIADORIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS info@kaišiadorysyvb.lt		
Vaikai, mokiniai, tėvai	Veda: ➤ ankstyvosios intervencijos programos užsiėmimus nepilnamečiams asmenims nuo 12 metų, kurie eksperimentuoja ar nereguliariai vartoja psichoaktyvias medžiagas; ➤ užsiėmimus sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo tema; ➤ konsultacijas, individualius pokalbius tėvams ir mokytojams sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo tema; ➤ užsiėmimus, paskaitas ir individualias konsultacijas Kaišiadorių r. gyventojams psichinės sveikatos stiprinimo srityje.	
KAIŠIADORIŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRAS aukse.sinkevici@kaišiadoryspsc.lt		
Socialinę riziką patiriančios šeimos ir jų vaikai	Teikia: ➤ Vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugas vaikų dienos centruose (ugdomi kasdienio gyvenimo įgūdžiai (savitvarkos, asmens higienos, sveikos gyvensenos ir kt.), teikiama pagalba ruošiant pamokas, teikiamos maitinimo organizavimo, laisvalaikio, psichologinės pagalbos organizavimo paslaugos, organizuojamos kitos paslaugos pagal individualius vaiko poreikius); ➤ Socialinės priežiūros šeimoms paslaugas socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jų vaikams, taikomas atvejo vadybos procesas. Teikiamos bendravimo, bendradarbiavimo, sprendimų priėmimo įgūdžių ugdymo, motyvavimo siekti teigiamų pokyčių šeimos gyvenime, kitų pagalbos priemonių pagal šeimos narių poreikius (psichosocialinės ar intensyvios krizių įveikimo pagalbos, psichologinio konsultavimo, vaikų dienos socialinės priežiūros, piniginių paramos, užimtumo, sveikatos priežiūros, švietimo, socialinio būsto, kitų priemonių, padedančių patenkinti individualius pagalbos poreikius, ir kt.) organizavimo, pagalbos šeimos nariams prižiūrint mažamečius vaikus ir vaikus su negalia, užtikrinant jų saugumą, įgūdžių ugdymą ir poreikių tenkinimą pagal vaiko amžių, kitų specialistų (psichologo, dietologo, gydytojo, kineziterapeuto ir kt.) pagal poreikius teikiamų paslaugų organizavimo paslaugos.	

VAIKO GEROVĖS KOMISIJOS PAGRINDINĖS FUNKCIJOS

Vaiko teisių apsauga: vykdo Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatyme numatytas funkcijas.

Saugaus ugdymo užtikrinimas: teikia siūlymus dėl saugios ir palankios aplinkos kūrimo, socialinio-emocinio ugdymo ir prevencijos priemonių.

Ugdymosi poreikių vertinimas: atlieka pirminį mokinio ugdymosi poreikių įvertinimą.

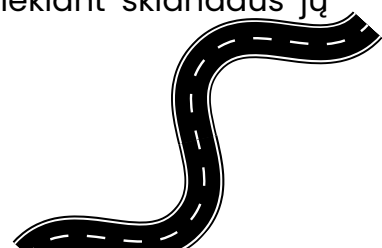
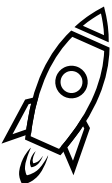
Pagalbos organizavimas: koordinuoja ugdymo pritaikymą, pagalbos teikimą, individualaus ugdymo planų sudarymą ir įgyvendinimą.

Tėvų atsakomybės stebėseną: teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl kreipimosi į vaiko teisių apsaugos institucijas, jei tėvai neužtikrina vaiko teisių.

Karjeros konsultavimas: padeda specialiujų poreikių mokiniams pasirinkti tolesnį mokymosi kelią ir užtikrina sklandų perėjimą į kitą įstaigą.

Priežiūros priemonių inicijavimas: siūlo minimalios priežiūros priemonių skyrimą, keitimą ar nutraukimą.

Reintegracijos užtikrinimas: organizuoja pagalbą vaikams po vidutinės priežiūros ar auklėjamojo poveikio priemonių taikymo, siekiant sklandaus jų grįžimo į ugdymo procesą.

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ĮTRAUKIOJO UGDYMO SISTEMA

PAGALBOS SPECIALISTŲ PAGRINDINĖS FUNKCIJOS

SPECIALUSIS PEDAGOGAS IR LOGOPEDAS

- įvertina mokinio:
 - o pagalbos ugdymo procese reikmes;
 - o ugdymosi ir dalyvavimo ugdymo procese sunkumų pobūdį;
 - o ugdymosi poreikius ir su jais supažindina mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus);
 - o individualių ugdymosi poreikių tenkinimo kryptis ir būdus, analizuoja, aptaria su ugdymo proceso dalyviais (mokiniu, mokytojais, kitais pagalbą teikiančiais specialistais, mokyklos Vaiko gerovės komisijos (nariais, specialistais) mokinio mokymosi pasiekimus ir pažangą;
- teikia pagalbą:
 - o mokiniui įprastoje ugdymosi aplinkoje ar kitose ugdymui skirtose erdvėse individualių, pogrupinių ar grupinių pratimų metu;
 - o mokiniui padėdamas pažinti savo stiprybes, planuoti mokymąsi, didina mokinių, turinčių SUP, mokymosi motyvaciją, savarankiškumą;
 - o kuriant universalaus dizaino principus atitinkančią ugdymo aplinką ir pritaikant ugdymo turinį, padeda mokytojui struktūruoti klasės aplinką ir ugdymo veiklas, ieškoti veiksmingų mokinio įtraukties į ugdymą mokymo(si) strategijų.

MOKINIO PADĖJĖJAS

- padeda mokiniui ar (ir) mokinių grupei:
 - o atlikti su savitarna, savitvarka ir maitinimusi susijusias veiklas;
 - o įsitraukti į ugdymą veiklas, dalyvauti ugdymo procese, pasiruošti pamokai reikiamas priemones, teikti pagalbą pertraukų tarp pamokų metu ir t. t.;
 - o orientuotis aplinkoje, judėti;
 - o naudotis ugdymui skirtomis techninės pagalbos priemonėmis pagal mokytojo ar švietimo pagalbos specialisto pateiktą instrukciją, o mokytojui – jas paruošti;
 - o elgtis socialiai priimtiniu būdu, išvengti elgesio, kuris netinkamas, arba pašalinti iš elgesio išprovokavusios aplinkos;
 - o dalyvauti nacionaliniuose mokymosi pasiekimų patikrinimuose, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimuose ir brandos egzaminuose;
 - o integruotis į mokyklos bendruomenę, palaikyti draugystę su bendraamžiais, skatinti bendravimą ir bendradarbiavimą.

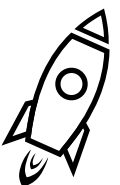
SOCIALINIS PEDAGOGAS

- socialiniu pedagoginiu aspektu vertina mokinių ugdymosi poreikius;
- dalyvauja:
 - o atliekant pirminį ir (ar) pakartotinį mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą;
 - o organizuojant ir vykdant prevencines veiklas;
- ugdo mokinių socialines ir emocines kompetencijas;
- konsultuoja mokinius, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) dėl socialinių pedagoginių problemų sprendimo;
- teikia socialinę pagalbą vaikams ir mokiniams.

PSICHOLOGAS

- atlieka mokinio pagalbos ir (ar) ugdymosi poreikių vertinimą;
- konsultuoja mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus), mokytojus ir (ar) veda jiems užsiėmimus, teikia rekomendacijas;
- šviečia mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus) vaiko raidos psichologijos, pedagoginės ir socialinės psichologijos, mokinių psichologinių problemų prevencijos klausimais;
- vykdo krizių intervenciją ir postvenciją.

**Kaišiadorių rajono savivaldybės įtraukiojo ugdymo sistemą rengė
TŪM koordinatorė Akvilė Grigienė ir PPT direktorė Ramunė Jakštienė**

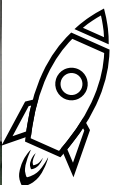
Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės veikla 2023 m. – 2024 m.

Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės paskirtis – organizuoti kryptingą bendradarbiavimo principu grįstą profesinį tobulėjimą įtraukiojo ugdymo srityje: susitarti dėl dalijimosi patirtimi principų ir būdų, jų įgyvendinimo, numatyti ir vykdyti bendras veiklas, lemiančias tiek sklandesnį įtraukiojo ugdymo principo įgyvendinimą ugdymo įstaigose, tiek grupės narių tobulėjimą bei lyderystės plėtrą.

Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės nariai – švietimo pagalbos mokiniui specialistai, klasių vadovai, įvairių dalykų mokytojai, mokytojų padėjėjai, įtraukiojo ugdymo TŪM veiklų įgyvendinimo koordinatoriai, pavaduotojai ugdymui ir kiti veiklose dalyvauti pageidaujantys asmenys.

Vyko reguliarūs Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės susitikimai, skirti įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo aspektams aptarti, dalintis patirtimis ir priimti strateginius sprendimus.

Susitikimų metu buvo nagrinėjami pedagogų lūkesčiai ir poreikiai, aptarta įtraukiojo ugdymo esmė bei TŪM programos įgyvendinimo aspektai. Diskutuota apie pasiruošimą diegti įtraukųjį ugdymą mokyklose, analizuoti surinkti duomenys, priimti susitarimai dėl darbo organizavimo. Taip pat buvo pristatytos ir aptartos kokybinio tyrimo išvados bei rekomendacijos, nagrinėta įtraukiojo ugdymo strategija, galimybės diegti įtraukųjį ugdymą rajono mokyklose, aptarta specialių ugdymosi poreikių turinčių mokinių atpažinimo, ugdymo ir vertinimo praktika.

Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės veikla 2023 m. – 2024 m.

Didelis dėmesys skirtas UDM principų taikymui ugdymo procese, atlikta mokyklų erdvių apžiūra ir įvertinimas pagal šiuos principus. Aptartos turimų priemonių panaudojimo galimybės pamokose, taip pat mokyklos bendruomenės pasirengimas lanksčiai atliepti kiekvieno mokinio poreikius. Susitikimuose dalytasi gerąja patirtimi, nagrinėtas pamokos konstruktas pagal įtraukiojo ugdymo principus, analizuotos ypatingų gebėjimų turinčių mokinių vertinimo problemos.

Diskusijose dalyvavę specialistai ir pedagogai aktyviai keitėsi žiniomis bei idėjomis, o ekspertų, tokių kaip Dr. Rasa Nedžinskaitė-Mačiūnienė, įžvalgos padėjo giliau suprasti svarbiausių UDM principų taikymą ugdymo procese. Šie susitikimai skatino mokytojų bendradarbiavimą ir dalijimąsi patirtimi, siekiant užtikrinti efektyvų ir įtraukiantį ugdymo procesą visiems mokiniams.

Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės pedagogai renkasi į susitikimus TŪM programoje dalyvaujančiose mokyklose. Taip sudaroma galimybė susipažinti su naujomis ugdymo priemonėmis ir pagal UDM atnaujintomis erdvėmis.

Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės veiklose aktyviai dalyvavo, sprendė problemas, dalijosi gerąja patirtimi nuo 12 iki 17 pedagogų iš įvairių mokyklų.

Įtraukiojo ugdymo ilgalaikės teminės grupės mokytojų iniciatyva nutarta 2025-08-06 surengti kūrybines dirbtuves „Pamoka, taikant universalaus dizaino mokymuisi principus“. Šiose dirbtuvėse dalyvaus visų rajono ugdymo įstaigų atstovai.

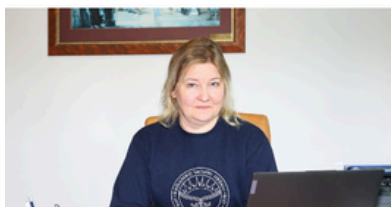

TŪM koordinatorė Akvilė Grigienė

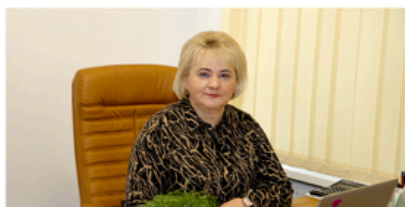
ĮTRAUKUSIS UGDYMAS 2025

**Direktoriaus
pavadootoja ugdymui
Aušra Kudrevičienė**

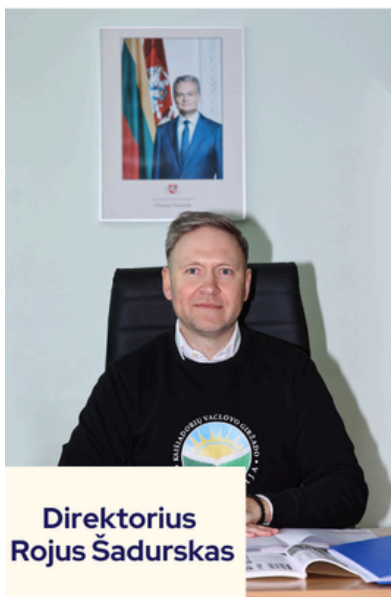
**Direktoriaus pavadootoja ugdymui
Lina Bartkevičienė**

**Direktoriaus pavadootoja ugdymui
Rita Žukauskaitė**

**Direktoriaus
pavadootoja ugdymui
Miglė Balčiūnaitė
Kazanavičienė**

**Direktorius
Rojus Šadurskas**

**TŪM
koordinatė
Aida Rakauskienė**

**TŪM
koordinatė
Akvilė Grigienė**

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

2025 m. sausio 22 d. Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijoje įvyko „Tūkstantmečio mokyklų“ (TŪM) programos respublikinė konferencija **„Gerosios savivaldybių praktikos: kaip atpažinti ir įgyvendinti?“**. Renginio tikslas buvo stiprinti gebėjimus atpažinti ir įgyvendinti programos metu įgytas gerąsias praktikas. Šis renginys suteikė galimybę savivaldybių atstovams pasidalyti gerosiomis praktikomis, sustiprinti bendradarbiavimą ir įgyti naujų idėjų, kurios prisidės prie švietimo kokybės gerinimo visoje šalyje.

Progimnazijos direktorius Rojus Šadurskas ir jo komanda supažindino su atnaujintomis erdvėmis iš Tūkstantmečio programos. Kiek šilumos ir sumanumo buvo galima įžvelgti visose erdvėse kurios sukurtos su meile ir rūpesčiu, kur pasirūpinta mokinių ir mokytojų poilsio erdvėmis, spalvomis ir dėmesiu kiekvienam atėjusiam į šią ugdymo įstaigą. Nuoširdžiai linkiu, kad kiekviena šios mokyklos atžala ir visas kolektyvas didžiuotųsi tuo, ką daro ir augintų vaiko ūgtį.

**Su geriausiais linkėjimais,
Klaipėdos rajono Priekulės levos Simonaitytės gimnazijos
Direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Loreta Kaltauskienė**

Dirbtinis intelektas apie įtraukųjį ugdymą Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijoje

Įtraukusis ugdymas yra svarbi šiuolaikinės švietimo sistemos dalis, kurios tikslas – užtikrinti, kad visi mokiniai, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ar poreikių, turėtų galimybę mokytis kartu ir gauti reikalingą paramą. Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija taip pat aktyviai įgyvendina įtraukųjį ugdymą, siekdama suteikti visiems mokiniams vienodas galimybes ugdytis ir tobulėti.

1. Įtraukiojo ugdymo tikslai ir principai

Vaclovo Giržado progimnazijoje įtraukiojo ugdymo tikslas – suteikti kiekvienam vaikui galimybę mokytis pagal jo gebėjimus ir individualius poreikius, užtikrinant, kad mokymosi procesas būtų prieinamas ir naudingas visiems. Šiame procese didelis dėmesys skiriamas pedagogų pasirengimui dirbti su įvairiais mokinių tarpe esančiais gebėjimais ir poreikiais, taip pat bendradarbiavimui su tėvais ir specialistais.

2. Pagalba mokiniams su specialiaisiais poreikiais

Mokykloje kuriamos įvairios paramos sistemos mokiniams, turintiems specialiųjų poreikių, tokiems kaip mokymosi sutrikimai, emociniai ir elgesio sunkumai, fizinės negalios ir kt. Tai apima individualizuotas ugdymo programas, pagalbą teikiančių specialistų – logopedų, psichologų, specialiųjų pedagogų – darbą su vaikais, taip pat pagalbos mokytojams, kad jie galėtų dirbti su įvairių gebėjimų mokiniams.

3. Mokytojų ir personalo kvalifikacija

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijoje mokytojai nuolat tobulina savo žinias ir gebėjimus, kad galėtų dirbti su įvairiais mokinių tarpe esančiais gebėjimais ir poreikiais. Mokykla organizuoja seminarus, mokymus ir kitus renginius, kuriuose pedagogai dalijasi patirtimi ir gerosiomis praktikomis. Taip pat mokyklos vadovybė skiria dėmesį užtikrinti, kad visi darbuotojai suprastų įtraukiojo ugdymo principus ir gebėtų juos pritaikyti kasdieniame darbe.

4. Bendradarbiavimas su šeimomis

Įtraukusis ugdymas neapsiriboja tik mokyklos sienomis. Vaclovo Giržado progimnazija aktyviai bendradarbiauja su mokinių šeimomis, organizuoja konsultacijas ir susitikimus, kad padėtų tėvams suprasti vaikų poreikius ir kaip geriausiai juos paremti. Tai leidžia užtikrinti, kad mokiniai, turintys specialiųjų poreikių, jaustųsi palaikomi tiek namuose, tiek mokykloje.

5. Įtraukiojo ugdymo privalumai mokykloje

Įtraukusis ugdymas ne tik padeda mokiniams su specialiaisiais poreikiais, bet ir prisideda prie visų vaikų socializacijos, ugdo empatiją ir bendradarbiavimo gebėjimus. Mokytojai ir mokiniai mokosi dirbti kartu, gerbti ir vertinti kiekvieno asmenines savybes bei skirtingumus. Tai padeda kurti palankią ir atvirą mokymosi aplinką, kurioje visi mokiniai jaučiasi vertinami ir priimti.

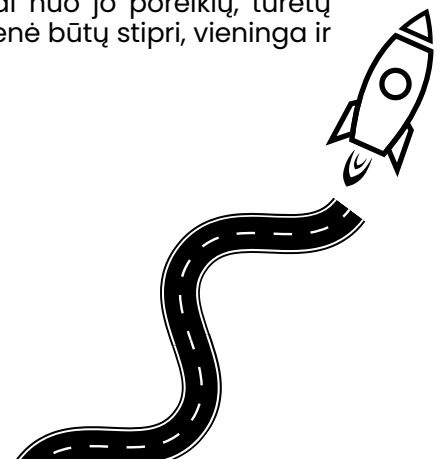
6. Ateities perspektyvos

Vaclovo Giržado progimnazija ir toliau sieks tobulinti įtraukųjį ugdymą, plėtojant inovatyvias metodikas, naudojant technologijas ir bendradarbiaujant su įvairiomis organizacijomis. Mokykla nuolat stebi ir vertina šio ugdymo efektyvumą, kad galėtų prisitaikyti prie besikeičiančių poreikių ir toliau gerinti mokinių mokymosi sąlygas.

Visų šių pastangų tikslas – kad kiekvienas mokinys, nepriklausomai nuo jo poreikių, turėtų galimybę pasiekti savo aukščiausią potencialą, o mokyklos bendruomenė būtų stipri, vieninga ir pagarbi kiekvienam jos nariui.

ChatGPT

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimo modelis

Didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimas ir jų poreikius atitinkantis ugdymas yra toks pats svarbus kaip ir įvairių mokymosi sunkumų turinčių mokinių, todėl Vaclovo Giržado progimnazija, organizuodama mokinių ugdymą, prioritetą teikia ir šiai mokinių grupei.

Dar 2022 metų balandžio mėnesį progimnazijos psichologės Aida Rakauskienė ir Kristina Brazauskienė dalyvavo dviejų dienų mokymuose „Didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimas ir modulių pristatymas“. Šie mokymai buvo Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamo projekto „Mokinių gebėjimų atskleidimo ir jų ugdymo sistemos plėtra“ paskutinioji dalis. Projektą įgyvendino Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras kartu su Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centru. Projektu buvo siekiama kurti ir plėtoti mokinių gebėjimų atpažinimą ir jų plėtojimą, įgalinant psichologus ir mokytojus pažinti mokinio gebėjimus ir parinkti jiems labiausiai tinkantį ugdymą. (Daugiau informacijos apie minėtą projektą galite rasti čia:

<https://www.nsa.smm.lt/svietimo-pagalbos-departamentas/projektai/mokiniu-gebejimu-atkleidimo-ir-ju-ugdymo-sistemos-pletra-nr-09-2-2-esfa-v-707-04-0001/>).

Mokymų metu psichologės buvo apmokintos atlikti mokinių intelektualinių gebėjimų vertinimą, naudojant Lietuvoje adaptuotą ir standartizuotą Cattell fluidinio intelekto testą CFT 20-R bei susipažino su paruoštomis ypatingai gabių mokinių ugdymą praturtinančiomis priemonėmis – mokytojų ekspertų ir psichologų paruoštais matematikos, lietuvių kalbos ir gamtos mokslų moduliais.

Progimnazija, įgyvendindama Kaišiadorių rajono savivaldybės švietimo pažangos planą, Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos 2024-2026 metų strateginį veiklos planą bei Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos metinius veiklos planus, siekdama užtikrinti kokybišką bei efektyvų įvairių gebėjimų mokinių ugdymą, sudarė Gabių mokinių atpažinimo ir ugdymo modelio kūrimo darbo grupę, ypatingą dėmesį atkreipdama į gabius mokinius, kurie dėl tam tikrų priežasčių savo gebėjimų mokykloje nerealizuoja. Siekiant identifikuoti tokius mokinius, Progimnazijoje dvejose – pilotinėse – klasėse buvo išbandoma minėta Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro sudaryta metodika.

Metodikos išbandymas, gautų rezultatų lyginimas su mokinių pasiekimais mokykloje, NMPP rezultatais leido sukurti būtent mūsų mokyklai tinkamą Gabių mokinių atpažinimo modelį. Tai modelis, kuris gali būti naudojimas trimis skirtingomis situacijomis:

1. Kai dėl mokinio gabumų vertinimo kreipiasi bet kuris mokytojas.
2. Kai dėl vaiko gabumų vertinimo kreipiasi tėvai.
3. Kai nusprendžiama gabumus vertinti visai klasei.

Metodinės priemonės, kaip atpažinti ypatingų gebėjimų turintį vaiką, mokinių tėvams:

<https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2021/04/>

https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/07/06_Tevams-apie-gabius-vaikus_net.pdf

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimo modelis

I. DĖL MOKINIO GABUMŲ VERTINIMO KREIPIASI MOKYTOJAS

1. MOKYTOJAS, PASTEBĖJĘS MOKINIO GABUMUS

Informuoja klasės
vadovą

2. KLASĖS VADOVAS

Informuoja mokinio
TĖVUS, gauna jų
sutikimą/nesutikimą
dėl vaiko gabumų
vertinimo

3. MOKINIO TĖVAI

Pasirašo sutikimą/nesutikimą
dėl vaiko gabumų vertinimo,
pildo "Vaiko gabumų
rangavimo skalę"

4. LIETUVIŲ KALBOS, MATEMATIKOS, GAMTOS MOKSLŲ MOKYTOJAI*

Pildo "Mokinių
nominavimo anketą" ir
"Vaiko gabumų
rangavimo klausimyną"

5. JEI GAUTAS IQ NEATITINKA MOKYMOSI PASIEKIMŲ*

Lietuvių kalbos ir
matematikos mokytojai
pildo "Gebejimų
nerealizuojančių vaikų
klausimyną"

6. KLASĖS VADOVAS*

Pildo "Mokinių
nominavimo anketą"

7. PSICHOLOGAS

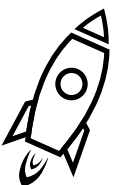
Vertina klasės vadovo,
mokytojo, lietuvių
kalbos, matematikos ir
gamtos mokslų
mokytojų bei tėvų
užpildytas anketas,
atlieka Catell fluidinio
intelektu testą
mokiniui, vertina,
rezultatus, teikia V GK
svarstymui

8. VAIKO GEROVĖS KOMISIJA

Priima sprendimą dėl
vaiko gabumų ir teikia
rekomendacijas dėl
tolimesnio ugdymo

*PRADINIŲ KLASIŲ
MOKYTOJAS VISAS
ANKETAS PILDO PATS

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimo modelis

II. DĖL VAIKO GABUMŲ VERTINIMO KREIPIASI TĖVAI

1. TĖVAI

Kreipiasi į klasės vadovą, pasirašo sutikimą dėl vaiko gabumų įvertinimo, pildo "Vaiko gabumų rangavimo skalę"

2. KLASĖS VADOVAS

Pildo "Mokinių nominavimo anketą", informuoja lietuvių kalbos, matematikos ir gamtos mokslų mokytojus, duoda anketas, kurias mokytojai turi užpildyti

3. LIETUVIŲ KALBOS, MATEMATIKOS, GAMTOS MOKSLŲ MOKYTOJAI*

Pildo "Mokinių nominavimo anketą" ir "Vaiko gabumų rangavimo klausimyną"

4. JEI GAUTAS IQ NEATITINKA MOKYMOSI PASIEKIMŲ*

Lietuvių kalbos ir matematikos mokytojai pildo "Gebejimų nerealizuojančių vaikų klausimyną"

5. PSICHOLOGAS

Vertina klasės vadovo, lietuvių kalbos, matematikos ir gamtos mokslų mokytojų bei tėvų užpildytas anketas, atlieka "Catell fluidinio intelekto" testą mokiniui, vertina, rezultatus teikia VGK

6. VAIKO GEROVĖS KOMISIJA

Priima sprendimą dėl vaiko gabumų ir teikia rekomendacijas dėl tolesnio ugdymo

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimo modelis

III. GABUMŲ VERTINIMAS ATLIEKAMAS VISAI KLASEI

1. KLASĖS VADOVAS

Informuoja mokinių tėvus, gauna jų sutikimus/nesutikimus dėl vaiko gabumų vertinimo

2. TĖVAI

Pasirašo sutikimą/nesutikimą dėl vaikų gabumų vertinimo, pildo "Vaiko gabumų rangavimo skalę"

3. KLASĖS VADOVAS

Pildo "Mokinių nominavimo anketą" informuoja lietuvių kalbos, matematikos ir gamtos mokslų mokytojus, duoda jiems užpildyti anketas.

3. LIETUVIŲ KALBOS, MATEMATIKOS, GAMTOS MOKSLŲ MOKYTOJAI*

Pildo "Mokinių nominavimo anketą" ir "Vaiko gabumų rangavimo klausimyną"

4. JEI GAUTAS IQ NEATITINKA MOKYMOSI PASIEKIMŲ*

lietuvių kalbos ir matematikos mokytojai pildo "Gebėjimų nerealizuojančių vaikų klausimyną"

5. PSICHOLOGAS

Vertina klasės vadovo, lietuvių kalbos, matematikos ir gamtos mokslų mokytojų bei tėvų užpildytas anketas, atlieka "Catell fluidinio intelekto" testą mokiniui, vertina, rezultatus teikia VGK

6. VAIKO GEROVĖS KOMISIJA

Priima sprendimą dėl vaiko gabumų ir teikia rekomendacijas dėl tolesnio ugdymo

**Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos
didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių ugdymosi galimybės**

**GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ
UGDYMAS. PAMOKA**

Darbo
būdai ir
formos

Ekspertavimas,
“atvirkščia
pamoka”

Pranešimai,
pristatymai,
tyrimai

Galimybė rinktis
savo nuožiūra

Užduotys

Kūrybinės,
originalios

Aukšti atlikimo
standartai

Reikalaujančios
aukštesniųjų
mąstymo
gebėjimų

Ugdymo
turinys

Įvairūs
informacijos
šaltiniai

Sudėtingesne
mokymosi
medžiaga

Platesnis,
kontekstinis
turinys

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių ugdymosi galimybės

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMAS. KITOS PRIEMONĖS

Skatinimas

Pagyrimai,
diplomai, padėkos

Konkursas "GiG
mokinys"

Gabiųjų išvykos,
edukacijos

Konkursai olimpiados

Mokyklinės, rajono
olimpiados ir
konkursai

LINEŠA
olimpiados ir
konkursai

Protų mūšiai,
varžytuvės,
talentų konkursai,
kiti renginiai

Neformalusis švietimas

Progimnazijos
neformaliojo
švietimo
programos

Kaišiadorių
Kultūros centas
Sporto centras
Meno mokykla

NVŠ programos
Kitos programos

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių ugdymosi galimybes

Progimnazijoje veikia dvi **Visos dienos mokyklos (VDM)** „STEAM 4 KIDS“ grupės. Įgyvendinant įtraukujį ugdymą labai svarbu, kad mokykla taptų atviresnė skirtingų poreikių vaikams ne tik formaliajame ugdyme, bet popamokinėje veikloje. Mums ypač svarbu pastebėti kiekvieno vaiko savitumą, nes kiekvieno vaiko sėkmė – mokyklos sėkmė.

VDM grupėje dirbantys pedagogai orientuojasi ne tik į akademinius pasiekimus, bet ir į kokybišką santykį su vaiku, stengiasi kurti aplinką, kurioje vaikas jaustųsi saugus ir vertingas toks, koks yra. Susirinkę po pamokų vaikai neturi būti uždaryti tik mokyklos klasėje, jie turi matyti įvairovę, kuri jį supa. O tai įvairovei atskleisti būtina ieškoti kūrybiškesnių būdų.

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių ugdymosi galimybės

Kiekviena VDM „**STEAM 4 KIDS**“ savaitė turi temą, kurią kartu su mokytojomis grupės vaikai nagrinėja per patyriminę, praktinę ir kūrybinę veiklą. Kūrybiniai ieškojimai ir atradimai leidžia vaikams išlaisvinti kūrybiškumą, labiau pasitikėti savo jėgomis, atrasti bendraminčių kuriant ir realizuojant idėjas kartu. Džiaugiamės, kad VDM teikiamos paslaugos tapo labiau patrauklios ne tik mokiniams, bet ir sulaukė teigiamo mokinių tėvų įvertinimo. Tėvai teigia, kad vaikai labai laukia ir noriai eina į grupę, o VDM mokytojai dirba kūrybingai ir profesionaliai.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių skatinimas

Nuo 2024 m. Progimnazijoje vykdomas mėcenuojamas konkursas „Geriausias iš geriausių mokinių“ – **„GIG mokiniys“**, organizuojamas – Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos administracijos. Konkurso Mecenatas – juridinis/fizinis asmuo konkurso premijos fondo dalininkas. **Konkurso tikslas – skatinti mokinių lyderystę, aukštų rezultatų siekį**, Progimnazijos vardo garsinimą. Konkurso idėja – Geriausias iš Geriausių mokinių:

Mokslus – gerai mokosi, dalyvauja konkursuose, olimpiadose

Organizuotas – organizuoja klasės veiklas, mokyklos renginius

Kūrybiškas – dalyvauja neformaliose veiklose

Išmintingas ir inovatyvus – įgyvendina asmeninius ir mokyklos projektus

Nuoširdus ir nuovokus – savanoriauja, teikia pagalbą kitiems, supranta kitų problemas

Ypatingai – turi daugiau pasiekimų nei kiti mokiniai

Sėkmingas (yra kuo pasidžiaugti), o sėkmė priklauso nuo pastangų

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija Įtraukiojo ugdymo konferencija „Įtraukusis ugdymas: lūkesčiai ir realybė“

Įtraukiojo ugdymo konferencija „Įtraukusis ugdymas: lūkesčiai ir realybė“

Lapkričio 26 dieną Progimnazija iniciavo konferenciją „Įtraukusis ugdymas: lūkesčiai ir realybė“, į kurią pakvietė visus, kuriems ši tema aktuali. Apie įtrauktį Progimnazijoje kalbama neatsitiktinai – įgyvendinant Tūkstantmečio mokyklų projektą, rajone esame atsakingi už įtraukiojo ugdymo sritį. Turime aukštos kvalifikacijos specialistus, mokytojus, mokinio padėjėjus, norinčius ir gebančius dirbti su įvairių gebėjimų mokiniais, bet taip pat suprantame, jog darbas su vaikais yra labai dinamiškas procesas, reikalaujantis nuolatinio tobulėjimo ir žinių atnaujinimo.

Esame labai laimingi, jog į konferencijoje „Įtraukusis ugdymas: lūkesčiai ir realybė“ pranešimus skaitė šios srities profesionalai. Sveikinimo žodį konferencijos dalyviams tarė Progimnazijos direktorius Rojus Šadurskas, Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja Lina Lukoševičienė, pažangos programos „Tūkstantmečio mokykla“ įtraukiojo ugdymo koordinatorė, ekspertė Indrė Širvinskaitė.

Pirmąją konferencijos dalį, kaip ir dera, pradėjo progimnazijos šeimininkai – mokiniai Liepa ir Simas, kurie akcentavo, jog visi esame skirtingi, tačiau vienodai svarbūs. Lietuvos įtraukties švietime centro direktorė Sandra Valantiejienė su konferencijos dalyviais pasidalino pranešimu „Visuotinis įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas nuo 2024 m. rugsėjo 1 dienos: teisinis reglamentavimas ir praktiniai iššūkiai“, Kaišiadorių šventosios Faustinos ugdymo centro direktorė Rūta Stankienė ir įtraukiojo ugdymo komandos koordinatorė Dovilė Rudytė – Šeškevičienė pristatė sukauptas Kaišiadorių šventosios Faustinos ugdymo centro konsultavimo patirtis. Labai jautriomis patirtimis ir sukauptais išgyvenimais dalinosi Progimnazijos mokinių mamos Regina Prasnkaitytė ir Lina Morkūnaitė.

Antrojoje konferencijos dalyje pakvietėme dalyvius į praktines terapines veiklas. Viena grupė kartu su studijos „Tagretukas“ vadove Jurgita Jašauskiene nėrė į garsų terapiją, kiti, vadovaujami Progimnazijos psichologės Aidos Rakauskienės ir socialinės pedagogės Audronės Bilydienės, išbandė piešimą ant vandens, o trečioji grupė kartu su Alytaus „Vidzgirio“ mokyklos „Drevinuko“ skyriaus teatro mokytoja eksperte Ieva Ivanauskiene bei Alytaus jaunimo centro teatro mokytoju ekspertu Jonu Gaižausku kompetencijas ugdė teatro dalyku.

Po intensyvios ir dinamiškos antrosios dalies Aktų salėje visi susirinko toliau klausyti lektorių apie darbą įtraukties sąlygomis. Pranešimą „Sutrikusios klausos mokinių klasėje: iššūkiai ir realybės“ skaitė Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų Švietimo pagalbos, vertinimo ir konsultavimo skyriaus vedėja Daiva Burkauskienė, Kaišiadorių rajono įtraukiojo ugdymo sistemos projektą pristatė Kaišiadorių pedagoginės psichologinės tarnyba direktorė Ramunė Jakštienė ir TŪM įtraukiojo ugdymo srities koordinatorė Kaišiadorių rajone Akvilė Grigienė, mintimis apie kuriamą gabių mokinių atpažinimo modelį dalinosi Progimnazijos psichologė Aida Rakauskienė. Konferenciją pabaigė psichologė, lektorė, konsultantė Laura Navienė, kuri susirinkusius dalyvius įtraukė į smagią diskusiją apie emocinį intelektą. Visi kartu stengėmės atsakyti į pagrindinius klausimus kaip suprasti, padėti ir augti kartu. Lektorės pranešimas įtraukė ir niekas neskubėjo kilti iš vietų. Tačiau viskas, kas turi pradžią, turi ir pabaigą.

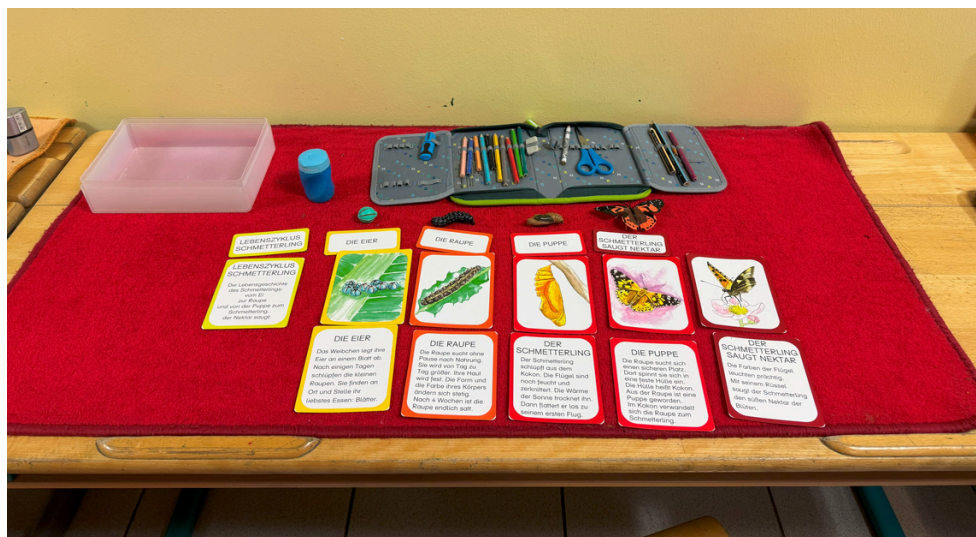
Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Apie įtraukųjį ugdymą kalbėta ir Lietuvos Respublikos prezidentūroje

2024 m. balandžio 18 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rūmų Kolonų salėje vyko gerosios praktikos pasidalijimui skirtas renginys „Įtraukusis ugdymas ne mokyklos erdvėse“. Renginio metu apie savo vykdomą veiklą įtraukiant įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius pristatė Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus edukacinių projektų kuratorė Rima Povilionytė, Nacionalinio saugomų teritorijų lankytojų centro edukatorius Vitalij Gulbickij. Lietuvos autizmo asociacijos „Lietaus vaikai“ valdybos pirmininkė Kristina Košel-Patil renginio dalyviams pristatė žmonių su nematoma negalia skiriamąjį ženklą – saulėgrąžų juostelę. Remiantis Kristina, saulėgrąžos juostelė yra nematomos negalios išskirtinis ženklas, atsiradęs Didžiojoje Britanijoje 2016 metais tam, kad būtų lengviau padėti žmonėms, kuriems gali prireikti pagalbos. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro Sutrikusios raidos vaikų konsultavimo skyriaus ergoterapeutas Evaldas Melceris pristatė pagrindinius principus, galinčius padėti ugdymo įstaigoje sukurti sensoriškai draugišką aplinką skirtingų poreikių turintiems mokiniams. Viena pagrindinių Evaldo minčių, apibendrinusių pranešimą, buvo ta, jog teisingai sukūrus aplinką, tinkančią SUP turinčiam vaikui, ši puikiai tiks ir bus priimtina visiems.

Renginio pabaigoje skambėję Kauno Prano Daunio ugdymo centro mokytojų ir Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos direktoriaus pranešimai sudėjo pagrindinius įtraukiojo ugdymo sėkmę lemiančius akcentus, kurių **svarbiausias – nebijoti priimti kitokį**.

Įtraukiojo ugdymo stažuotė Austrijoje

Grupė Kaišiadorių rajono pedagogų, dalyvavo Ugdymo meistrų komandos organizuojamoje Tūkstantmečio mokyklų projekto stažuotėje Austrijos Karintijos žemėje. Visos įtraukiojo ugdymo kompetencijų tobulinimui skirtos stažuotės metu greta buvo projekto partnerė Aldona, kuri ne tik lydėjo stažuotės dalyvius po mokyklas, dalinosi savo ilgamete patirtimi, bet ir supažindino su istoriniu ir kultūriniu paveldu. Lankantis skirtingose ugdymo įstaigose, klausantis vadovų, mokytojų pasakojimų, galima teigti, jog Austrijos švietimo sistemą drąsiai galima priskirti prie vienos nuosekliausių visoje Europoje, kuri didesnių reformų nėra patyrusi jau beveik 100 metų.

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos mokytojų, švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos kėlimas įtraukiojo ugdymo srityje

Siekiant efektyvaus įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo Progimnazijos ir kitų rajono ugdymo įstaigų vadovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai turėjo galimybę dalyvauti TŪM įtraukiojo ugdymo mokymuose „Mokinių individualių ir specialiųjų ugdymosi poreikių pažinimas/atpažinimas ir atliepimas“. Mokymus vedė ir savo žiniomis bei asmenine patirtimi, kaip dirbti su SUP turinčiais mokiniais ir jų tėvais, su auditorija dalinosi psichologė – psichoterapeutė Jolanta Karvelienė.

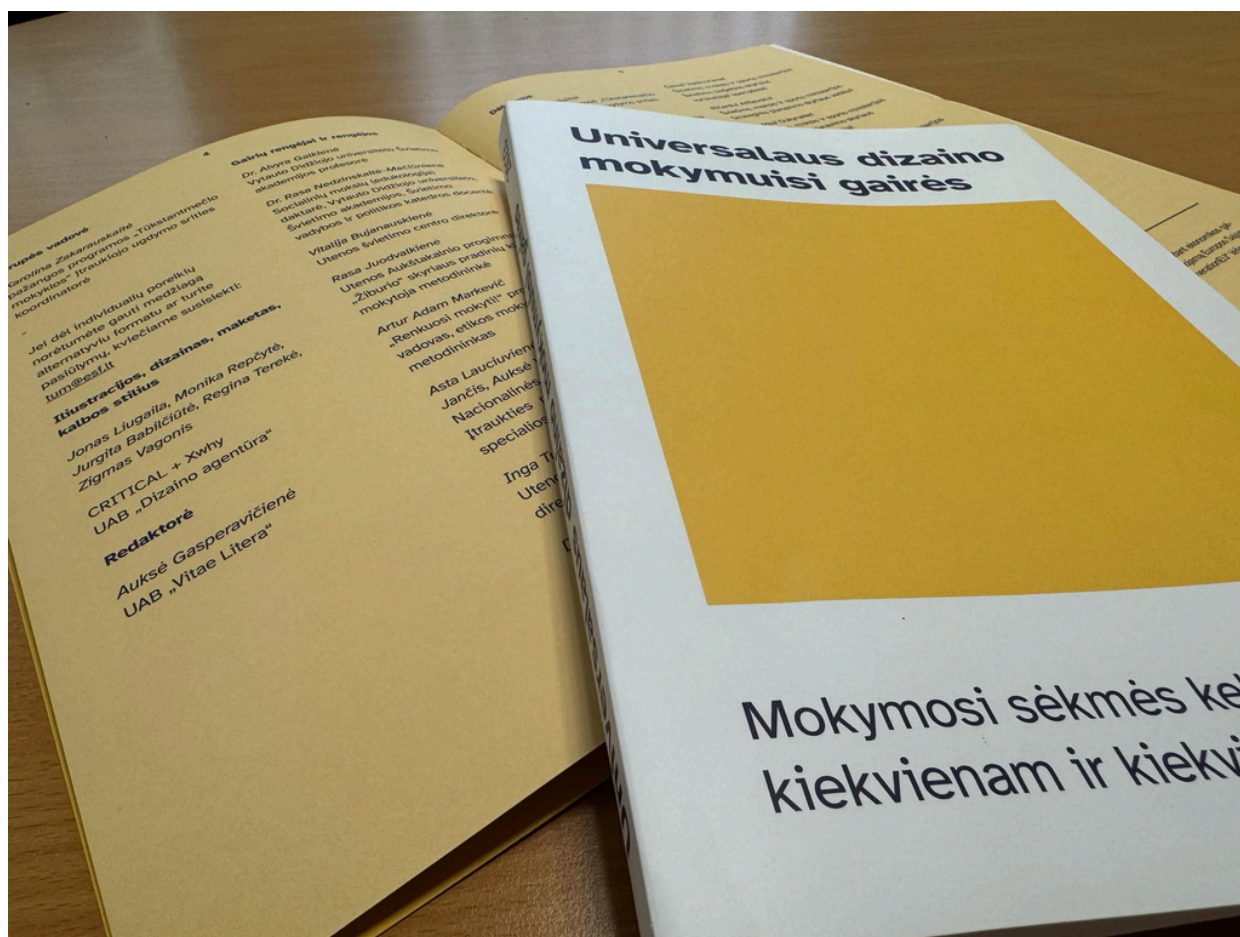
Lektorės pateikti pavyzdžiai, pastebėjimai, užduoti klausimai kiekvieną klausytoją perkėlė į atstovaujamą ugdymo įstaigą ir padėjo atrasti atsakymus į vieną ar kitą sudėtingą situaciją. Visi kartu, vedami lektorės, susirinkę mokytojai aiškinosi ir išgrynino pagrindines savybes, kuriomis turi pasižymėti šiuolaikinis pedagogas. Kyla klausimas, kokios šios savybės? Taigi atsakome, jog šiandien pedagogai turi būti pasiekiami, geri stebėtojai ir klausytojai, kantrūs, jautrūs, pagarbūs, lankstūs, turintys žinių ir jas pritaikantys, besidomintys kitais. Turint šias savybes bus lengviau pastebėti, išgirsti ir priimti vaiką tokį, koks jis yra, nesistengiant jo pakeisti iš esmės, o palengvinti jo kelių ugdymo(si) procese. Dažną specialistą, pedagogą neramina pirminiai pokalbiai su mokinių tėvais, kurių metu tenka pristatyti stebimas nepatogias situacijas, o gal net įžvelgiamą sutrikimą. Šioje vietoje svarbiausia iš visų šalia vaiko esančių, su vaiku dirbančių pedagogų surinkti visą informaciją ir konstruktyviai ją pateikti tėvams pokalbio metu. Na, o kalbantis su mokinių tėvais korektiškai paprašyti „Padėkite man padėti Jūsų vaikui“.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Mokymai Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos darbuotojams „Universalus dizainas – įrankis kūrybiškai įtraukčiai“

Mokinių žiemos atostogų metu Progimnazijos mokytojai dalyvavo lektorės **Rasos Nedzinskaitės – Mačiūnienės** mokymuose, skirtuose pagilinti žinias apie universalų dizainą mokymuisi. Rasa dalijosi savo įžvalgomis ir praktiniais patarimais, kaip universalų dizainą pritaikyti mokymo procese kasdieninėje praktikoje. Mokymai ne tik suteikė naujų žinių, bet ir praturtino jau turimas žinias, atveriant naujas galimybes kurti įtraukią ir prieinamą ugdymo aplinką.

Mokytojai įgijo vertingų žinių apie tai, kaip organizuoti ugdymo procesą, siekiant įgalinti kiekvieną mokinį džiaugtis geriausiais rezultatais. Visi kartu bandė atsakyti, kaip tikslingai suformuluoti pamokos tikslą, kad mokiniai gebėtų suvokti, ko, kaip ir kodėl mokosi. Mokymuose buvo pateikta praktinių pavyzdžių, kurie leis pedagogams efektyviau įtraukti visus mokinius, nepriklausomai nuo jų gebėjimų. Tai buvo puiki proga sustiprinti mokytojų pasitikėjimą savo gebėjimu sukurti dinamišką, įvairialypį ir įtraukiantį mokymosi procesą.

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos mokytojų įsivertinimo "UDM principai pamokoje" rezultatai

ĮTRAUKUSIS UGDYMAS

Sąlygų **visų mokinių** dalyvavimui bendrose ugdymosi veiklose sudarymas, eliminuojant galimus mokymosi barjerus.

UNIVERSALUS DIZAINAS

Mokslo įrodymais pagrįsta ugdymo prieiga, pripažįstanti **individualius mokinių skirtumus** ir suteikianti visiems vienodas galimybes pasiekti sėkmę per lanksčių ugdymo **tikslų, ugdymo metodų, priemonių, mokinių pasiekimų vertinimo būdų** taikymą.

Tai ugdymo prieiga, lengvinanti įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą ir stiprinanti jo tvarumą formalioju ir neformalioju būdu visuose švietimo lygiuose.

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos mokytojų įsivertinimo “UDM principai pamokoje” rezultatai

NAUJOS SĄVOKOS

UGDYMOSI BARJERAI

tai dėl **riboto** ugdymo turinio **prieinamumo**, mokymo ir pasiekimų vertinimo metodų, **mokinių turimų žinių ar gebėjimų stokos**, individualių mokinių savybių **atsirandantys barjerai** pasiekti numatytų ugdymosi tikslų.

PASTOLIAI UGDYME

tai priemonių, ugdymo būdų, nukreipiančių klausimų ir kitų laikinos **paramos priemonių** pasiūlymas mokiniams, sudarant sąlygas savarankiškai pasiekti numatytų ugdymosi tikslų.

PAMOKOJE

1

KODĖL MOKOMĖS

Norint padidinti mokinių susidomėjimą ir įsitraukimą, rekomenduojama pasiūlyti **kelias mokymosi priemones**.

2

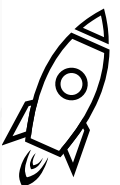
KO MOKOMĖS

Kad besimokantieji įgytų vertingą pamatinį supratimą, rekomenduojama **pateikti informaciją keliais būdais**.

3

KAIP MOKOMĖS

Kad besimokantieji suprastų ir įvertintų, ką jau žino, rekomenduojama **pateikti įvairių užduočių**.

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos mokytojų įsivertinimo "UDM principai pamokoje" rezultatai

KODĖL MOKOMĖS PRIEMONĖS MOKINIAMS SUDOMINTI

1. Aš taikau įvairius mokinių **sudominimo** būdus pamokoje.

TAIP	IŠ DALIES	NE
27 (47%)	30 (52%)	1

2. Aš pasiūlau skirtingų būdų savarankiškam mokinių pastangų ir jų **atkaklumo pamokoje išlaikymui**.

TAIP	IŠ DALIES	NE
14 (24%)	41 (71%)	3

3. Aš suteikiu galimybę naudotis įvairiomis įtraukimo priemonėmis siūlydamas skirtingų būdų **savireguliacijai**.

TAIP	IŠ DALIES	NE
23 (40%)	34 (59%)	1

KO MOKOMĖS PRIEMONĖS INFORMACIJAI PRISTATYTI

1. Aš **šalinu mokymosi barjerus**, trukdančius mokiniams mokytis, pateikdamas tą pačią informaciją skirtingais būdais.

TAIP	IŠ DALIES	NE
19 (33%)	37 (64%)	2

2. Aš užtikrinu, kad būtų suteikti skirtingi būdai **sudėtingoms sąvokoms ir simboliams suprastai**.

TAIP	IŠ DALIES	NE
19 (33%)	39 (67%)	0

3. Aš suteikiu mokiniams skirtingų būdų pamokose **gilesniam supratimui**.

TAIP	IŠ DALIES	NE
13 (22%)	39 (67%)	6

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos mokytojų įsivertinimo "UDM principai pamokoje" rezultatai

KAIP MOKOMĖS PRIEMONĖS MOKYMO SI VEIKLAI IR REZULTATAMS PADEMONSTRUOTI

1. Aš suteikiu mokiniams **galimybių fiziniams veiksams** pamokoje atlikti.

2. Aš suteikiu galimybę pamokoje naudotis **įvairiomis veiksmo ir išraiškos priemonėmis** saviraiškai ir komunikacijai pademonstruoti.

3. Aš suteikiu galimybę pamokoje **valdomosioms funkcijoms** atlikti (mokymosi strategijų pasirinkimui, mokėjimas mokytis).

TAIP	IŠ DALIES	NE
28 (48%)	29 (50%)	1
TAIP	IŠ DALIES	NE
19 (33%)	38 (66%)	1
TAIP	IŠ DALIES	NE
6 (10%)	45 (77%)	7

UDM PAMOKA

Lankstus pamokos uždavinys

- Barjerai
- Pastoliai ir pastoliavimas

Lankstumas organizuojant veiklą pamokoje:

- skirtingos priemonės ir būdai informacijai pristatyti (ko mokausi?)
- skirtingos veiklos ir žinojimo raiškos priemonės ir būdai (kaip mokausi?)
- skirtingos mokinių įtraukimo ir sudominimo priemonės ir būdai (kodėl mokausi?)

Formuojamasis vertinimas

Įtrauktis Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos ikimokyklinio ugdymo „Kodėlčiukų“ grupėje

Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos ikimokyklinio amžiaus „Kodėlčiukų“ grupę lanko mišraus amžiaus vaikai – nuo vos keletą žodžių ištariančio dvimečio iki jau po truputį pasakas bandančio skaityti šešiamečio. Grupėje tiek vaikų gebėjimai, tiek ir poreikiai labai skirtingi, todėl ugdomosios veiklos diferencijuojamos – stengiamasi, kad visi veiktų kartu, bet tuo pačiu, kad kiekvienas patirtų sėkmės jausmą įveikęs tam tikrą jam skirtą užduotį ar paties išsikeltą tikslą.

Didžiausi mišrios grupės privalumai – vyresnieji vaikai tampa „mokytojais“, globojančiais, patariančiais ir pagelbėjančiais jaunesiems draugams, o mažiausieji turi puikius pavyzdžius, iš kurių ne tik mokosi įprastų gyvenimo įgūdžių (kaip plautis rankas ar padėti žaislus į jiems skirtas vietas), bendravimo subtilybių (kaip susitarti tarpusavyje, atsiprašyti ar paprašyti), bet ir papildo vieni kitus kūrybinėmis idėjomis.

Viena iš bendrų veiklų, puikiai iliustruojančių įtraukijį ugdymą, buvo roboto štapavimas – vaikai dirbo grupelėmis (po 2 ar 3), suskirstyti principu vyriausias-jauniausias. Grupelės tikslas – iš įvairių skirtingų formų, dydžių, tekstūrų priemonių štapuoti robotuką ir vėliau kartu su savo komanda sugalvoti (ir pademonstruoti) kuo jų robotas yra ypatingas – kokius judesius moka atlikti, kokius garsus leidžia ar žodžius sako ir kuo jis vardu. Veikloje aktyviai dalyvavo visi vaikai. Buvo labai įdomu stebėti, kaip vaikai tarėsi tarpusavyje, kartu rodė sugalvotus judesius bei kūrė vardus, kuriuos vyresnieji užrašė ant sukurtų robotų „portretų“.

Dažniausiai visose pedagogo organizuotose veiklose visi vaikai dalyvauja kartu, tik numatyti ugdymo tikslai skirtingi. Pavyzdžiui, smagiame žaidime su kamuoliukais (ant pripūsto maišelio dedamas lengvas kamuoliukas, vaikas ploja rankomis per maišą ir kamuoliukas skrieja) užduotis vaikams buvo pakelti į orą kamuoliuką. Vyriausieji žaisdami bandė pataikyti kamuoliukus į padėtus krepšelius, taip ugdydami jėgos stiprumą, įvardindami kamuoliuko skrydžio kryptį (kairė, dešinė), jaunesnieji skaičiavo kiek kamuoliukų pavyko pakelti į viršų, o mažieji žaisdami įvardino kamuoliukų spalvas.

Kartais ugdymo procesą inspiruoja vaikai, pavyzdžiui, pasiūlė surengti koncertą. Vyriausieji tuoj pradėjo diskutuoti, kad reikia scenos ir iš ko ją būtų galima sukurti, kita dalis vaikų mąstė apie sceninį įvaizdį – kaip pasipuošti, dar kiti jau planavo kokias dainas ir su kuo dainuos. Veikloje dalyvavo visi – kas norėjo lipo į „sceną“, kas norėjo šoko šalia, o kas norėjo, tik plojo ar buvo santūriais klausytojais, tačiau visų emocijos buvo džiugios.

Tai tik kelios akimirkos iš „Kodėlčiukų“ grupės „gyvenimo“, tačiau visuomet siekiame, kad būtų pastebėti kiekvieno vaiko poreikiai, lavinami individualūs gebėjimai, kad kiekvienas vaikas darželyje jaustųsi saugus, gerbiamas ir laimingas.

„Kodėlčiukų“ mokytoja Vilija Kudrevičiūtė

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Įtrauktis Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos priešmokyklinio ugdymo grupėse

Vienas iš svarbiausių uždavinių priimant į PU grupę vaiką su specialiaisiais ugdymosi poreikiais: įdėti pakankamai pastangų užmezgant artimą ryšį ne tik su vaiku, bet ir aktyviai bendradarbiauti su jo tėvais. Kiekvienas vaikas – savo poreikių, interesų bei patirčių turinti asmenybė. Mums labai svarbu atrasti kiekvieno vaiko stiprybes, jomis remtis siekiant ugdymo tikslų. Vaikams, turintiems specialiųjų poreikių, dažnai labai svarbi rutina ir pastovumas, nes tai suteikia jiems saugumo jausmą. Todėl mums labai svarbu, kad ir tėveliai būtų linkę derinti šeimos taisykles prie ugdymo įstaigos taisyklių (pvz. laikytis dienotvarkės, būtina užtikrinti pastovią rutiną siejamą su įprastomis veiklomis, kadangi jie nėra lankstūs ir greitai prisitaikantys prie pokyčių, taip pat jie turi suprasti, kad net ir menkiausias pasikeitimas jų aplinkoje, rutinoje ar ritualuose gali sukelti audringą vaiko reakciją). Taip pat tėveliams akcentuojam, kad reikia kuo dažniau pastebėti ir pagirti vaiką, ne tik kai jis elgiasi gerai, bet net jei nelabai kažkas jam sekasi.

Jei specialiųjų poreikių turintis vaikas nejaus ryšio su mokytoju, jis gali išvis atsisakyti dalyvauti veiklose, nes jiems tai gali kelti stresą arba nepasitikėjimą. Todėl mums, priešmokyklinio ugdymo pedagogams, labai svarbu atrasti raktą į jų širdis, kad užsimegztų gilus ryšys. Prisitaikyti „kitokiems“ vaikučiams grupėje iš tiesų yra nelengva. Ugdymo metu vyksta išsisąjimas, kol pavyksta ir vieniems, ir kitiems vaikams prisitaikyti, pripažinti vieniems kitus, toleruoti, būti pakantesniems, jausti pagarbą. Tai yra labai nuoseklus, sistemingas ir nelengvas darbas. Bet mums pavyksta. Džiaugiamės, kad mes jau sutariame ir bendradarbiaujame, vieni kitiems padedame, ir, galima sakyti, labai ryškių patyčių ar netinkamo požiūrio tiek iš vaikų, tiek iš aplinkinių, išvengiame. Juk koks yra mokytojo požiūris į tą „kitonišką“ vaiką, toks požiūris bus ir grupės bendruomenės narių. Nors toks vaikas kelia labai didelių rūpesčių, mokytojas turi priimti vaiką ne tik su privalumais, bet ir su trūkumais ir į aplinką transliuoti tik gerąsias vaiko savybes, kad grupės draugai pamatytų, jog tas vaikas toks pat kaip jie, tik truputį kitoks ir jam būtinai reikia draugų pagalbos. Žinoma, būna visko, bet ugdymo procese, išvykose ir kitose veiklose vyksta sistemingas, nuoseklus, vaiką į grupės gyvenimą integruojantis, procesas.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Įtraukusis ugdymas – kasdienybės patirtys pradinį klasių mokytojų akimis

Pradinių klasių mokytojai stengiasi sukurti sąlygas, kurios padėtų visiems mokiniams – nepriklausomai nuo jų gebėjimų ar poreikių – sėkmingai dalyvauti ugdymo procese, jaustis autentiškais ir būti bendruomenės dalimi. Svarbu ne tik taikyti inovatyvius metodus, bet ir skatinti bendradarbiavimą tarp mokytojų, tėvų ir mokinių, siekiant, kad kiekvienas jaustųsi priimtas ir vertinamas.

Mokytojai pabrėžia pozityvios komunikacijos su mokinių tėvais svarbą bei glaudų bendradarbiavimą su specialistais – logopedais, specialiaisiais pedagogais, psichologais. Jų įžvalgos padeda geriau suprasti vaiko poreikius, rasti tinkamiausius sprendimus ir pritaikyti ugdymo procesą. Mokytojai pastebi, kad net patys mokiniai laukia šių susitikimų, nes pastebi jų teikiamą naudą.

Kiekvienas mokinytis turi savo stipriąsias puses, tačiau įtraukti specialiųjų poreikių turinčius vaikus į ugdymo procesą mokytojams kelia nemažai iššūkių. Kaip tai atrodo kasdienybėje? Patirtimi dalinasi mokytojai:

„Jeigu mokinytis klasėje jaučiasi saugus, priimtas, turi draugų, žino, kad mokytoja jį išlausys ir jį pasitiki – tai jau didelis žingsnis link kiekvieno mokinio įtraukties.“

„Įtraukimas į grupinį darbą (reikalui esant, tikslingai nukreipiant į tam tikrą veiklą ar užduotį) padeda mokiniui mokytis būti atsakingu komandos nariu.“

„Skatinimas, teigiamų dalykų pastebėjimas, pagyrimas prieš visą klasę – tai augina sparnus, skatina elgtis geriau ir laikytis taisyklių bei susitarimų.“

„Vaikai lengviau atsiskleidžia veiklose, kurios jiems įdomios, pavyzdžiui, konstruodami LEGO, dalyvaudami teatro ar robotikos būreliuose. Pastebėjau, kad mano klasėje neformalioji veikla labai teigiamai veikia specialiųjų poreikių turinčius mokinius – jie tampa labiau pasitikintys savimi“.

„Teigiamas grįžtamasis ryšys yra vienas stipriausių įrankių ugdant vaiko savivertę. Pastebėjus net menkiausią pasiekimą, svarbu jį įvardyti ir padėkoti. Pagyrimas visos klasės akivaizdoje ne tik kelia mokinio pasitikėjimą savimi, bet ir motyvuoja jį stengtis dar labiau. Labai pasiteisino ir pasitikėjimo „avansu“ metodas – kai vaikui suteikiama atsakomybė, jis jaučiasi svarbus ir vertinamas, o tai ilgainiui skatina savarankiškumą.“

„Ne kiekvienas vaikas mokosi vienodai, todėl labai svarbu tinkamai parinkta darbo vieta. Mokinytis gali geriau susikaupti sėdėdamas tam tikroje klasės vietoje, dirbdamas vienas ar su tam tikrais bendraklasiais. Kartais prireikia ir taisyklių koregavimo.“

„Kai kuriems vaikams lengviau išreikšti savo jausmus ne žodžiais, o piešiant, lipdant ar konstruojant. Kartais matematikos užduotys gali būti sprendžiamos kartu su piešiniais, kurie padeda vaikui vizualizuoti mintis ir geriau suprasti užduotį.“

„Taisyklės turėtų būti lanksčios ir pritaikytos pagal individualius mokinio poreikius, jo savijautą tą dieną ar net tą valandą. Kitiems vaikams išimtis turi būti pateikiamos taip, kad jie nesijautų labiau ribojami. Jei yra poreikis, svarbu pritaikyti užduočių apimtį pagal mokinio galimybes.“

„Pertraukų metu puikiai tinka „LEGO“ konstruktoriai, knygų ar žurnalų vartymas, skaitytų istorijų pasakojimas ir klausymasis.“

„Su klase dalyvaujame įvairiuose mokyklos renginiuose, todėl visi specialiųjų poreikių turintys vaikai tampa renginių dalyviais. Mano mokiniams labai tinka muzikos pamokų elementai – ritmika, dainavimas, muzikavimas perkusiniais instrumentais ir SUZUKI dūdelėmis, dainavimas bei kalbėjimas naudojant mikrofoną. Tai padeda pajusti savo balso galimybes, skambesį ir skatina norą kalbėti kitiems.“

„Labai tinka metodas „dirbu su draugu“. Labai svarbu nuoseklumas, konkretumas, informacijos paprastumas, mokytojo padėjėjo pagalba, minčių vaizdavimas piešiniais ir spalvomis, sensorinės pertraukos.“

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

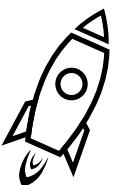
Įtraukusis ugdymas – kasdienybės patirtys pradinėjų klasių mokytojų akimis

Projektinė veikla – didelės galimybės įtraukčiai. Pradinėjų klasių mokiniai aktyviai dalyvauja tarptautiniuose „eTwinning“ projektuose, verslumo projekte „Kaziuko mugė“, pilietiškumo projektuose. Šios veiklos suteikia mokiniams galimybę įgyti naujų patirčių, mokytis bendradarbiauti, stiprinti socialinius įgūdžius ir geriau suprasti save.

Vykdomos projektinės veiklos, sensorinės pertraukos su lauko perkusijos instrumentais žadina susidomėjimą ir norą muzikuoti ne tik progimnazijos vaikams, bet ir praeiviams gatvėje. Kaip juos „prakalbinti“, puikų patarimą davė mokytojas Antanas: „Jei muši – skaudės, jei grosi – skambės.“

Kartais atrodo, kad tereikia tiek nedaug – jautrumo, sąmoningumo, tikėjimo savimi ir pagarbos... Kad kiekvienas vaikas galėtų sėkmingai dalyvauti ugdymo procese, jaustis savimi ir būti bendruomenės dalimi.

Tinkama prevencija – daugiau nei pusė darbo Psichologo ir socialinio pedagogo prevencinės veiklos su mokiniais

Be individualaus ar grupinio konsultacinio darbo su mokiniais progimnazijos psichologės ir socialinės pedagogės labai didelį dėmesį savo darbe skiria įvairioms prevencinėms veikloms, akcijoms, atostogų užimtumo stovyklų organizavimui. Šis kelias ilgesnis, rezultatai ne visada matomi iš karto, tačiau jie yra ilgalaikiai ir poveikis vienu metu daromas didesniai mokinių skaičiui. Tinkama prevencija – dažnai nebereikalinga intervencija ir postvencija. Kai kurios veiklos, kurios sulaukia daugiausiai mokinių simpatijų, ar duoda kitų akivaizdžių rezultatų, kartojamos ne vienerius metus, todėl tampa tradicija.

Visus metus kiekvieną mėnesį pagalbos mokiniui specialisčių didesnį dėmesį gauna kuris nors klasių koncentras. Dažniausiai klasės susirinkimų metu kartu su psichologe, socialine pedagoge ir mokiniais dirbama įvairia prevencine tematika. Prevencinių temų aktualumas išryškėja stebint mokinius, bendraujant su jais, sekant visuomenės kontekstą ar tiesiog reaguojant į čia ir dabar nutinkančias situacijas.

Kovo mėnesį tradiciškai didesnis dėmesys skiriamas patyčių prevencijai ir šį mėnesį progimnazijoje organizuojami įvairūs renginiai, teminiai klasės susirinkimai ar akcijos pertraukų metu, siekiant mokiniams ir visai bendruomenei priminti pagarbaus ir be patyčių tarpusavio bendravimo svarbą.

„Gegužis – mėnuo be smurto prieš vaikus“. Šios akcijos tikslas – ugdyti mokinių gebėjimą atpažinti smurtinį elgesį, į jį reaguoti ir kreiptis pagalbos.

Pavasariui gerokai įsibėgėjus, kai oras jau pakankamai sušilęs, specialių ugdymosi poreikių turintys mokiniai važiuoja į ekskursiją. Esame lankę lamų ūkį, turėję lipdymo iš molio edukaciją, žiūrėję filmą jaunimui apie toleranciją, kitokio priėmimą.

Tinkama prevencija – daugiau nei pusė darbo Psichologo ir socialinio pedagogo prevencinės veiklos su mokiniais

Vasarai prasidėjus dižiojoje mokykloje laukiame būsimų penktokų, kad pradėtumėm megzti ryšius ir laukiantis ruduo visiems keltų mažiau nerimo. Mes pabendraujame, pažaidžiame ir apžiūrime visą mokyklą.

Besibaigiant mokslo metams visada organizuojame ugdomąsias vasaros atostogų užimtumo dienos stovyklas. Jos būna labai tikslinės (gabių mokinių, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, socialinės rizikos šeimų vaikų) arba mišrios, kuomet dalyvauja visi norintys ir kartu drauge ugdo savo socialinius emocinius įgūdžius.

Rugsėjo, spalio mėnesiais didžiausią dėmesį skiriame progimnazijos naujokams – pirmųjų ir penktųjų klasių mokiniams. Stebime juos, kartu dalyvaujame klasės susirinkimuose, pasakojame apie gyvenimą mokykloje, taisykles ir kitus smagius dalykus – žodžiu, „jaukinamės“ vieni kitus. Paskui seka tradicinis adaptacijos mokykloje tyrimas, kuris suskaičiuoja mokinių atsakymus apie patirtis mokykloje ir pateikia viską tiksliai ir aiškiai.

Spalio mėnesį tradiciškai visa progimnazijos bendruomenė minime Pasaulinę psichinės sveikatos dieną ir įvairiomis veiklomis atkreipiame dėmesį į geros psichinės sveikatos svarbą. Lapkričio mėnesį tolerancijos šalia esantiems diena – tiek tądien, tiek kasdien visus metus mokomės būti savimi ir pagarbiai priimti kitą šalia esantį.

Gruodis dažniausiai skiriamas jaukiam švenčių laukimui, o akcija „Jaukios Kalėdos“ pertraukų metu suburia mokinius ne tik pasikalbėti, bet ir tuo pačiu pasigaminti ką nors „kalėdinio“.

Be visų šių akcijų visus metus ilgujų pertraukų metu visi mokiniai yra laukiami specialisčių kabinetuose, kur galima tiesiog pasėdėti ir patylėti, galima pažaisti stalo žaidimus, pasikalbėti, papiešti, ar nuveikti bet ką, kas tik tuo metu šauna į galvą.

Visa tai ne tik prevencija – būdamos atviros ir pasiekiamos mokiniams, eidamos pas juos ir bendraudamos su jais, mes kuriame tvirtesnį ryšį, kas, ištikus sunkumams, padeda greičiau ir efektyviau suteikti reikalingą pagalbą.

**Psichologė Aida Rakauskienė,
socialinė pedagogė Audronė Bilydienė**

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Apie įtraukųjį ugdymą diskutuoja mokiniai

Apie įtraukųjį ugdymą turi kalbėti ne tik suaugusieji – mokytojai, švietimo pagalbos specialistai ar administracija, bet ir patys vaikai. Diskutuodami apie įtrauktąjį ugdymą, vaikai mokosi pažinti ir priimti žmones su visais jų turimais savitumais ir išskirtinumais. Tikime, jog aktyvus mokinių dalyvavimas įtraukiojo ugdymo veiklose padeda kurti atviresnę ir tolerantiškesnę bendruomenę.

Atsiranda vis daugiau mokiniams skirtų konferencijų įtraukiojo ugdymo, tolerancijos temomis. Šiais metais jau trečią kartą progimnazijos mokiniai dalyvavo Klaipėdos universiteto rengiamoje konferencijoje **„Tolerantiška mokykla – saugi visuomenė“**, kurioje skirtingose darbo grupėse pristatė savo pranešimus. Progimnazijos mokinių pranešimai sulaukė pripažinimo ir apdovanojimų: 2023 m. 8 – tos klasės mokinių parengtas pranešimas **„Veikli mokinių savivalda – stipri mokykla“** tarp 26 konferencijoje skaitytų pranešimų pelnė „Daugiausiai palaikymo sulaukusio pranešimo“ nominaciją, 2024 m. 7 – tos klasės mokinių pranešimas **„Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazija – mokykla KIEKVIENAM“** buvo pripažintas „Originaliausiu“ pranešimu. 2025 m. Progimnazijos mokiniai konferencijoje skaitė pranešimą **„Nuo savanorystės iki lyderystės“**.

2024 m. lapkričio 20 d. Progimnazijos mokiniai dalyvavo Vilniaus Jeruzalės progimnazijos organizuojamoje respublikinėje 5 – 8 klasių mokinių konferencijoje **„Šalia manęs – kitoks žmogus“**.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Respublikinė 5 – 8 klasių mokinių konferencija „Įtraukioji ateitis: prevencijos ir tolerancijos kelias mokykloje“

Kiekvienais metais kovo mėnesį ypatingas dėmesys skiriamas patyčių prevencijos temai: mokiniams organizuojamos akcijos, susitikimai su lektoriais, pareigūnais. Šiais metais Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos administracija ir švietimo pagalbos specialistai nusprendė, kad vaikams apie vaikų patiriamas problemas turi kalbėti patys vaikai ir pakviestė rajono bei šalies mokinius dalyvauti respublikinėje 5 – 8 klasių mokinių konferencijoje.

Kovo 27 dieną į Progimnazijos inicijuotą konferenciją atvyko svečiai iš Vilniaus „Spindulio“, Elektrėnų „Ažuolyno“ progimnazijų, Rumšiškių Antano Baranausko ir Žiežmarių gimnazijų, Kaišiadorių rajono Kruonio, Palomenės, Žaslių pagrindinių mokyklų.

Susirinkusius dalyvius konferencijos pradžioje šiltai pasveikino Progimnazijos mokinių prezidentė Liepa Meilutytė, savo pavyzdį rodyti ir būti ateities lyderiais paskatino direktorius Rojus Šadurskas. Mokiniai į konferenciją prieš nemažą auditoriją susirinko kalbėti labai sudėtingomis ir jautriomis temomis. Nenuostabu, jog Aktų salėje buvo jaučiamas jaudulys: mokiniai, laukdami savo laiko stoti prieš auditoriją, išgyveno didelį spektrą pačių įvairiausių emocijų apie kurias papasakoti ir pradėti konferenciją paprašėme Progimnazijos psichologės Aidos Rakauskienės. Išklaušę Aidos pranešimo, permąstę savo išgyvenamas emocijas mokiniai pradėjo pagrindinę konferencijos dalį, kurios metu buvo pristatyta 10 skirtingų ir įtaigių pranešimų.

Pirmąjį mokinių pranešimą „Visi skirtingi – visi reikalingi“ pristatė Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos mokiniai Liepa Meilutytė, Smiltė Trečiokaitė ir Simas Kazanavičius. Vaikai trumpai pristatė Progimnaziją, vykdomas veiklas, tyrimus ir svarbiausią nuostatą „PROGIMNAZIJA – MOKYKLA KIEKVIENAM“, kuria vadovaujasi visa Progimnazijos bendruomenė. Savo pranešimą baigė cituodami žinomiausią pasaulyje meškutį Mikę Pukuotuką, kuris, paršeliui paklausus, kuo pastarasis norėtų būti užaugęs, labai aiškiai atsakė – „SAVIMI“.

Svečiai iš Elektrėnų „Ažuolyno“ progimnazijos Melita Mažuolė ir Normantas Rinkevičius (mokytojos Aurelija Naujalienė ir Laura Baranauskienė) susirinkusiems sakė, jog „Tolerancija prasideda nuo manęs“, t.y. kiekvienas: AŠ, TU IR JŪS – asmeniškai esame atsakingi už tai, kokius santykius su aplinkiniais kuriame kiekvieną dieną.

Kaišiadorių rajono Palomenės pagrindinės mokyklos mokinės Monika Kazlauskaitė ir Ilona Daugėlaitė (mokytoja Lina Čėsniienė) įtraukiojo ugdymo kontekste, dėmesį atkreipė į empatijos svarbą. Pranešime „Empatija kaip pagrindinė vertybė: kaip ją ugdyti?“ akcentavo, jog empatija yra svarbi socialinė savybė.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Respublikinė 5 – 8 klasių mokinių konferencija „Įtraukioji ateitis: prevencijos ir tolerancijos kelias mokykloje“

Kiekvieną susirinkusįjį susimąstyti ir gerklėje užstrigusį gumulą nuryti privertė itin atviras ir jautrus Vilniaus „Spindulio“ progimnazijos mokinio Gyčio Rutavičiaus (mokytoja Daiva Čižikienė) pranešimas „Patyčios – skaudus vaikystės šešėlis“. Mokinys pabrėžė, jog nepaisant to, kad visose šalies mokyklose yra įgyvendinamas įtraukusis ugdymas, deja, vaikai su negalia (ypatingai turintys nematomą negalią) vis dar dažnai patiria patyčias, o nemokėdami apsiginti patenka į beprasmį patyčių ratą. Mokinys pasidalino didžiausiu savo noru – gyventi suprantančioje ir palaikančioje visuomenėje, kurioje su patyčiomis kovos visi.

Mintimis, kokia turi būti mokykla, kad joje būtų gera, dalinosi Žiežmarių gimnazijos mokiniai Gustė Janonytė, Gabija Kerdokaitė, Austėja Ščiukaitė ir Urtė Vaišvilaitė (mokytoja Danielė Rekatauskytė).

Į internetinėje erdvėje tykančius pavojus atsigręžti kvietė Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinės mokyklos mokinės Jovita Danilevičiūtė, Simona Palubinskytė, Goda Malakauskaitė (mokytoja Edita Malakauskienė). Mokinės pasidalino patarimais ne tik ką daryti patiriant patyčias internete, bet ir kaip jų išvengti.

Apie tai, kokia turėtų būti mokykla, kad ją būtų galima vadinti saugia kalbėjo Ažuoluos Kazlauskas ir Ivana Makauskaitė (mokytoja Lina Povilionienė), atvykę iš Vilniaus „Spindulio“ progimnazijos. Juos papildė Rumšiškių Antano Baranausko gimnazijos mokiniai Jokūbas Barvydas, Ugnius Ignatavičius, Ugnė Mažeikaitė ir Gabija Piliponytė (mokytoja Agnė Karlonaitė), kurių pagrindinis akcentas buvo, jog fiziniai barjerai – ar tai būtų tvora, ar vaizdo stebėjimo sistema – toli gražu nereiškia 100 proc. saugumo – ypatingai svarbus dėmesys turi būti skiriamas emocinio saugumo kūrimui.

Jauniausios konferencijos dalyvės, atvykusios iš Kaišiadorių rajono Kruonio pagrindinės mokyklos Jorūnė Slavinskaitė, Luknė Subačiūtė, Luka Mikalauskaitė ir Ieva Narauskaitė (mokytoja Daiva Kruliauskienė) sakė, jog „Saugus internetas – mano rankose“.

Konferencijos pranešimų dalį užbaigė Progimnazijos mokinė Guosnė Džekčioraitė (mokytoja Aida Rakauskienė), kuri pristatydama atliktą tyrimą susirinkusiai auditorijai sakė, jog gerą mokinių psichinę sveikatą lemia gera savijauta mokykloje. Apibendrinant pirmąją respublikinę 5 – 8 klasių mokinių įtraukiojo ugdymo konferenciją Progimnazijoje norisi pasidžiaugti mokinių ir jų mokytojų įdėtomis pastangomis, sukurtu gražiu ir prasmingu renginiu. Tikime, jog ši konferencija taps gražia tradicija ir kitais metais Progimnazijoje sulauksime dar daugiau svečių.

Šiuolaikinių technologijų naudojimas specialiosiose pratybose

Šiuolaikinių technologijų naudojimas specialiųjų pratybų metu yra itin svarbus aspektas, kurio dėka mokiniai yra įtraukiami į ugdymo procesą ir skatina jų aktyvų dalyvavimą pamokose. Šiuolaikinės technologijos, naudojamos pamokų metu: SMART lenta, planšetiniai kompiuteriai, įvairios programos ir programėlės, akustinės ausinės – atveria naujas galimybes specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams siekti geresnių mokymosi rezultatų. Ir svarbiausia – stebima žymiai didesnė mokinių motyvacija, kai jiems pateikiama informacija įdomiais ir interaktyvesniais mokymosi metodais.

SMART lenta suteikia galimybę mokyti mokinius įvairiais būdais: vizualiniai įrankiai (pvz.: pasirinkti linijų ar langelių ekraną rašymui, piešti, spręsti uždavinius, diagramų ir mąstymo žemėlapių kūrimą ir t.t.), multimedijos (pvz.: vaizdo įrašai, interaktyvios programos – EDUKOS, MOZAIK EDUCATION, internetiniai šaltiniai) praturtina mokymosi patirtį, įtvirtina mokymosi medžiagą ir leidžia pamokas padaryti įvairesnes ir lengviau suprantamas; interaktyvūs įrankiai (pvz.: žaidimai, simuliacijos) leidžia mokiniams aktyviai dalyvauti pamokų metu. Taip pat SMART lenta naudojama grupinėms užduotims atlikti ir skatina bendradarbiavimą, komunikaciją ir kolektyvinių sprendimų priėmimus.

Planšetėse mokiniams galima pateikti interaktyvias užduotis, kurias jie noriai atlieka ir kurios skatina susidomėjimą. Planšetė disleksiją turintiems mokiniams yra ir skaitymo priemonė: joje gali būti pateikiamas tekstas ir kartu paleidžiamas įgarsinimas. Mokinys gali pasididinti ne tik skaitomą tekstą, bet ir sulėtinti įgarsinto teksto greitį pagal savo gebėjimus. Taip aktyvinami ne tik regos, bet ir klausos pojūčiai.

Specialioji pedagogė Viktorija Morkūnienė

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

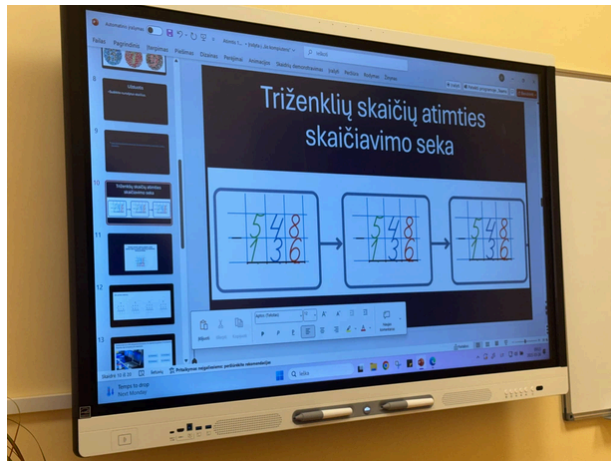
Naujos erdvės ir priemonės specialistų darbui – naujos galimybės, nauji darbo metodai

TŪM lėšomis įrengta daugybę paskirčių turinti multisensorinė erdvė. Čia vyksta klasės susirinkimai, psichologo konsultacijos, socialinio emocinio ugdymo užsiėmimai, mokiniai ateina pailsėti ir nusiraminti.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Naujos erdvės ir priemonės specialistų darbui – naujos galimybės, nauji darbo metodai

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Naujos erdvės ir priemonės specialistų darbui – naujos galimybės, nauji darbo metodai

Komunikacinis paveikslėlių rinkinys „Bendraukime paveikslėliais“ – metodinė priemonė, atspindinti labai svarbų ir inovatyvų vaikų bendravimo ir kalbos ugdymo metodą, pagrįstą vizualiniu principu. Vaizdinės aplinkos kūrimo priemonės ir komunikaciniai paveikslėliai padeda ugdyti kalbos ir aplinkos suvokimą, palengvina komunikaciją, struktūruojant aplinką bei pamokas, padeda keisti vaiko elgesį ir emocijas, leidžia jam geriau orientotis įvairiomis gyvenimo aplinkybėmis.

Smagu ir naudinga atlikti logopedinės ritmikos žaidimus su lauko perkusijos instrumentais.

Logopedės: Jūratė Grinkevičienė ir Erika Krikščiūnienė
Specialioji pedagogė Jurgita Džekčiorienė

Kaišiadorių rajono Žaslių pagrindinė mokykla

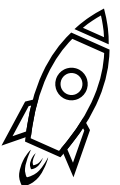
Kaišiadorių r. Žaslių pagrindinės mokyklos pedagogų kvalifikacijos kėlimas

Pedagogai dalyvavo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose apie įtraukųjį ugdymą: „UDM pagrindiniai principai: įvairiapusis mokymosi turinys, lankstūs mokymo metodai, motyvacijos palaikymas“, „Kaip sėkmingai bendrauti su specialiųjų poreikių turinčiais vaikais?“, „Įrankiai ir būdai, skirti pritaikyti ugdymo procese specialiųjų poreikių besimokantiejiems“, „Mokytis – kurti – (ne) klysti – džiaugtis“, „Ugdamosios medžiagos, užduočių pritaikymo galimybės ir būdai“, „Vizualinės pagalbos kortelės įtraukiamame ugdyme: kaip tinkamai jas naudoti?“, „Sensorinių erdvių kūrimas atsižvelgiant į skirtingus vaikų poreikius“, „Ugdymo turinio diferencijavimas ir individualizavimas pagal atnaujintas ugdymo programas“, „Šiuolaikiški ugdymo (si) metodai skirtingų poreikių mokiniams“, „Art as Therapy: Self – Expression and special Needs in Art Education“, „Classroom Management Solutions for Teachers: New Methodologies, Effective Motivation, Cooperation and Evaluation Strategies“ ir kt. 95 proc. pedagogų tobulino kompetencijas, reikalingas dirbant su įvairių poreikių mokiniais.

Tinklaveikos veiklos, kuriose dalyvavo mūsų mokyklos mokiniai, suteikusios pridėtinės vertės:

- „Pamoka, taikant universalios dizaino mokymuisi principus“ (Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijoje);
- edukacinė veikla „Piešiame, Žaidžiame, kuriame“ (IUG) (Šv. Faustinos ugdymo centre), „Pasitinkam paukščius“ (PUG) (mūsų mokykloje kartu su šv. Faustinos ugdymo centro mokiniais);
- konferencija „Įtraukioji ateitis: prevencijos ir tolerancijos kelias mokykloje (Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijoje).“

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Sėkmingiausios veiklos, pokyčiai ir rezultatai įgyvendinant įtraukijį ugdymą: Mokykla dalyvauja tarptautiniame Erasmus+ projekte. 8 pedagogai tobulino kvalifikaciją įtraukiojo ugdymo, socialinio-emocinio ugdymo temomis Kroatijoje, Ispanijoje, Italijoje. Po stažuočių pasidalinta patirtimi, naujais metodais metodinėse mokytojų grupėse bei su visa mokyklos bendruomene. Įgyvendinant šį projektą, kovo 18-19 d. mokytoja iš Latvijos Tīrzas pagrindinės mokyklos stebėjo mūsų mokyklos mokytojų vedamas pamokas, dalinomės patirtimi įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo kontekste.

Mokykla bendradarbiauja su Lietuvos audiosensorine biblioteka, vyko edukacijos: „Kas slepiasi knygų lentynoje“ (IUG, PUG), „Kinas neregio akimis“ (8 kl.), „Galiu kitaip: kalbantys filmai, garsinės ir liečiamos knygos“ (3 kl.), „Brailio slaptaraštis“ (1-2 kl.) ir kt..

Pasirašyta sutartis su Lietuvos įtraukties švietimo centru, vykdant modelį „Specifinių mokymosi (skaitymo ir/ar rašymo) sutrikimų turinčių mokinių įtraukties ugdymo procese. Mokyklai suteiktos inovatyvios priemonės. 4 pedagogai veda konsultacijas specifinių mokymosi sutrikimų turintiems mokiniams. Dalyvaujame rajono TŪM veiklose, mokymuose, stažuotėse skirtose įtraukiojo ugdymo įgyvendinimui.

Mokykloje, už jos ribų, išvykose vedamos patirtinio, patyriminio integruoto ugdymo dienos, kuriose įvairių poreikių mokiniai atlieka įvairias užduotis: „Ar viską galiu nusipirkti?“, edukacija- išvyka į Kernavę ir kt..

Mokykloje atliktas tyrimas „Mokyklos bendruomenės įsitraukimas rengiantis įtraukiajam ugdymui“.

17 proc. mokymo lėšų, skirtų mokymo priemonėms ir vadovėliams įsigyti, buvo skirta įsigyti mokymo priemonėms, reikalingoms įtraukiajam ugdymui. Nupirkta Montessori daugybės lentelės, skaitymo juostos, skirtos skaitymo, rašymo sutrikimų turintiems mokiniams, plakatai, priemonės jausmų, emocijų valdymui bei laikmačiai, pritaikyti ir specialiųjų ugdymo poreikių turintiems mokiniams.

Mokykloje siūlomų 12 neformaliojo švietimo programų lanko ir 3 NVŠ programos, kurias lanko 75 proc. įvairių poreikių mokinių. Sėkmės istorija – SUP mokinių dalyvavimas spektaklio „Pelenė“ pastatyme.

SUP mokiniai dalyvauja įvairiuose renginiuose, pvz.: mokyklos meninio skaitymo konkurse, pilietinėje iniciatyvoje „Pergalės šviesa“, „Žaliasis vainikas – gyvenimo simbolis“, „Kaziuko mugė“ ir pan. Įrengtas sensorinis kambarys, atskiros erdvės klasėse, kuriose dirba SUP turintys mokiniai.

Rumšiškės Antano Baranausko gimnazija

Kompetencijų, reikalingų dirbti įtraukiojo ugdymo sąlygomis, kėlimas

Mokytojai turėjo galimybę tobulinti kvalifikaciją dalyvaudami mokymuose įtraukiojo ugdymo temomis („Mokinių individualių ir specialiųjų ugdymosi poreikių pažinimas/atpažinimas ir atliepimas“, „Pamoka, taikant universalios dizaino mokymuisi principus“, „Mokinių, turinčių skirtingus ugdymosi poreikius, pasiekimų vertinimas ir įsivertinimas, mokytojų kompetencijų tobulinimas“, „Sensorinių erdvių kūrimas atsižvelgiant į skirtingus vaikų poreikius“).

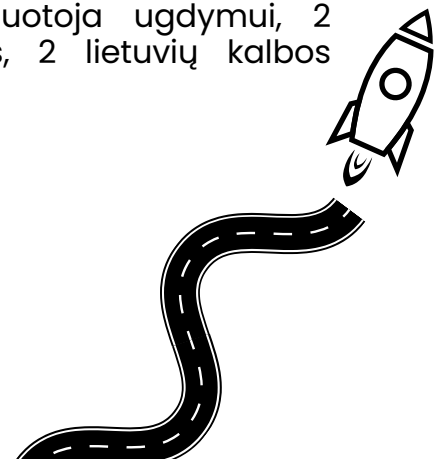
Veiklos ir pokyčiai

2024–2025 m. m. pradžioje vyko susitikimai su Kaišiadorių pedagoginės psichologinės tarnybos specialistais ir Kauno kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų ugdymo centro specialistais. Jų metu aptartas į penktą klasę atėjusių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių ugdymas, mokytojams iškėlę klausimai, pateiktos rekomendacijos kaip efektyviai organizuoti šių mokinių ugdymą. Patvirtinta ir gimnazijos bendruomenei pristatyta nauja pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka, kurioje atsižvelgiama į įtraukiojo ugdymo principus.

Gimnazijos mokytojai besiruošdami pokyčiams dalykinėse grupėse aptarė UDM taikymo pamokose stebėsenos protokolo projektą, diskutavo kaip sėkmingiau pritaikyti UDM principus keičiant ugdymo procesą.

Taip pat gimnazijoje patvirtinta ir bendruomenei pristatyta nauja pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka, kurioje atsižvelgiama į įtraukiojo ugdymo principus, mažesnė reikšmė suteikta apibendrinamajam vertinimui ir vietoje to detaliau apibrėžti formuojamojo vertinimo principai gimnazijoje bei kompetencijų ugdymas.

Nuo 2024 m. rugsėjo mėnesio gimnazija dalyvauja Lietuvos įtraukties švietime centro organizuojamame **„Specifinių mokymosi (skaitymo ir/ar rašymo) sutrikimų turinčių mokinių įtraukties ugdymo procese modelio“** išbandyme. Modelio įgyvendinimo metu siekiama įvertinti naujo ugdymo modelio praktinį efektyvumą ugdant mokinius, turinčius specifinius (skaitymo ir/ar rašymo) sutrikimus. Šio modelio išbandyme dalyvauja pavaduotoja ugdymui, 2 specialiosios pedagogės, 2 pradinė klasių mokytojos, 2 lietuvių kalbos mokytojos, 1 mokinio padėjėja ir 20 3–8 klasių mokinių.

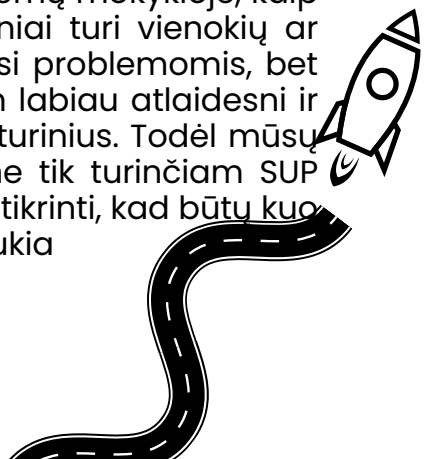
Kaišiadorių rajono Kruonio pagrindinė mokykla

Įtraukusis ugdymas – kokybiškas ugdymas kiekvienam mokiniui. Mokslinėje literatūroje teigiama, kad jį tikslinga sieti su individualių mokinio ugdymosi galių bei poreikių pripažinimu ir suasmenintu ugdymu(si), tinkančiu skirtingų poreikių, interesų, mokymosi ar kalbinių gebėjimų, kultūrinių aplinkų mokiniams.

Kai visi aplinkui kalbėjo: „Kaip čia bus? Kaip čia bus?“ – rugsėjis į mūsų mokyklą atėjo labai ramus, jei neminėtume kasmetinio rudeninio darbų šurmulio, kuris aplanko kiekvieną ugdymo įstaigą. Mūsų mokykloje įtrauktis vyksta jau ne pirmus metus ir šiemet jokie išskirtinio pokyčio nepastebėjome, priimame į mokyklą visus mokinius, nedarydami jokios atrankos, neatsižvelgdami į vaikų ypatumus bei individualumus, kurių turime kiekvienas. Anaipol, reikėtų pasidžiaugti, kad sumažėjo mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP), nes dėl maksimaliai mokinių ir mokyklos bendruomenės įdėto darbo jie šiuo metu gali mokytis be pritaiktų Bendrųjų programų.

Mokykloje paslaugas teikia visi būtini specialistai, kurie žinias tobulina įvairiuose mokymuose, vyksta į stažuotes užsienio šalyse, o įgytas žinias perteikia mokyklos bendruomenei. Ne kiekvienas mokinys, kad ir kaip norėtume ir dėtume pastangas, pasiekia norimų rezultatų. Įtraukčiai įveikti/šalinti, jei galvotume apie SUP mokinius, nėra vieno metodo ar priemonės, tai ilgas procesas, kuris reikalauja daug visų mūsų pastangų, valios, užsispyrimo ir laiko. Ne visada pakanka pritaikyti pateiktas rekomendacijas dėl vieno ar kito vaiko ugdymosi būdo parinkimo ar elgesio problemos sprendimo. Pasitaiko, kad kartais rekomendacijos ne tik nepadeda, bet ir kenkia, praeina nemažai laiko. Dažnai tenka pasiekti dugną, kad turėtum nuo ko atsispirti ir pradėtum kilti. Šiuo metu nebūtina būti SUP turinčiu mokiniu, kad turėtum problemų mokykloje, kaip dažniausiai teigiama. Šiuo laikotarpiu praktiškai visi mokiniai turi vienokių ar kitokių problemų, kurios galbūt nėra susijusios su ugdymosi problemomis, bet kurios sukelia ugdymosi problemas. Tik kartais mes būnam labiau atlaidesni ir mažiau kreipiam dėmesio į neurotipinius mokinius nei SUP turinius. Todėl mūsų tikslas ir siekis, kad įtrauktis būtų visiems ir kiekvienam, ne tik turinčiam SUP ugdymosi poreikių. Tiek specialistų, tiek mokytojų pareiga užtikrinti, kad būtų kuo mažiau situacijų, kurios sukelia mokymosi problemas ir iššaukia netinkamą elgesį.

Dažnas net nesusimąsto, kas įtakoja problemas. Mokslas nestovi vietoje ir kas anksčiau buvo nežinoma, dabar puikiai paaiškinama. Beveik visiems rašymo, skaitymo, elgesio, emocijų, aktyvumo ir dėmesio sutrikimams turi įtaką paveldimumas (60–90 proc.). Nauji moksliniai tyrimai teigia, kad didelę įtaką daro ir nepilnai integruoti pirminiai refleksai, kurie padeda kūdikiui išgyventi ir vystytis per pirmuosius gyvenimo mėnesius. Jie turi integruotis, kad leistų vystytis sudėtingesnėms motorinėms ir kognityvinėms funkcijoms. Jei šie refleksai neišnyksta tinkamu laiku, tai sukelia kalbos, dėmesio, mokymosi, judėjimo, sensorines problemas bei rašymo ir skaitymo sutrikimus.

Tik nuo mūsų žinių, noro, priemonių ir veiklų didelė dalimi priklauso, kaip šie vaikai įsilies į mokinių gretas. Labai svarbus tėvų bendradarbiavimas ankstyvame amžiuje, nes problemos neigimas jas tik pagilina. Manau, kad su šia problema susiduria visi, ne tik mes, bet kas uždraus su vaiku žaisti darželyje... Sensomotorinės veiklos yra ypač naudingos ankstyvajame amžiuje, nes tuo metu smegenys intensyviai vystosi ir kuria naujus ryšius, svarbius visai tolesnei raidai.

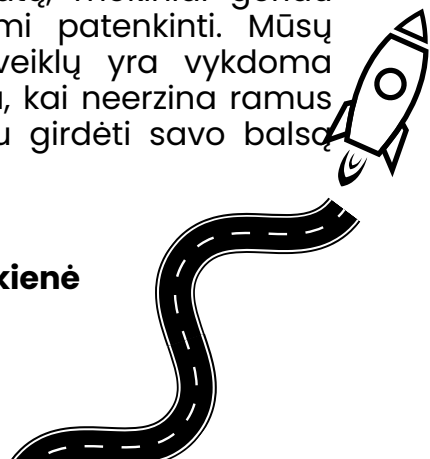
Mūsų pareiga parinkti atitinkamas priemones, kurios leistų vaikui užtikrinti jo pojūčių balansą ir leistų būti ta bendruomenės dalimi, kuria visi džiaugiasi ir didžiuojasi.

Esame įpratę girdėti, kad tik autizmo spektro sutrikimą turintiems vaikams pasireiškia sensorinės integracijos problemos. Išties, moksliniai tyrimai rodo, kad 87–90 proc. šių vaikų, klaidingai interpretuoja kasdienę jutiminę informaciją, tokią kaip prisilietimas, judesys, vaizdas, garsas, kvapas, skonis.

Praktika rodo, kad ne tik minėti vaikai gali netinkamai reaguoti į aplinkos dirgiklius – vengti, nereaguoti arba intensyviai siekti šių pojūčių, bet ir neurotipiniai vaikai, kurie daug laiko praleidžia prie ekranų. Jiems tiesiog išsivysto pojūčių „deficitas/perteklius“, kada susiformuoja hipo/hiperjautrumas, kai bet koku būdu siekiame ar vengiame pojūčių. Dažnai tai pasireiškia noru stumdytis, mėtyti daiktus, suptis ant kėdės, dėti rašymo priemones į burną, kelti triukšmą, garsiai kalbėti, nenoru atlikti užduotis, negebėjimu taisyklingai laikyti rašymo priemonės rankoje ir pan. Šių problemų sprendimo būdas tas pats, jau minėtas – vaikų įtraukimas į sensomotorines veiklas. Tai gerina savireguliaciją, suteikia ramybės, padidėja dėmesingumas, o tai turi didelę reikšmę ne tik kasdieniam gyvenimui, bet ir akademiniam pasiekimams.

Integruoti pojūčių stimuliavimą į pamokas ar pratybas nėra paprasta, tačiau tikrai įmanoma. Taip yra pasiekiami aukštesnių rezultatų, mokiniai geriau susikaupia, įsisavina mokomąją medžiagą, būna savimi patenkinti. Mūsų mokykloje, kaip matote nuotraukose, daug jutiminių veiklų yra vykdoma logopedinių pratybų metu. Juk kalbėti yra daug maloniau, kai neerzina ramus sėdėjimas suole, o papildomos priemonės leidžia geriau girdėti savo balsą kalbant, garsiai skaitant ar rašant.

Nuotraukos darytos logopedinių pratybų metu
Kruonio pagrindinės mokyklos logopedė Kristina Murauskienė

Mokykla kiekvienam: kaip pritaikome aplinką ir ugdymo procesą visiems mokiniams

Kruonio mokykla siekia būti vieta, kur kiekvienas mokinys jaučiasi priimtas ir turi galimybę mokytis pagal savo poreikius/galimybes. Įtraukusis ugdymas – ne tik teisinė pareiga, bet ir mūsų įsipareigojimas sukurti palankią aplinką visiems, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ar poreikių. Siekiame užtikrinti, kad kiekvienas mokinys turėtų galimybę mokytis patogioje, pritaikytoje aplinkoje. Todėl nuolat plečiame ir tobuliname fizinę, emocinę ir socialinę aplinką. Fiziniai poreikiai yra iš dalies patenkinti, nes turime lauko pandusą, kuris palengvina patekimą į mokyklą judėjimo sunkumų turintiems asmenims. Daugiafunkciame skyriuje įrengtas neįgalųjų keltuvas.

Mūsų įstaigoje dirba pagalbos vaikui komanda: psichologė, logopedė, socialinė pedagogė, specialioji pedagogė ir visuomenės sveikatos specialistė bei mokinio padėjėjai. Tai užtikrina, kad kiekvienas mokinys gauna reikiamą pagalbą ir individualų dėmesį. Specialistai turi jų darbui pritaikytas erdves, kur mokiniai gali dirbti individualiai ir jiems pritaikytose aplinkose. Efektyvus mokytojų ir pagalbos specialistų bendradarbiavimas yra esminis veiksnys, užtikrinantis mokinių sėkmę. Nuoseklus informacijos keitimasis leidžia mokytojams geriau suprasti individualius mokinių poreikius, o specialistams pritaikyti pagalbos strategijas, kurios atitinka konkrečius iššūkius. Reguliarūs susitikimai ir diskusijos ne tik padeda greitai identifikuoti problemas, bet ir skatina kūrybingumą ieškant sprendimų. Be to, bendradarbiaudami, mokytojai ir specialistai gali kurti integruotą požiūrį į mokymą, kuris apima įvairias mokymosi metodikas. Tokiu būdu šis bendradarbiavimas ne tik pagerina mokinių rezultatus, bet ir stiprina bendruomenę, skatinančią nuolatinį mokymąsi ir profesionalumą.

Įtraukiojo ugdymo tikslai mokykloje ir ateityje turėtų būti orientuoti į tolesnį visų mokinių, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ar socialinės padėties, dalyvavimą ugdymo procese. Labai svarbu užtikrinti, kad visi mokiniai, įskaitant tuos, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių, galėtų pasiekti sėkmingus mokymosi rezultatus. Tai apima įvairių specialistų plėtrą ir įvairių ugdymosi priemonių ir metodų pritaikymą. Kad įtraukusis ugdymas būtų sėkmingai įgyvendintas, reikia nuolat vertinti jų vertingumą ir koreguoti priemones pagal atsirandančius poreikius. Tai apima nuolatinį mokinių ir mokytojų grįžtamąjį ryšį, taip pat nuoseklų pokyčių stebėjimą, kad būtų galima užtikrinti mokinių sėkmę ilgalaikėje perspektyvoje. Visi šie tikslai svarbūs tam, kad ir toliau galima būtų plėtoti mokyklose veiklą, kurioje visi mokiniai (nesvarbu kokie poreikiai ir gebėjimai) jaustųsi lygūs ir turėtų galimybes tobulėti pagal savo individualias galimybes.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Aktyviai vykdomė įvairias veiklas, kurių tikslas – skatinti visų mokinių įsitraukimą, nepaisant jų poreikių ar gebėjimų. Organizuojame bendras veiklas specialiųjų poreikių turintiems mokiniams ir jų bendraamžiams, siekdami stiprinti bendradarbiavimą ir socialinį ryšį. Vykdomė įtraukius sporto renginius, bendradarbiavimo žaidimus, kūrybines dirbtuves, įvairias laisvalaikio veiklas: žygiai, kelionės, tolerancijos ir įvairovės dienos, pažamos diena. Dalyvaujame respublikiniuose konkursuose, taip skatiname jų saviraišką ir pasitikėjimą savimi. Keletas renginių pavadinimų, kurie prisideda prie bendrystės ryšio kūrimo: „Žygis-ėjimas vienu žingsniu“; Kalėdinė akcija: „Padovanok Kalėdas“; „Pasaulinė poezijos diena“; „Aš tavo gimtinė“; „Pasaulinė Dauno sindromo diena“; „Dainuokime visi“; „Aš myliu Lietuvą“. Tokios iniciatyvos suteikia galimybę ne tik ugdyti jų gebėjimus, bet ir pasiekti socialinę integraciją, leidžiančią jauniems žmonėms jaustis priimtiems ir vertinamiems. Be to, šie renginiai skatina teigiamą visuomenės požiūrį ir supratimą apie įvairius gebėjimus, prisidedant prie įvairiapusės kultūrinės aplinkos kūrimo. Projektų patirtis moko vaikus nuoseklumo, komandinio darbo ir asmeninės atsakomybės, kas yra neįkainojama jų gyvenimo dalis.

Naudojame universalios dizaino mokymėsi principus, individualizuotas užduotis ir įvairias pagalbines priemones, kad kiekvienas vaikas galėtų mokytis jam tinkamu tempu ir būdu.

Daugumoje kabinetų įrengtos išmaniosios lentos, kurios leidžia integruoti įvairius jutimus mokymosi procese – girdėti, matyti, liesti ir judinti. Tai itin naudinga vaikams, kurie turi skirtingų mokymosi stilių ar poreikių. Vaikai gali sąveikauti su turiniu, naudodami pirštus ar specialias priemones. Tai skatina pažinimo procesą ir padeda išlaikyti dėmesį. Specialiųjų poreikių vaikai mokosi kartu su savo klasės draugais, tačiau esant reikalui gali laikinai atsitraukti į ramesnę vietą ar dirbti individualiai. Jie kartu su mokinio padėjėjomis dirba bibliotekoje, mokytojų padėjėjų kabinete, poilsio klasėje.

Kruonio pagrindinės mokyklos specialioji pedagogė Sonata Balnienė

Žiežmarių mokykla-darželis "Vaikystės dvaras"

Emocijų kampelis

Dalyvaujant įtraukiojo ugdymo mokymuose, klausant lektorės pranešimą apie vaiko (suaugusio) emocijų išraišką, jausmus, atliekant praktines užduotis, bei konsultuojantis pertraukos metu su lektore kaip mokyti, pastebėti ir leisti ikimokyklinio ugdymo ugdytiniams atpažinti savo jausmą, emociją ir ją išreikšti. Pasitelkiant patarimais ir išklausytu pranešimu, į dienvartę įtraukiau savo pagamintą metodinę priemonę – emocijų kampelį.

Inovatyvios erdves: Emocijų kampelis.

Tikslas: Mokyti ugdytinius išreikšti savo, bei atpažinti draugų emocijas.

Kasdieninių veiklų metu visada skiriu šiek tiek laiko emocinio intelekto lavinimui, pasitelkiu įvairiais „emociukais“ ir įlaminuotomis kortelėmis, kur pavaizduotos įvairios emocijos: laimingas, piktas, liūdnas, išsigandęs, ramus, nustebęs, įsimylėjęs. Su ugdytiniais kalbama, kad nėra „gerų“ ir „blogų“ emocijų, jos visos yra reikalingos ir jas jausti yra normalu, svarbu išmokyti jas valdyti. Mokinant išreikšti savo jausmus, skatinamas vaikų savęs suvokimas, pasitikėjimas savimi, bendravimo įgūdžiai. Mokomės, kaip pasirodžius pykčiui, liūdesiui ir kitai emocijai nusiraminti, kaip apie tai pasakyti suaugusiam ar draugui, atsiprašyti.

Mokytoja Jekaterina Justinavičienė

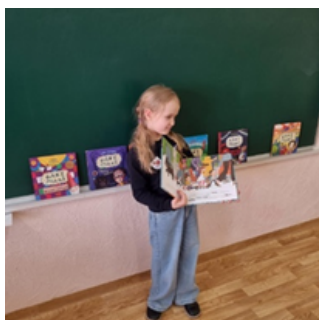

Galimybė pasirinkti, koku būdu pristatyti knygą

Bendra pirmųjų STREAM veikla su ketvirtos klasės mokiniais „Tyrinėjame knygas. Kokių būna knygų?“. Veiklos metu kalbėjo apie knygas.

Ketvirtokai pateikė įvairių perskaitytų knygų pristatymų – pateikčių, plakatų, skelbimų, komiksų ir net lankstinukų. Mokiniai gebės pristatyti perskaitytas knygas pasirinktu, jiems priimtinu, patogiu būdu.

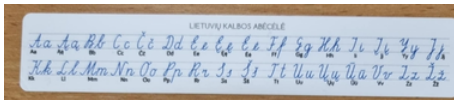
Mokytojos Aušra Šliužienė ir Rūta Ašmenienė

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Pastoliavimo priemonės

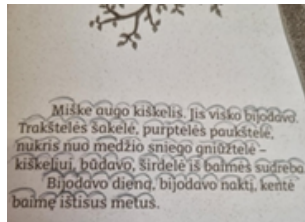
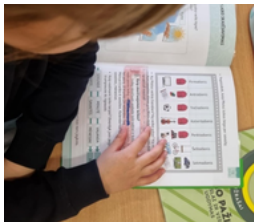
Remiantis išklaustyto mokymų „Įtraukusis ugdymas. Specialieji ugdymosi poreikiai. Darbo būdai ir metodai. Darbas su vaikais, turinčiais skaitymo ir rašymo sutrikimų“ rekomendacijomis, mokymosi sunkumų turintiems mokiniams, siekiant pašalinti mokymosi barjerus, naudojamos pastoliavimo priemonės:

Ant suolo klijuojama rašytinių raidžių lietuvių kalbos abėcėlė, 1 klasės mokinimas

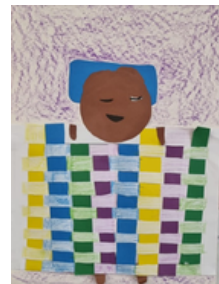
Pačių pasigaminta priemonė matematikai „Sudėtis ir atimtis iki 20“, 1 klasės mokinimas

Pastoliai mokiniams, turintiems skaitymo sunkumų: skiemenų išryškinimas, liniuotės skaitymui panaudojimas.

Audimas popieriaus juostelėmis ir tema „Antklodė“. Naudojant UD mokymuisi modelį, susiejimas su vaikui artima aplinka (ryšys su gyvenimu, kur antklodė panaudojama). Vaikai pateikė pavyzdžių, ką galima užkloti. Darydami darbelį, turėjo galimybę pasinaudoti mokytojo pagalba, mokinio padėjėjo arba draugo pagalba, trafaretu arba dirbti savarankiškai. Naudojantis pateiktomis priemonėmis, tuo pačiu būdu, bet skirtingai pateikti darbai.

Mokytoja Aušra Šliužienė

Mokinių apsilankymas Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ įrengtame sensoriniame kambaryje, siekiant nusiraminti prieš NMPP, taip pat vaikų, turinčių elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų.

Mokytojos Jekaterina Justinavičienė, Rūta Ašmenienė, Vaida Augė

Lankymasis kitų įstaigų sensoriniuose kambariuose

Ikimokyklinio ugdymo grupės „Varpukai“ ugdytiniai apsilankė Kaišiadorių Šventosios Faustinos daugiafunkciniame centre. Centro specialistai supažindino su esama terapijos studija, bei praktiškai grupelėmis vaikai išbandė studijų erdves, čia jie turėjo galimybę kūrybiškai, aktyviai veikti, su turimomis inovatyviomis priemonėmis. Išbandė audiovizualinę terapiją, spalvų terapiją, kamuoliukų terapiją, smėlio terapiją ir šviesos terapiją. Buvo tobulinama tiek smulkioji, tiek stambioji motorika, taip pat formų ir spalvų pažinimas, kuriant paveikslus prie šviesos staliukų. Ugdytiniai lavino judesių koordinaciją, loginį mąstymą dalyvaudami užsiėmime ant interaktyvių grindų, kur atliekami individualiai pritaikyti pratimai. Šie pratimai padėjo stiprinti kūną, lankstumą ir gerinti judesius. Susipažino su relaksacijos kambariu.

Ikimokyklinio ugdymo grupės „Pelėdžiukai“ lankėsi Žiežmarių gimnazijoje, kur psichologė Danielė Rekatanskytė vaikus supažindino su emocijomis ir jausmais, papasakojo vaikams kada kyla šie jausmai mums, kodėl jausmai mums reikalingi, kartu su vaikais piešė lentoje emocijų veidelius.

Kaišiadorių lopšelis-darželis „Žvaigždutė“

Įtraukusis ugdymas iš pradžių tiek mokytojų tiek tėvų bendruomenėje kėlė didelį nerimą. Dažniausiai tai buvo susiję su naujais iššūkiais, didesniu darbo krūviu, nepakankamu pasirėngimu ar išankstiniais nusistatymais. Bet per pastaruosius kelerius metus įtraukusis ugdymas palaipsniui įsiliejo į mūsų gyvenimus ir tapo neatsiejama kasdienybės dalimi. Tai, kas iš pradžių atrodė kaip iššūkis, dabar yra natūrali ugdymo proceso dalis, kuri skatina bendradarbiavimą, empatiją ir kiekvieno ugdytinio potencialo atskleidimą.

Kaišiadorių lopšelio – darželio „Žvaigždutė“ bendruomenė turi nemažai sėkmės pavyzdžių, kurie rodo, kad pokyčiai vyksta teisinga linkme. Štai kelios sritys, kuriose matomi teigiami rezultatai:

- **Specialiųjų poreikių ugdytinių integracija.**

2024–2025 m.m. įstaigoje turime 12 ugdytinių, turinčių didelių specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) kurie ugdosi bendrojo ugdymo grupėse. Integracijos nauda yra didžiulė, nes taip ugdoma empatija ir tolerancija, kai vaikai išmoksta priimti įvairovę, padėti vieni kitiems, bei bendradarbiaujamas, kai SUP turintys vaikai mokosi iš bendraamžių, o visi kiti lavina gebėjimą bendrauti su įvairiais žmonėmis. Vaikai nuo mažens išmoksta priimti skirtingus bendravimo ir mokymosi būdus ir skatina mokymąsi vieniems iš kitų. Pastebimas besikeičiantis tėvų požiūris į SUP turinčius vaikus. Vaikai bei mokytojai dalyvauja įvairiose akcijose: „Nenurašyk, o palaikyk“, Lietuvos autizmo asociacijos „Lietaus vaikai“ siūlomose akcijose balandžio mėn., „Tolerancijos diena“ ir kt.

- **Mokytojų kompetencijų augimas.**

Mokytojams jau treči metai suteikiamos neribotos galimybės gilinti žinias, įgyjant platines specializuotas nuotolinio mokymo(si) platformas, skirtas pedagogų kvalifikacijos tobulinimui, Pedagogas.lt narystę. Platformoje galima rasti nuotolinių mokymų įvairiomis temomis, iš kurių didelė dalis yra apie darbo specifiką su SUP turinčiais vaikais. Mokymus sudaro vaizdo įrašai, sinchronizuotos skaidrės, užduotys ir kita papildoma medžiaga, o juos veda patyrę lektoriai. Mokymai ir kvalifikacijos kėlimas padeda geriau pritaikyti ugdymo turinį įvairių poreikių mokiniams. Mokytojai bei pagalbos mokiniui specialistai taip pat dalyvauja konferencijose bei viešosiose konsultacijose, kuriose nagrinėjami klausimai apie įtraukųjį ugdymą.

Visi įstaigoje dirbantys mokytojų padėjėjai bei mokinio padėjėjai išklause mokymų programą „SUP turinčių vaikų įtraukusis ugdymas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose“. Kiekvienais metais padėjėjai dalyvauja savo pasirinktuose mokymuose apie pagalbos teikimą SUP turintiems vaikams.

- **Daugėja specialiojo ugdymo specialistų.**

Pagalbos mokiniui specialistai teikia įvairiapusę paramą vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Jie dirba kartu su mokytojais, tėvais ir ugdytiniais, kad užtikrintų sėkmingą ugdymą, todėl matėme poreikį didinti jų krūvius ir pritraukti naujus specialistus. 2022 m. logopedui buvo įrengtas komfortabilusis ir erdvesnis kabinetas. Atsižvelgiant į ugdytinių, kuriems reikia pagalbos, skaičių, logopedo krūvis padidėjo iki 1,5 pareigybės. Įrengtas naujas kabinetas psichologui, bei padidinta jo pareigybė iki 0,75. 2024 m. įstaigoje įstaigoje pradėjo dirbti specialusis pedagogas. Šiandien individualią pagalbą mokiniams teikia 4 mokinio padėjėjai.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

- **Aplinka tenkinanti SUP turinčių vaikų poreikius.**

Grupėse mokytojai pagal poreikį yra įsirengę ramybės kampelius, sensorines erdves, kur vaikai reikiamu momentu galėtų nusiraminti. Grupėse yra palapinės, triukšmą izoliuojanti kėdė, ausinės ir kt. priemonės. Didžiausia sėkmė įstaigai – sensorinio kambario įrengimas ir papildomos sensorinės įrangos įsigijimas. 2021–2022 m.m. įstaigai atgavus dalį patalpų buvo įrengtas nedidelis sensorinis kambarys. 2022–2023 m.m. buvo įgyta visa sensoriniam kambariui reikalinga įranga. Todėl 2025 m. įstaigai atgavus kitą dalį patalpų, bus galima įrengti didesnę ir komfortabilesnę sensorinę kambarį su pilna įranga. Taip pat įgyvendinant įtraukųjį ugdymą pasitelkiami skaitmeniniai įrankiai, kurie padeda mokiniams mokytis pagal jų poreikius. Tai specialiosios programėlės, kuriomis kuriamos užduotys vaikams, interaktyviosios grindys, kur vaikai gali pasirinkti žaisti ar užduotį atlikti savo tempu.

- **Bendradarbiavimas.**

Siekiant sėkmingo įtraukiojo ugdymo organizavimo, bendradarbiaujame su Kaišiadorių raj. pedagogine psichologine tarnyba, Kaišiadorių Šv. Faustinos ugdymo centru. Kaišiadorių raj. pedagoginės psichologinės tarnybos psichologai stebėjo veiklas bei teikė rekomendacijas dėl SUP turinčių vaikų ugdymo, taip pat skaitė paskaitas tėvams.

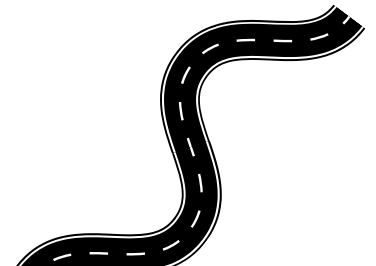
Specialioji pedagogė A.Kaseliene suteikė galimybę specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams bei jų tėvams susipažinti su „Terapijų studija“ Kaišiadorių šv. Faustinos ugdymo centre. Vaikų tėveliams buvo pristatyta centro veikla, terapijų studijos aplinkos, specialistai ir galimybė suteikti įvairiapusę pagalbą vaikui. Tėvai veda vaikus į pratybas, kuriose jie gauna papildomas logopedo, spec. pedagogo, ergoterapeuto paslaugas. Vaikai atvykę į Kaišiadorių Šv.Faustinos ugdymo centrą lankosi ergoterapijos, smėlio, šviesos ir judesio, spalvų terapijose. Šios veiklos pritaikytos pagal vaikų galias ir gebėjimus, amžiaus ypatumus.

Taip pat mokytojų ir mokinio padėjėjai dalyvavo Kaišiadorių šventosios Faustinos ugdymo centro projekto „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ veiklose. Kaišiadorių lopšelyje-darželyje „Žvaigždutė“ vaikai turi galimybę dalyvauti edukaciniuose užsiėmimuose su med.psichologe – kaniterapijos specialiste, kurios užsiėmimuose vaikus džiugina specialiai kaniterapijai ruošiamas ir dresuojamas šuo. Užsiėmimo metu aptariamos įvairios situacijos, lavinami bendravimo įgūdžiai, atliekamos bendros veiklos, kurios reikalauja įvairių kognityvinių funkcijų įsitraukimo (skaičiavimas, spalvų pažinimo, stambiosios ir smulkiosios motorikos lavinimo).

Tai tik keli trumpai išvardinti aspektai, kurie rodo, kad įtraukiojo ugdymo organizavimas yra sėkmingas ir veiksmingas.

Edita Stanislauskienė, Kaišiadorių lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Kaišiadorių rajono Palomenės pagrindinė mokykla

Pranešimas – refleksija apie įtraukiojo ugdymo patirtis ir veiklas Kaišiadorių r. Palomenės pagrindinėje mokykloje

Įgyvendinant įtraukiojo ugdymo principus Palomenės pagrindinėje mokykloje, ypatingas dėmesys skiriamas mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų kompetencijų tobulinimui. Mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai dalyvauja įvairiuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, seminaruose, mokymuose apie darbą su įvairių poreikių turinčiais vaikais. 2 – 8 mokyklos mokytojai dalyvavo projekto „Tūkstantmečio mokykla I“ įtraukiojo ugdymo srities organizuojamuose mokymuose: „Mokinių individualių ir specialiųjų ugdymosi poreikių pažinimas/atpažinimas ir atliepimas“ (40 akad. val.), „Mokinių, turinčių skirtingus ugdymosi poreikius, pasiekimų vertinimas ir įsivertinimas, mokytojų kompetencijų tobulinimas“ (40 akad. val.). Stažuotė Austrijoje „Bendradarbiavimo kompetencijų, grįstų, mokyklų tinklaveika ir nukreiptų į koordinuotą mokymą (si) ir švietimo pagalbos teikimą, pagalbą šeimai, stiprinimas“ (40 akad. val.). Vyko Ilgalaikės teminės grupės pasitarimas „Įtraukusis ugdymas“. Palomenės pagrindinės mokyklos mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai Kaišiadorių šventosios Faustinos ugdymo centre mokėsi apie UDM taikymą ugdymo procese (dalyvavo 20 mokytojų).

Ypač svarbios temos yra universalus dizaino mokymuisi (UDM) taikymas, socialinių-emocinių kompetencijų ugdymas, elgesio ir emocijų sutrikimų atpažinimas ir valdymas, bendradarbiavimas su tėvais. 2024 m. gruodžio mėnesį, mokykloje vyko įtraukiojo ugdymo mokymai, kurių tema „Vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų, ugdymas mokykloje“. Mokymus vedė psichologė-psichoterapeutė Jolanta Karvelienė. Tėvams ir mokytojams šis susitikimas buvo puiki galimybė gilinti žinias, dalintis patirtimi ir kartu komandoje ieškoti sprendimų. Daug diskutuota, kaip padėti vaikams, susiduriantiems su emocijų ir elgesio iššūkiais.

Siekiant užtikrinti praktinį žinių pritaikymą, mokykloje vyksta gerosios patirties sklaida prie apskrito stalo, susitikimų metu dalinamės mokymuose įgyta patirtimi ir aptariame kylančius iššūkius. Viena mokytoja dalyvavo Vilniuje NŠA savivaldybių mokytojų atstovų susitikime dėl NMPP, PUPP, VBE. Su kolegomis pasidalino metodine medžiaga, kurioje atsispindi aiškūs akcentai ir planai dėl įtraukiojo ugdymo turinio mokinių laikomuose testuose jau 2025 m. Itin svarbu, kad mūsų pedagogai įgijo žinių apie įtraukiojo ugdymą, UDM principus, pagalbos mokiniui teikimą pamokoje. Sėkmingai bendradarbiaujame su pedagogine, psichologine tarnyba, Šv. Faustinos ugdymo centru, kurie teikia konsultacijas ir padeda spręsti aktualius, individualius atvejus.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Vienas iš svarbiausių pokyčių mūsų mokykloje – didesnis bendruomenės (mokytojų, mokinių, tėvų) sąmoningumas apie įtrauktį ir jos svarbą. Mokykloje įgyvendinamos pritaikytos ir įsigytos mokymo priemonės: išmaniosios grindys, sensorinis nusiraminto kambarys, vienviečiai suolai pradinėjų klasių mokiniams, balansinės kėdės, sėdėjimo pagalvėlės „Emociukai“ ir kt. Visa tai padeda ugdymo procese siekti ugdymosi rezultatų įvairių poreikių mokiniams. Dėl priemonių įsigijimo konsultuotasi su Šv. Faustinos ugdymo centro komanda, kurios atstovai atvyko ir pateikė konkrečius pasiūlymus erdvių įrengimui. Mokytojai geranoriškai bendradarbiauja su pagalbos specialistais rengdami ir įgyvendindami įvairias mokymosi pagalbos priemones. Džiaugiamės, kad mokyklos pagalbos specialistų gretas papildė dvi mokinio padėjėjos ir psichologė.

Palomenės pagrindinė mokykla – tai ta mokykla, kurioje kiekvienam mokiniui galima skirti daug dėmesio. Taigi, rūpinamės ir socialinės emocinės aplinkos kūrimu: klasėse diegiame draugiškumo, tolerancijos vertybes, įgyvendiname projektus, skatinančius bendravimą ir tarpusavio pagalbą. Džiaugiamės, kad mokykloje sumažėjo patyčių atvejų, o mokiniai su specialiaisiais ugdymosi poreikiais aktyviau dalyvauja bendrose veiklose, išvykose, edukacijose Lietuvos mastu. Taip pat aktyviai stebime Eurolygos, Europos taurės varžybas Vilniaus ir Kauno arenose. Tai puikūs sėkmingos įtraukties bei integracijos pavyzdžiai.

Svarbi patirtis yra dalyvavimas renginiuose, projektuose, skirtuose įtraukiojo ugdymo integracijai. Toks pavyzdys yra bendradarbiavimas su Šv. Faustinos ugdymo centru. Tai padeda ugdyti empatiją, toleranciją, stiprina vaikų pasitikėjimą savimi.

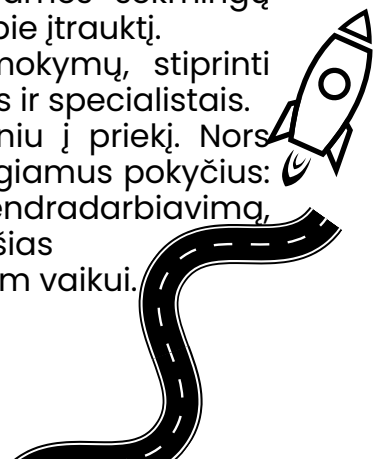
Taip pat aštuntos klasės mokinių atstovai dalyvavo Respublikinėje 5 – 8 klasių mokinių konferencijoje „Įtraukioji ateitis: prevencijos ir tolerancijos kelias mokykloje“, kuri skatina mokinių toleranciją, ugdyti savigarbą ir pagarbą šalia esančiam, ugdyti komunikavimo, socialinę ir emocinę kompetencijas. Ruošdamiesi konferencijai 8 kl. mokiniai vedė įvairius empatijos užsiėmimus ir parengė pranešimą „Empatija kaip pagrindinė vertybė: kaip ją ugdyti?“

Mokykloje vykdomos įvairios akcijos, veiklos. Pavyzdžiui, veikloje „MOKINIAI MOKO MOKINIUS“ aštuntokės mokė pradinukus ne tik pamokos užduočių, bet ir supratimo, kad draugai vienodai svarbūs, nepaisant mūsų amžiaus, skirtingais amžiaus tarpsniais skirtingai suprantame, kas yra draugas. Mokiniai mokėsi suteikti ugdymosi pagalbą savo draugams nepaisydami jų išskirtinumų.

Pastebėjimai ir įžvalgos, kuriais norime pasidalinti

Įtraukusis ugdymas nėra vien tik metodų ir žinių klausimas – tai visos bendruomenės požiūrio keitimas. Pastebėjome, kad didelę reikšmę turi ne tik pedagogų kompetencijos, bet ir bendras įstaigos mikroklimatas, gebėjimas priimti kiekvieną vaiką su jo unikalumu. Svarbu ir nuolatinis tėvų įtraukimas: organizuojame pokalbius, susitikimus su specialistais, dalinamės sėkmingų atvejų istorijomis, stipriname tėvų bendruomenės supratimą apie įtrauktį.

Ateityje planuojame rengti daugiau teorinių/praktinių mokymų, stiprinti bendradarbiavimą su kitomis įtrauktį vykdančiomis mokyklomis ir specialistais. Įtraukusis ugdymas mūsų mokykloje žengia tvirtesniu žingsniu į priekį. Nors kelias nėra lengvas, tačiau jau dabar matome akivaizdžius teigiamus pokyčius: augantį vaikų savitarpio supratimą, didesnį specialistų bendradarbiavimą, tvirtesnę bendruomenės kultūrą. Tikime, kad kryptingai tęsiant šias pastangas, mokykla taps saugia, atvira ir jaukia vieta kiekvienam vaikui.

Kaišiadorių rajono Gudienos mokykla –darželis „Rugelis“

Kaišiadorių r. Gudienos mokyklos-darželio „Rugelis“ (toliau–mokykla) 2024-ųjų metų veiklos plane, atsižvelgiant į savivaldybės prioritetus bei TŪM veiklas, didelis dėmesys buvo skiriamas įtraukiojo ugdymo organizavimui mokykloje bei mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų kompetencijų, reikalingų kuo sklandžiau mokykloje įgyvendinti įtraukiojo ugdymo idėjas, kėlimui.

2024 metų kovo mėnesį mokytojų pasitarime buvo susitarta, kad mokykloje įtraukųjį ugdymą kuruos Vaiko gerovės komisija ir išrinkti du pedagogai, kurie dalyvaus šios srities TŪM rajoninėse veiklose bei dalinsis gerąja patirtimi su kolegomis. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai aktyviai įsitraukė į įtraukiojo ugdymo organizavimą mokykloje: visi mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai dalyvavo UDM taikymo pamokose/veiklose mokymuose Kaišiadorių šv. Faustinos ugdymo centre, kituose mokymuose šia tema, susitarė dėl Mokinių kuravimo sistemos, Švietimo pagalbos teikimo algoritmo mokykloje, mokytojų susirinkimuose dalinosi informacija apie UDM metodų taikymą, diskutavo apie mokymosi priemonių poreikį bei taikymą, tarėsi, kaip šalinti mokinių mokymosi barjerus bei inicijavo šiuos pokyčius:

1. Norint kuo geriau pažinti mokinius ir jiems padėti, 1-4 klasėse mokyklos psichologė atliko mokymosi stilių nustatymo testą. Su mokiniais kiekvienoje klasėje buvo aptarti mokymosi stiliai (regimasis, girdimasis, judėjimo – pojūčių): ką kiekvienas stilius reiškia, kaip pasireiškia, koks tinka mokymosi būdas, kaip padėti sau mokytis tiek klasėje, tiek namuose. Visi tėvai buvo informuoti apie atlikto testo rezultatus ir tiems, kurie norėjo, buvo pasiūlyta bendrauti su psichologe asmeniškai ir sužinoti savo vaiko testo rezultatus bei gauti rekomendacijas, kaip padėti vaikui mokytis. Taip pat buvo padarytas kiekvienos klasės apibendrinimas (kokie mokymosi stiliai dominuoja klasėje) bei pateiktos rekomendacijos klasių mokytojams. Atsižvelgiant į tai, suplanuotos lėšos ir jau pradėta įsigyti priemonės, kurios padės šalinti mokinių mokymosi barjerus.

2. Priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo grupėse atsirado nusiramimo dėžutės bei nusiramimo kampeliai. Su vaikais aptarta jų reikalingumas bei kada ir kas gali jomis pasinaudoti. Padarytos nusiramimo kortelės (įdėtos į dėžutes).

3. Atsižvelgiant į Kaišiadorių PPT rekomendaciją, vaikams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, sukurti veiklų tvarkaraščiai. Suklijuojamos veiklos, kurias reikia atlikti ant raudonos tvarkaraščio pusės. Kai vaikas tą veiklą atlieka, perklijuoja paveiksluką į žalią pusę. Veiklų reguliavimui naudojamas smėlio laikrodis (pvz.: kiek laiko gali žaisti, kiek laiko liko užduočiai pabaigti ir pan.).

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

4. Atsižvelgiant į klasėje/grupės besiuogančių mokinių poreikius, vykdomas vaizdinių dirgiklių klasėse ir grupėse reguliavimas. Mokytojai stengiasi grupėse, klasėse palikti tą vaizdinę medžiagą, kurios labiausiai reikia tuo metu, kad būtų mažinama vaizdų perkrova. Pagal poreikį mokymas į klases nupirkta ausinės jautriai klausai, išmanusis lietuviškai skaitantis rašiklis, skaitymo liniuotės, spalvoti lapų filtrai.

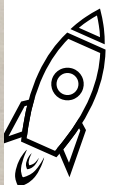

5. Švietimo pagalbos specialistai naudoja šiuos metodus:

- sudominimui: įvairius pagrindus rašymui (juosteles, ledų pagaliukus, smėlį...), stalo žaidimus (paveikslėlių, raidžių, skaitmenų korteles, loto, dėlionės), taktilinius užsiėmimus su įvairių paviršių medžiagomis, daiktais;
- turinio pateikimui: mąstymo proceso vizualizavimo priemonės (diagramas, sąvokų žemėlapius), laikmatį;
- rezultatų pateikimui: pagalbinės rašymo priemonės, piešinį, šablonus.

6. Nuo 2025 kovo 1 d. mokykla kartu su Kaišiadorių šventosios Faustinos ugdymo centro Terapijų studija įgyvendina projekto „Terapijų studija – vieta, kur galime ugdytis kitaip“ veiklas „Įtraukusis švietime stiprinimas (Pastipra)“. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams pagal amžiaus grupes veiklos kas antrą savaitę vyksta Terapijų studijoje.

7. Įrengtos sensorinės bei nusiraminto erdvės (sėdmaišiai, balansinės kėdės, šviesos stalas ir kitos).

Kaišiadorių rajono Žiežmarių gimnazija

Naujai įrengtos erdvės ir įsigytos priemonės

Gimnazijoje atnaujinti suolai ir kėdės lietuvių k. ir matematikos kabinetuose bei įrengtos dvi skirtingos erdvės: sensorinė erdvė ir kupolai. Sensorinė erdvė, pagal išsikeltą paskirtį, papildyta priemonėmis, pavyzdžiui, burbulų vamzdžiais, masažinėmis ir balansinėmis kėdėmis, šviečiančia lenta, taktiliniu takeliu bei įvairiais žaislais ir prietaisais. Sensorinėje erdvėje yra ir minkštų baldų, kurių galima rasti ir kupoluose. Kupolai įrengti taip, kad šios erdvės būtų patogios tiek mokymuisi, tiek poilsiui.

Kompetencijų, reikalingų dirbti įtraukiojo ugdymo sąlygomis, kėlimas

Gimnazijoje kompetencijas darbuotojai kėlė skirtingais būdais. Pirmasis, gimnazija nupirko Ugdymo meistrų rengiamus „Įtraukiojo ugdymo ilgalaikė programa“ (52 ak. val.) mokymus, kuriuose dalyvavo visi mokyklos pedagogai ir mokinio padėjėjai. Mokymų metu pedagogai sužinojo ir pagilino savo turimas žinias apie skirtingus SUP ypatumus (regos, atminties, foneminio suvokimo sutrikimus, emocijų sutrikimus ir agresyvių elgesį) ir apie UDM principų taikymą mokykloje. Gimnazijos bendruomenė virtualiai aplankė kitas ugdymo įstaigas (Vilniaus Antano Vienuolio progimnaziją, Suomijos Espoo international school ir Dubysos Aukštupio mokyklą), kur turėjo galimybę išgirsti ten dirbančių asmenų patirtį, pasiklausti sėkmės istorijų ir pasisemti idėjų, minčių, metodų ir priemonių, kaip galima įtraukties procesą ir UDM principų taikymą skatinti ir mūsų gimnazijoje.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Antrasis, pedagogai savo iniciatyva ieškojo ir dalyvavo įvairiuose seminaruose ir mokymuose, kurie atspindėjo jų pačių žinių, įgūdžių ir interesų poreikį. Per šiuos TŪM projekto metus tokių kompetencijų kėlimo renginių buvo daug ne tik skaičiumi, bet ir temų ir trukmės įvairove. Vieni iš trumpiausių renginių buvo seminarai, konferencijos ir paskaitos, pavyzdžiui, „Padovanok savo sėkmę“ (4 ak. val.), „Įtraukusis ugdymas ir vaiko ugdymo (si) sėkmė“ (6 ak. val.), „Specialiųjų poreikių vaikų socializacijai ir ugdymui (si) palanki aplinka bendrojo ugdymo grupėje“ (8 ak. val.), „Evolving ELT-Empowering Educators for 21st-Century Learning with New Trends and Technologies“ (3 ak. val.), „Universalus dizainas mokymuisi klasėje. Pastoliavimas specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam vaikui/mokiniui užtikrinant mokymosi sėkmę ir asmeninę ūgtį“ (6 ak. val.) ir konferencija „Tėvai ir mokytojai: nuo ko priklauso ankstyvojo ugdymo sėkmė“. Kiti mokymai buvo ilgalaikės programos, pavyzdžiui, „Mokinių, turinčių skirtingus ugdymosi poreikius, pasiekimų vertinimas ir įsivertinimas, mokytojų kompetencijų tobulinimas“ (40 ak. val.), „Naujausi pokyčiai švietimo sistemoje: iššūkiai, problemos ir galimybės“ (20 ak. val.), Nacionalinė programa „Įtraukiosios mokyklos kūrimo strategijos“ (267 ak. val.).

Trečiasis būdas, galimybė dalyvauti mūsų Kaišiadorių rajono organizuojamuose veiklose. Viena iš tokių yra lyderystės veikiant srities mokymai, kurių viena iš potemių „Bendradarbiavimo kompetencijų, grįstų mokyklų tinklaveika ir nukreiptų į koordinuotą mokymo (si) ir švietimo pagalbos teikimą, pagalbą šeimai, stiprinimas“, kurių metu ne tik klausėsi dėstytojos paskaitų, tačiau ir aplankė „Vilties“ specialiąją mokyklą-daugiafunkcinį centrą ir terapinio ugdymo centrą „Aplink“. Šioje vietoje svarbu paminėti ir TŪM teminės grupės užsiėmimus, kurių metu pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai turėjo galimybę dalintis gerąja patirtimi, planuoti renginius ir dalyvauti juose. Vienos iš tokių, Kūrybinės dirbtuvės „Pamoka, taikant universalaus dizaino mokymuisi principus“, kur dalyviai turėjo galimybę susitikti su dr. Rasa Nedzinskaite – Mačiūniene, kuri prisidėjo prie UDM gairių kūrimo, bei išvyka į Vilnių, kurios metu dalyviai aplankė Lietuvos įtraukties švietime centrą ir „Penkių pojūčių namus“.

Mokyklos sėkmingiausios veiklos, pokyčiai ir rezultatai įgyvendinant įtraukujį ugdymą

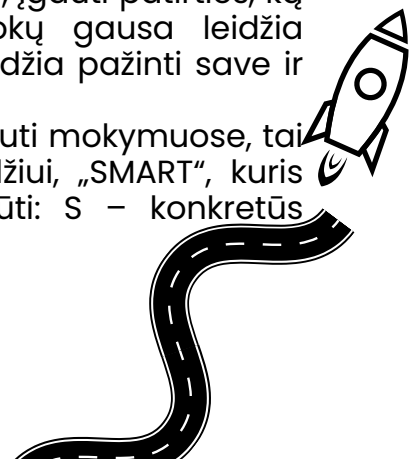
„Savistabos penktadienis“. Mokinių savivaldos iniciatyva buvo paminėta psichikos sveikatos diena, kurios metu mokiniai skatino mokyklos bendruomenę atsižvelgti į savo vidinę būseną ir ją įsivertinti. Bendruomenė buvo paskatinta stebėti savo savijautą visą savaitę ir į mokyklą (teminį) penktadienį, kai nereikia dėvėti uniformų, apsirengti tokios spalvos drabužiu, kokią emociją pastebėjo dažniausiai. Taip pat, mokiniai su dailės mokytojos pagalba sukūrė 5 emocijoms (dėkingumui, laimei, empatijai, sąmoningumui, ramybei) personažus ir suteikė jiems lipduko paskirtį. Atėję ryte į mokyklą, bendruomenės nariai turėjo iš jų pasirinkti vieną emociją–lipduką, kurią tą dieną puoselės.

„Šiaurės šalių diena“: būdai, kurie padeda pralinksėti. Mokyklos bibliotekininkė ir TŪM psichologė pakvietė pradinukus ir jų mokytojas paminėti Šiaurės šalių dieną. Užsiėmimai vyko sensorinėje erdvėje, kurioje pasitelkiant esančias priemones (burbulų vamzdžius ir muziką), buvo sukurta gana niūrios, lietingos rudens dienos imitacija. Užsiėmimą sudarė dvi dalys. Pirmosios metu, bibliotekininkė vaikams skaitė rašytojo Sven Nordqvist knygą „Nelaimingas Petsonas“, kurioje vaizduojama niūri rudens diena, kurios metu Petsonas nusiminęs ir nenori nieko daryti, o jo katinas Findusas bando jį pralinksinti ir gudriai pakviečia eiti žvejoti. Po istorijos išklausymo, mokiniai buvo kviečiami į diskusiją, kurios metu pasidalino, kaip jie jaučiasi vėlyvą rudenį bei kas jiems padeda pralinksėti. Antrosios dalies metu, pristčius, kad piešimo pratimai gali padėti nusiraminti ir/ar pralinksėti, mokiniai buvo kviečiami nupiešti jiems labiausiai įsiminusių pasakojimo vietą.

„Pamokėlė apie emocijas ir jų atpažinimą“, tai tinklaveikos užsiėmimas, kurio metu į gimnazijos sensorinę erdvę atvyko Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos–darželio „Vaikystės dvaras“ Žiežmarių skyriaus „Varpelis“ „Pelėdžiukų“ grupės vaikai ir jų auklėtojos. Šio užsiėmimo metu vaikai ne tik susipažino su erdve, tačiau ir praplėtė savo žinias apie emocijas: įvardijo jų pavadinimus, ieškojo savybių pagal kurias galima jas atpažinti bei išgrynino situacijas, kada tokios emocijos pasireiškia.

Netradicinės pamokos. TŪM projekto laikotarpiu pastebėta, kad mokytojai vis labiau išdrįsta pamokas vesti netradiciniu būdu. Tokios pamokos vyksta tiek mokykloje, tiek už mokyklos ribų (bibliotekose, muziejuose ir pan.). Pirmosios būna labai kūrybingos ir leidžia mokyklą mokiniams pamatyti iš kitos pusės. Pavyzdžiui: rusų k. pamoka, kurios metu mokiniai mokėsi naujus žodžius, vyko sensorinėje erdvėje, kur viena iš užduočių, apsidairyti aplinkui ir komandoje užrašyti daiktus, kuriuos mato; pradinukų lietuvių k. pamoka, kurios metu mokiniai pristatė savo perskaitytą knygą toje mokyklos vietoje, kurioje norėjo, viena iš tokių vietų – gimnazijos direktoriaus kabinetas. Antrosios leidžia mokiniams „prisiliesti“ prie mokomųjų dalykų, išbandyti save, įgauti patirties, ką sunku padaryti tik mokykloje. Tokių netradicinių pamokų gausa leidžia mokiniams įsivertinti, kaip jiems labiausiai tinka mokytis, leidžia pažinti save ir savo aplinką.

Metodai. Kadangi gimnazijos mokytojai skyrė laiką dalyvauti mokymuose, tai savo darbuose išbandydavo ir išgirstus metodus, pavyzdžiui, „SMART“, kuris skirtas pamokos tikslams išsikelti, pagal jį tikslai turi būti: S – konkretūs (Specific), M – išmatuojami (Measurable), A – pasiekiami (Achievable), R – realūs (Realistic), T – apriboti laike (Time).

Pokyčiai ir rezultatai

Kadangi gimnazijoje praleidžiama daug laiko, kai kalbama apie atsiradusius pokyčius ir gautus rezultatus, mokytojams ir mokiniams reikia šiek tiek laiko prisiminti, kas buvo ir kaip yra dabar. Kalbant su mokyklos bendruomenės nariais, tiek mokytojais, tiek mokiniams, dažnai galima išvysti sutrikimą, susimąstymą, kai paklausiama „o kas pasikeitė?“ ir prireikia akimirkos išgirsti atsakymą. Didžiausias matomas pasikeitimas – naujos erdvės. Bendruomenės nariai džiaugiasi gražėjančia mokykla, galimybe turėti neįprastų erdvių, kuriose gali pailsėti ir / ar mokytis. Džiaugiasi ir naujais baldais, tačiau tik paskatinti pagalvoti matematikos ir lietuvių k. mokytojai ir mokytojos pasidalina ir kitais matomais pokyčiais – mokinių įgyta atsakomybė ir rūpesčiu išsaugoti gražias erdves ir baldus bei didesnį mokinių įsitraukimą pamokų metu. Stebimas ir kūrybos įprastose veiklose padidėjimas, t. y. kaip ir minėta anksčiau, mokytojai daugiau taiko netradicines pamokas, ieško būdų, kaip pagyventi pamokas, įtraukti ir sudominti mokinius, išbando naujus metodus ir priemones. Kūrybinis mąstymas stebimas ir mokinių tarpe, kurie rodo savo iniciatyvą, organizuoja renginius, įtraukia mokyklos bendruomenę. Tačiau bene svarbiausia, tai, kad keičiasi nuostatos, požiūris į „kitokius“, ieškoma būdų, kaip išgirsti visus mokinius (ir mokytojus), kaip padėti įsitraukti į veiklas ir kurti priimančią ir saugią aplinką kiekvienam.

Kiti pastebėjimai ir įžvalgos

Sėkmingos įtraukties pagrindas – tarpusavio santykis. Svarbu išlaikyti kontaktą mokytojui ir mokytojai, mokytojui ir mokiniui bei mokiniui ir mokiniui. Įtrauktis turi būti paremta stipriomis vertybėmis, tokiomis kaip empatija, tolerancija, pagarba ir draugiškumas. Mokyklos gali taikyti geriausius ir įvairiausius metodus, atsinaujinti erdves, įsigyti įvairių priemonių, tačiau be žmogiškųjų vertybių, santykio kūrimo, tai turės labai mažą įtaką sėkmingai įtraukčiai mokyklose.

**Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazijos TŪM psichologė
Danielė Rekatanskytė**

Kaišiadorių rajono Rumšiškių lopšelis-darželis

Įtraukusis ugdymas – viena svarbiausių sąlygų socialiniam ir emociniam vystymuisi yra ugdymas, kuris nepalieka nuošalyje nė vieno vaiko, nepaisant skirtumų. Įtraukusis ugdymas skatina vaikų lygiavertį dalyvavimą ugdymės(si), nesvarbu, kokie ugdytinių individualūs ugdymosi poreikiai. Taigi, įtraukusis ugdymas Rumšiškių lopšelyje-darželyje reiškia, kad visiems vaikams sudaromos galimybės dalyvauti bendrose ugdymosi veiklose, pašalinant galimus ugdymosi barjerus. Tai suteikia lygias ugdymosi galimybes, užtikrinant, kad vaikai nebūtų diskriminuojami dėl įvairių negalios, socialinių, emocinių, kalbinių ar kitų individualių poreikių. Siekiama pasiekti geriausių ugdymo(si) rezultatų, taikant universalų dizaino mokymuisi metodus.

Rumšiškių lopšelis-darželis sugeba integruoti visus vaikus į bendrą ugdymo aplinką ir skatina juos patirti sėkmę kartu su bendraamžiais.

Socialinis ir emocinis ugdymas. Rumšiškių lopšelyje-darželyje ugdymo proceso planavimas prasideda nuo socialinio ir emocinio ugdymo sričių, siekiant užtikrinti, kad kiekvieno vaiko ugdymas atitiktų jo galias ir poreikius. Kimochi programos principai puikiai dera su įtraukiojo ugdymo principais, nes jos remiasi idėja, kad visi vaikai, nepriklausomai nuo jų individualių savybių, gali pasiekti sėkmės ugdymo procese, jei jiems bus suteiktos tinkamos sąlygos ir pagalba. Įtraukiantis ugdymas skatina vaikus ugdyti ne tik akademines žinias, bet ir socialinius bei emocinius įgūdžius, kurie yra būtini gyvenime ir už mokyklos ribų. Kimochi programa, remiantis šiais principais, padeda ugdyti tokius įgūdžius, kurie leis vaikams sėkmingai prisitaikyti ir bendradarbiauti su kitais, kurti teigiamą savo jausmų ir elgesio valdymo kultūrą. Naudojant „KIMACHI“ programos personažus, tokius kaip balandė Meilė, Debesėlis, Vikšrelis, Rožė ir kt., ikimokyklinio ugdymo mokytojos skatina vaikus mylėti, globoti ir padėti vieni kitiems, įskaitant ir tuos, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių. Puikūs bendravimo įgūdžiai yra socialinių-emocinių kompetencijų pagrindas – gebėjimas bendrauti, suprasti ir valdyti savo jausmus padeda vaikams kurti teigiamus tarpasmeninius santykius. Jausmai veikia elgesį ir vaikai gali išmokyti įvairių priemonių, kad galėtų emociškai reguliuoti save ir geriau tvarkytis su įvairiomis situacijomis. Pateikiamos priemonės, kurios padeda vaikams įgyti pozityvų požiūrį į save ir kitus, skatindamos konstruktyvų elgesį. Kimochi filosofija remiasi įsitikinimu, kad kiekvienas vaikas gali išmokti būti pagarbus, atsparus, atjaučiantis, malonus ir drąsus. Šie įgūdžiai yra socialinių-emocinių kompetencijų pagrindas ir būtini, norint sėkmingai įsitraukti į bendruomenę. Vaikai su specialiaisiais ugdymo(si) poreikiais aktyviai dalyvauja tiek kasdienėse veiklose, tiek sportiniuose užsiėmimuose, kur mokytojai užtikrina, kad jie būtų apsupti rūpestingumo ir šilumos.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Profesionalios pedagogų komandos svarba. Ikimokyklinio ugdymo specialistai Rumšiškių lopšelyje–darželyje turi galimybę prisidėti prie reikšmingų, socialiai svarbių pokyčių. Jų darbas kartu su vaikais ir tėvais yra esminis, norint sukurti teigiamą ir įtraukiančią ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas vaikas jaučiasi saugus ir vertinamas.

Įtraukiojo ugdymo sėkmė labai priklauso nuo gerai parengtos pedagogų komandos, kuri nuolat bendradarbiauja ir siekia, kad vaikai su specialiaisiais ugdymosi poreikiais augtų ir tobulėtų. Pedagogai svariai prisideda prie vaikų socialinio, emocinio, pažintinio vystymosi, taikydami sąmoningą mokymą, teikdami konsultacijas ugdytinių tėvams ir vertindami ugdytinių pažangą. Kai kuriems vaikams, turintiems specialiųjų poreikių, būtina, kad būtų paskirtas mokytojo padėjėjas. Jie tampa svarbiais partneriais ugdant emocinį intelektą ir socialines kompetencijas. Tai padeda užtikrinti, kad ugdymo procesas būtų veiksmingesnis ir pritaikytas pagal kiekvieno vaiko individualius poreikius. Džiaugiamės, kad mokinio padėjėja Paulina gilina žinias Vytauto Didžiojo universitete, kas padeda nuolat tobulinti ugdymo kokybę.

Mokymasis bendraujant ir bendradarbiaujant yra esminis įtraukiojo ugdymo sėkmės raktas. Tai atsispindi penkiose ikimokyklinio ugdymo srityse:

1. Mūsų sveikata ir gerovė
2. Aš ir bendruomenė
3. Aš kalbų pasaulyje
4. Tyrinėju ir pažįstu aplinką
5. Kuriu ir išreiškiu

Sėkmingas įtraukusis ugdymas remiasi šiais principais:

- Bendruomenės profesinis tobulėjimas – mokytojai ir specialistai nuolat siekia tobulinti savo kvalifikaciją ir įgyti naujų įgūdžių, kad geriau atitiktų visų vaikų poreikius.
- Įvairių ugdymosi poreikių turinčių vaikų kokybiškas ugdymas – kiekvienas vaikas gauna tinkamą pagalbą ir gali tobulėti pagal savo galimybes.
- Pritaikyta infrastruktūra specialiems poreikiams – tiek fizinė, tiek emocinė aplinka pritaikyta taip, kad visi vaikai jaustųsi saugūs ir galėtų pasiekti geriausių ugdymo(si) rezultatų.
- Specialiai įrengtos erdvės vaikams su ugdymosi sunkumais ar sutrikimais. Rumšiškių lopšelyje–darželyje įrengtos kelios specialiai pritaikytos erdvės, skirtos vaikams, turintiems įvairių ugdymosi sunkumų. Šios atskiros aplinkos sukuria saugią ir ramią erdvę, kur vaikai gali pailsėti ir atsipalaiduoti, atskirai nuo kitų vaikų, ir tuo pačiu metu aktyviai dalyvauti ugdymo procese. Ramių veiklų zonos – skirtos vaikams, kuriems reikalingas trumpas poilsis arba mažiau dirgiklių turinčios erdvės, kad galėtų atsistatyti ir atgauti energiją. Specializuotos ugdymo priemonės – įvairios interaktyvios lentos, terapiniai žaislai padeda vaikams lavinti motorinius, kalbinius ir kognityvinius gebėjimus.

Projektinės veiklos įtraukimas

Rumšiškių lopšelis-darželis organizuoja įvairius projektus, kuriuose aktyviai dalyvauja visi vaikai, įskaitant ir turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių. Projektai skatina kūrybiškumą, bendravimo įgūdžius ir pilietiškumą. Tarp jų yra:

- „Aš + Tu = Mes“
- „Žemė, kurioje noriu gyventi“
- „Žolynai vaiko akimis“
- „Kuriame pasaką Lietuvai“
- „Aš – mažas Lietuvos pilietis“

Šie projektai padeda vaikams jaustis lygiaverčiais ugdymo bendruomenės nariais, skatindami toleranciją, bendruomeniškumą ir pagalbą vieni kitiems – vertybes, kurios yra svarbios vaikų raidai. Rumšiškių lopšelyje-darželyje įgyvendinamas įtraukusis ugdymas, kuris suteikia visiems vaikams lygias galimybes tobulėti, nepaisant jų individualių poreikių.

Kaišiadorių rajono Pravieniškių lopšelis–darželis „Ąžuoliukas“

Mūsų įstaigoje įtraukiojo ugdymo diegimas prasidėjo nuo mokytojų kompetencijų stiprinimo ir ugdymo(si) aplinkų pritaikymą. Susidūrėme su keliais iššūkiais, tokiais kaip mokytojų pasirengimas dirbti su įvairių poreikių vaikais, tinkamų ugdymo priemonių trūkumas ir dalies tėvų bendruomenės skeptiškumas. Tačiau nuoseklus mokytojų kvalifikacijos kėlimas, bendradarbiavimas su pagalbos specialistais ir aplinkos pritaikymas padėjo žingsnis po žingsnio įveikti šiuos sunkumus.

Įtraukiojo ugdymo sėkmė priklausė ne tik nuo mokytojų pasirengimo, bet ir nuo visos bendruomenės įsitraukimo. Pastebėjome, kad atviras dialogas su tėvais, dalijimasis sėkmės istorijomis ir praktiniais pavyzdžiais padėjo mažinti baimes bei kurti įtraukiančią aplinką.

Dalyvauta patirties dalijimosi renginiuose bei rajono teminių grupių veikloje, kūrybinėse dirbtuvėse „Pamoka, taikant universalaus dizaino mokymuisi principus“. Parengti ir patalpinti straipsniai grupių informaciniuose stenduose, uždaroje Facebook grupėje: „Įtraukusis ugdymas: kas tai ir kodėl jis svarbus mūsų vaikams?“, „Tėvų vaidmuo įtraukiajame ugdyme: kaip galite padėti savo vaikui?“. Mokytojai, mokinio padėjėjai, mokytojo padėjėjai bei pagalbos specialistai (logopedas, psichologas) nuolat tobulina savo kompetencijas dalyvaudami seminaruose, konferencijose, forumuose ir nuotoliniuose mokymuose. Mokymai buvo skirti gilinti žinias ir ugdyti gebėjimus, reikalingus įtraukiojo ugdymo diegimui įstaigoje. Visi mokytojai turėjo galimybę apsilankyti Kaišiadorių šventosios Faustinos mokykloje–daugiafunkciniame centre, susipažinti su įrengtomis ugdymo erdvėmis bei išklausti mokymus „Universalus dizainas mokymuisi klasėje. Pastoliavimas specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam vaikui/mokiniui, užtikrinant mokymosi sėkmę ir asmeninę ūgtį“. Ši patirtis padėjo mokytojams geriau suprasti, kaip kurti prieinamą mokymosi aplinką, taikyti individualizuotus mokymo metodus ir efektyviai palaikyti kiekvieno ugdytinio mokymosi procesą.

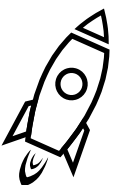
Siekiant šalinti mokymosi barjerus, buvo perplanuotos grupių erdvės. Parengti ir patalpinti straipsniai grupių informaciniuose stenduose, uždaroje Facebook grupėje: „Įtraukusis ugdymas: kas tai ir kodėl jis svarbus mūsų vaikams?“, „Tėvų vaidmuo įtraukiajame ugdyme: kaip galite padėti savo vaikui?“ Skaityti pranešimai, darželio bendruomenei „Kaip kurti ar atnaujinti konceptualų mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos modelį vadovaujantis gairėmis?“ ir „Universalus dizainas mokymuisi prieigos taikymas ugdymo procese“. Vadovas, pavaduotojas ugdymui ir ikimokyklinio ugdymo mokytojai dalyvavo konferencijoje „Įtraukusis ugdymas: lūkesčiai ir realybė“.

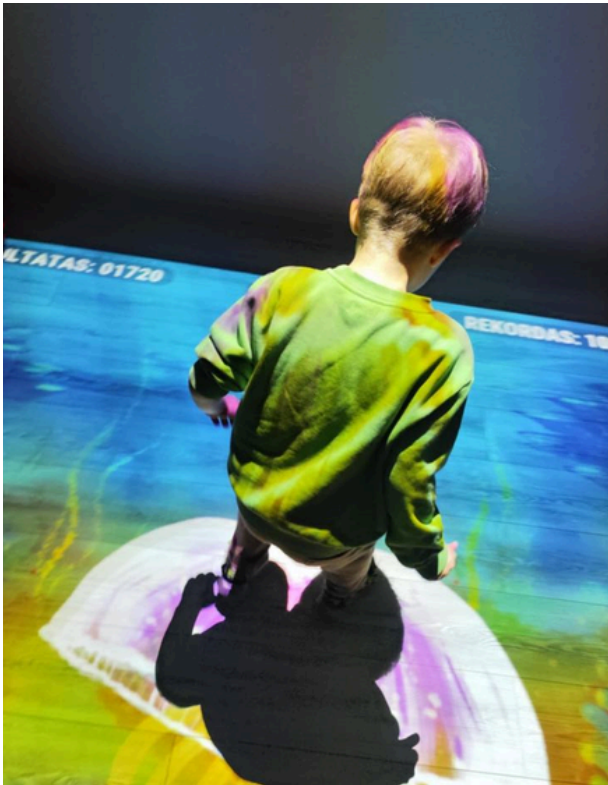
Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Į Kaišiadorių rajono teminę-konsultacinę darbo grupę deleguoti 2 mokytojai, o į JU koordinatorių sąrašus – 1 mokytojas. Susitikimai, seminarai, diskusijos, konsultacijos ir teminių grupių susitikimai vyko nuolat. Mokytojai nėra vieninteliai atsakingi už įtraukiojo ugdymo organizavimą ir koordinavimą įstaigoje – tai yra komandinis procesas, kuriame dalyvauja vadovas, švietimo pagalbos specialistai, tėvai, o prireikus – ir PPT. Komanda reguliariai stebi vaikų pažangą bei pagal poreikį adaptuoja ugdymo metodikas ir veiklas, siekdami sukurti kuo labiau įtraukią ir kiekvienam vaikui pritaikytą aplinką. Visiems vaikams sukurtos sąlygos ugdytis inovatyviose ir kūrybiškumą skatinančiose erdvėse.

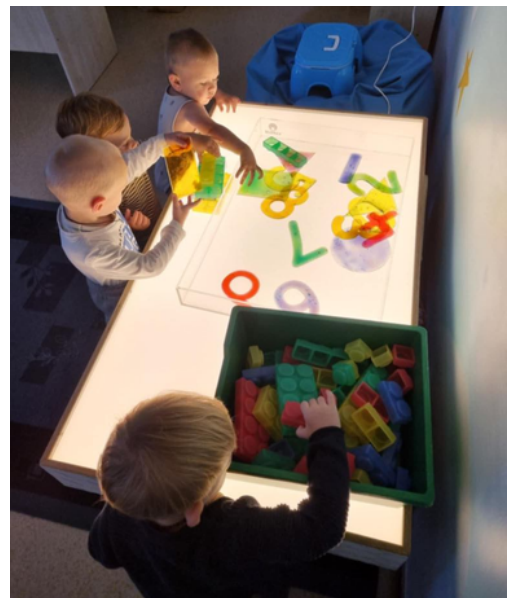
Įrengtas pojūčių – ramybės daugiasensorinis kambarys, skirtas vaikų nusiramimui, atsipalaidavimui, susidomėjimo ugdymui ir tyrinėjimo skatinimui.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Dvi grupės įrengtos pagal universalaus dizaino principą. Panaudotos neutralios, raminančios spalvų schemos ir apšvietimo sprendimai, sumažinantys sensorinę perkrovą vaikams, jautriems garsui ar ryškioms šviesoms. Įsigyta manipuliacinės sienelės. Įrengti garsą sugeriantys paviršiai, akustinės plokštės, siekiant sumažinti triukšmą grupės patalpose. Grupės baldai (stalai, kėdės) yra reguliuojamo aukščio, kad juos galėtų patogiai naudoti visi vaikai, nepriklausomai nuo jų ūgio, amžiaus ar poreikių. Sukurta poilsio erdvė, kurioje vaikai galėtų trumpam atsiriboti ir atsipalaiduoti, jei to prireiktų. Grupių išdėstymas leidžia vaikams dirbti tiek individualiai, tiek komandinėje ar grupinėse veiklose. Mokytojai kuria palankią ugdymosi aplinką, kelia iššūkius, skatina vaikus tyrinėti ir augti. Ugdymo priemonės parenkamos pagal universalaus dizaino principus – jos yra prieinamos, funkcionalios ir lengvai suprantamos. Įvairios mokymo priemonės suteikia vaikams galimybę veikti skirtingais būdais, atskleisti savo stipriąsias puses. Tiek vaikai, tiek mokytojai nuolat reflektuoja savo patirtis, o tai leidžia tobulinti ugdymo procesą.

Šiame kambaryje įrengti įvairūs sensoriniai elementai, tokie kaip burbulų vamzdis su minkštu, kampiniu pagrindu ir veidrodžiais, šviečiantys pluoštai burbulų vamzdžiui, interaktyvus šviečiantis skydelis, šviesos vamzdis, šviesos stalas, kaleidoskopo rutulys, magnetinis konstruktorius kuris lavina vaikų trimatę vaizduotę, moko pažinti formas, suteikia fizikos pradmenis, ugdo koncentraciją, tikslumą, STEAM įgūdžius, loginį mąstymą, skatina bendradarbiauti ir judėti. Siekiant užtikrinti patogų ir prieinamą ugdymą visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų poreikių ar gebėjimų.

Pavaduotoja ugdymui Loreta Tarutienė

Kaišiadorių lopšelis- darželis „Spindulys“

Įtraukusis ir patirtinis ugdymas kiekvienam vaikui. Kaišiadorių lopšelis-darželis „Spindulys“ aktyviai įgyvendina įtraukųjį ugdymą, siekdamas sukurti palankią aplinką kiekvienam vaikui, nepaisant jo individualių poreikių ar gebėjimų. Veiklos planuose nustatyti tikslai ir uždaviniai orientuoti į kiekvieno ugdytinio individualios pažangos augimą per paties vaiko aktyvų dalyvavimą ugdymosi procese, plėtojant inovatyvų, visuminį vaikų ugdymą, teikiant savalaikę ir kryptingą pagalbą kiekvienam vaikui bei kuriamą saugią, modernią ir jaukią aplinką.

Įtraukiojo ugdymo ir UDM principų įgyvendinimas:

- Kuriamas lankstus ugdymo turinys, pritaikomas kiekvienam vaikui.
- Kuriamos sensorinės ir individualizuotos erdvės, skatinančios visų vaikų ugdymąsi.
- Taikomi įvairūs ugdymo metodai, remiantis vaikų patirtimi ir poreikiais, siekiant skatinti aktyvų įsitraukimą ir mokymąsi per veiklas.
- Taikomi skirtingi mokymosi būdai (vizualiniai, praktiniai, interaktyvūs), atitinkantys įvairius vaikų gebėjimus.
- Teikiama specialistų (logopedo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo, psichologo) pagalba, užtikrinanti visų vaikų ugdymosi galimybes.
- Vykdomos veiklos, skatinančios tarpusavio bendravimą, empatiją ir toleranciją.
- Organizuojamos konsultacijos, mokymai, diskusijos, skatinama tėvų įtrauktis į ugdymo procesą.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Sėkmingai atnaujinamos edukacinės aplinkos, laikantis universalaus dizaino principų: atliktas trijų lauko erdvių atnaujinimas, įsigyti ir sumontuoti modernūs vaikų žaidimo aikštelės įrenginiai, kurie užtikrina prieinamumą visiems vaikams, atsižvelgiant į jų poreikius. Grupėse atnaujintos edukacinės priemonės, įsigytas ir sensorinėje erdvėje sumontuotas interaktyvus ekranas, kuris skatina aktyvų mokymąsi ir vizualinį suvokimą. Siekiant plėtoti patyriminį muzikinį ugdymą, atnaujinti muzikos instrumentai ir įranga, kuri prisideda prie vaikų muzikinio lavinimo, kūrybiškumo ir viešojo kalbėjimo įgūdžių, užtikrinant įvairiapusę ir įtraukiančią mokymosi patirtį.

Nuoseklus mokymasis naujų strategijų darbui su įvairių poreikių vaikais įstaigoje didelis dėmesys skiriamas UDM (unikalūs, dinamiški ir motyvuojantys) principų taikymui, siekiant užtikrinti efektyvų ir kokybišką mokymą, atitinkantį šiuolaikinius švietimo standartus. Tam nuosekliai tobulinama mokytojų ir pagalbos specialistų kvalifikacija. Penki mokytojai dalyvavo nacionalinėje kvalifikacijos tobulinimo programoje „Įtraukusis ugdymas universalaus dizaino ugdymuisi prieigoje“, o visi mokytojai, mokytojų padėjėjai, administracija ir tėvai – bendradarbiavimą ir tėvų įsitraukimą skatinančioje programoje „Besimokančių darželių tinklas 2024. Įtraukusis ugdymas – nuo teorijos iki praktikos, nuo problemų iki sprendimų“. Penki mokytojai, dalyvavę TŪM programos mokymuose „Mokinių, turinčių skirtingus ugdymosi poreikius, pasiekimų vertinimas ir įsivertinimas“, įgijo žinių ir įgūdžių pritaikyti mokymo metodus ir vertinimo priemones, gerinant ugdymo kokybę.

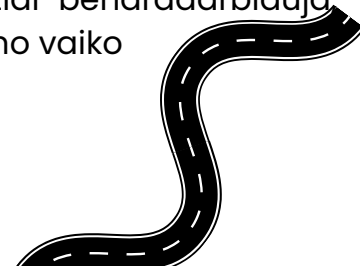

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Be to, visi pedagogai ir pagalbos specialistai dalyvavo mokymuose, kurių metu atnaujinta ikimokyklinio ugdymo programa „Gimtinės taku“. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. pradėta dirbti pagal šią programą, leidžiančią dar efektyviau taikyti įtraukiojo ugdymo metodus ir kurti palaikančią ugdymo aplinką. Kvalifikacijos kėlimo programos ir nuolatinis pedagogų tobulėjimas žymiai pagerino ugdymo kokybę, užtikrinant, kad visi vaikai turėtų vienodas galimybes mokytis ir augti.

Kaišiadorių lopšelis-darželis „Spindulys“ kuria dinamišką ir įtraukiančią ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas vaikas, kokie bebūtų jo poreikiai, turi galimybę jaustis saugus ir augti. Remiantis universalaus dizaino principais, pedagogams sudaromos sąlygos nuolat tobulėti, naudojamos inovatyvios priemonės ir organizuojamos veiklos, kurios skatina vaikų kūrybiškumą, bendradarbiavimą ir saviraišką. Toks ugdymas ir stiprėjanti lopšelio-darželio bendruomenė, kurioje pedagogai, tėvai ir vaikai glaudžiai bendradarbiauja teigiamai veikia vaikų socialinius įgūdžius, užtikrina kiekvieno vaiko gerovę ir sėkmingą augimą šiuolaikiniame pasaulyje.

Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazija

Psichologijos pamokos, taikant Universalaus dizaino mokymuisi (UDM) metodą

2025 m. sausio 20 d. gimnazijos informacijos centro-bibliotekos patalpose vykusio pasirenkamojo dalyko psichologijos pamoka „Bendravimas kitaip“ buvo organizuota taikant Universalaus dizaino mokymuisi (UDM) metodą. Tai yra vienas iš įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo būdų, kuris orientuotas į visų besimokančiųjų poreikių užtikrinimą. Tai tarpdisciplininis edukologijos ir neuromokslų tyrimų įrodymais pagrįsta ugdymo sistema, skatinanti lanksčiai derinti didaktinius sprendimus su neurokognityviniais procesais, vykstančiais besimokančiųjų nervų sistemoje mokymosi proceso metu. Pritaikant kitas (ne mokymosi klasėse) erdves ir vadovaujantis nuostata, kad galima žinias pateikti įvairiais būdais mokiniams sudominti, pamokoje dalyvavo medicinos psichologė ir sertifikuota kaniterapijos specialistė Angelė Venskutonienė bei jos augintinė – karališkasis pudelis Aja. Pamoką pradėjome nuo pažinties ir taisyklių, kurios būtinos kaniterapijos metodui taikyti ugdymo įstaigose. Iš anksto įteisinami privalomi dokumentai: sutartis / susitarimas su mokykla, vaikų tėvais ar globėjais, o jau vykstant susitikimui sutikimus dalyvauti pasirašo ir patys dalyviai – šiuo atveju tai padarė ir šios pamokos dalyviai. Aptarėme, kaip saugiai elgtis su šunimi: kaip reikia prieiti prie šuniuko, kaip paglostyti, ko šunys nemėgsta. Pirmasis susitikimas – „žaiPsichologijos pamoka taikant Universalaus dizaino mokymuisi (UDM) metodą dimo taisyklių“ dėlionė. Kaip šunį įtraukti į edukacijos ar terapijos procesą? Kokias pagalbines priemones taikyti? Kokius ugdymo ir bendravimo būdus pasirinkti? Kaip treniruoti gyvūną, kad vėliau nebūtų sudėtinga įtraukti jį į veiklas? Tai labai svarbu, nepaisant, kokios emocinės ar fizinės sveikatos yra vaikai ar pacientai, pas kuriuos svečiuojasi šuo. Gebėjimas bendrauti ugdomas esant socializuotoje aplinkoje, tačiau dažnas moksleivis susiduria su jam nepalankia aplinka ne tik todėl, kad jis maištingas paauglys, bet ir todėl, kad bendravimas yra ne tik kalba, bet ir aplinkos priėmimas per asmeninio suvokimo jusles. Pamokoje susipažinome su kaniterapijos metodu, kuris yra alternatyvus ir (ar) pagalbinis reabilitacijos metodas, leidžiantis pasiekti geresnę fizinę ir emocinę sveikatą, pagerinti pažintinius ir socialinius įgūdžius bei ugdyti gebėjimus mokytis. Vertinant kaniterapijos poveikį ugdymo įstaigose yra pastebima, kad užsiėmimai su šunimi žadina vaikų emocinę patirtį ir asociacijas. Didina pasitikėjimą savo jėgomis. Stiprina norą bendradarbiauti. Kviečia pažinti ir kurti. Mažina įtampą, atpalaiduoja. Gėrio, kurio vaikai gauna užsiėmimų su šunimi metu, yra dar daugiau, todėl gyvūnų asistuojamosios terapijos ir edukacijos organizatoriams belieka išgirsti, pajauti vaikų poreikius. Kaniterapijos metu šuo įsitraukia tiek į kontaktinę, tiek į pasyvią veiklą, bet šių veiklų pavadinimai yra sąlyginiai – dažnai jie persipina.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Tačiau ištis ne viskas taip paprasta, nes gyvūnas, kaip ir žmogus ne visada noriai dirba, o dirbdamas pavargsta, todėl taikant šį metodą šuo negali būti aktyvus ištisą dieną ir dalyvauti pamokose ar užsiėmimuose be poilsio ir dar kasdien. Amžinas žmogaus kompanionas šuo tikriausiai niekada nenusileis kitiems gyvūnams. Keturkojis ne tik žmogaus draugas, sargas, bendražygis ir pagalbininkas, bet ir terapeutas. „Labiausiai matosi pokytis vaikų, turinčių emocijų ir elgesio sutrikimų, – pažymėjo kaniterapeutė Angelė. Kažkur dingsta vaikų pyktis, įniršis, nerimas ir atsiskleidžia švelnumas, rūpestis, globa. Vaikai nesunkiai supranta, kad prie gyvūno reikia prisiderinti, juo rūpintis, globoti.“ Pastaraisiais dešimtmečiais išaugo domėjimasis gyvūnų terapija, kurios pagrindinis uždavinys – bendrauti kitaip. Gyvūnų terapija vis dažniau integruojama į medicinos ir švietimo bei specialiojo ugdymo turinį, todėl pamokoje dalyvavusių mokinių noras prisiliesti ir paglostyti gyvūną bei jį pašnekinti buvo apdovanotas teigiamų emocijų gausa. Gyvūnų asistuojamosios terapijos susitikimų ir užsiėmimų vaikams labai reikia. Jie ypač tiko ir mūsų UDM pamokos atveju. Mokiniai puikiai įsisąmonino, kad šunys ne tik gerai „skaito“ ir interpretuoja žmogaus balso tembrą, jo kalbos toną, bet ir jo gestus bei veido mimikas, analizuoja žmogaus, kaip kito gyvūno, elgesį. Tai bendravimas pasitelkus gebėjimus pažinti ir suprasti kitą, šiuo atveju – terapinį gyvūną.

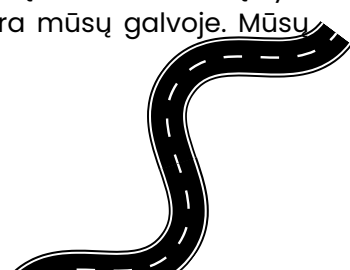
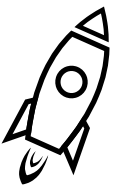
Lionius Demjanovas, Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos psichologas

Reginos Demjanovienės fotorgafijos

Kultūros paso edukacija „Viešojo kalbėjimo baimė ir kaip ją įveikti?“

Lapkričio 12 d. trečių klasių moksleiviams vyko kultūros paso edukacija „Kaip komunikuoti ir auginti pasitikėjimą bendravime su kitais, pasitelkiant viešojo kalbėjimo metodiką?“, kurią vedė viešojo kalbėjimo mentorė Giedrė Grižaitė. Mūsų smegenys sudarytos iš trijų dalių: mąstymo, jausmų ir instinktų. Ar kada nors pagalvojote, kad žmonės ką nors paveldėjo iš dinosauro? Būtent instinktų smegenys vadinamos roplio smegenimis. Jos vos pamačius liūtą priverčia bėgti, atsakingos už mūsų nuolatinį išlikimą, neleidžia mums ramiai gyventi ir miegoti, esame režime „bėk ir kovok“. Smegenys taip pat susijusios su Dantės pirmuoju pragaro ratu – limbu, jausmų pasauliu, nes taip vadinamos jausmų smegenys. Ir kai mes pradedame jausti jaudulį, įsijungia roplio ir jausmų smegenų veikla, nebelieka vietos trečiajai smegenų daliai – mąstymui, kitaip vadinamam neokorteksu. Mąstymas yra tai, kas nuramina mūsų jausmus, įneša aiškumo ir padeda atskirti realias grėsmes nuo mūsų baimių šešėlių. Skatina susimąstyti, kodėl kalbu apie smegenis? Todėl, kad viskas priklauso nuo to, kas yra mūsų galvoje. Mūsų mintys formuoja tikrovę, suteikia spalvą kasdienybei ir įkvepia arba slopina drąsą.

Baigiamosios Kaišiadorių rajono ugdymo įstaigų TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos medžiaga

Tai, kaip suvokiame pasaulį ir save jame, gali mus pakylėti aukštyrėn arba tapti nematomais pančiais, laikančiais vietoje. Tik mūsų vidinis požiūris lemia, ar pasitiksime gyvenimą su šypsena, ar baime, ar pajusime ramybę, ar nuolatinį nerimą. Tokie jausmai ir mintys, kurie mus užplūsta, tiesiogiai veikia ir mūsų kalbą. Kalbėdami mes pradedame galvoti, ką sakyti ir ko nesakyti, nes nedrąsu atsiverti ir leisti kitiems pamatyti tai, kas slypi mūsų viduje – visus mūsų išgyvenimus, emocijas, abejones ir pažeidžiamumą. Mums atrodo, kad kiekvienas žmogus į mus žiūri pro padidinamąjį stiklą, per kurį išryškėja mūsų visas vidinis pasaulis. Tačiau kalba yra ne apie mus, o apie mūsų transliuojamą žinutę. Todėl viešasis kalbėjimas – tai kalbėjimas, kuris turi tikslą. Pati sunkiausia dalis yra pradžia – atsistoti ir kalbėti. Mes pradedame greičiau kvėpuoti, širdis ima plakti stipriau, mintys susipina, sunku rasti tinkamus žodžius ir atrodo, kad kiekviena akimirka tęsiasi amžinybę. Atrodo, kad visus punktus: pasiruošti kalbai, gerai žinoti apie ką kalbame, įsijausti į temą, susikaupti ir įsivaizduoti, kaip perteiksime žinutę, tiesiog pamirštame. Užplūsta baimė, nerimas, ir visa, ką turime, tarsi išgaruoja, palikdami tik neapibrėžtą jausmą, kad kažkas ne taip. Tačiau yra lengva išeitis – visi mes galime tapti herojais. Herojaus poza – technika, kai reikia atsistoti ir aukštai iškelti rankas. Tampame tikrais herojais, kurie, nepaisydami baimių, žengia į tamsą, tikėdamiesi atrasti šviesą. Pastovėjus tokioje pozoje išsijungia roplio smegenys ir įsijungia mąstymas. Taip pat padeda ir taisyklingas kvėpavimas, šokiai – tai, kas atpalaiduoja roplio smegenis. Tačiau kai mes nepasitikime savimi, kai abejojame savo gebėjimais, mūsų kūnas tampa pirmu ženklu, kuris išduoda mūsų vidines baimes ir nerimą. Kūnas yra mūsų emocinės būsenos veidrodis – jis rezonuoja su tuo, ką jaučiame viduje. Jei netikėsime savimi, abejosime savo jėgomis, kūnas tai išduos: įsitempsime, susikūprinsime, nepalaikysime akių kontakto, veidas išduos baimę ar nerimą. Kūno kalba gali atskleisti tai, ką slepiame viduje. Mes turime galimybę pasirinkti, kaip reaguoti į iššūkius – ar mes nuspręsimės pasiduoti baimei, ar išeisime iš komforto zonos per drąsą ir pasitikėjimą savo jėgomis. Kiekvienas mūsų veiksmas, kad ir koks mažas jis būtų, turi galią formuoti mūsų realybę ir vesti mus link norimo gyvenimo. Kiekvienas galime nuspręsti, ar verta kovoti, ar bėgti. Argi ne mes patys renkamės, kaip žengti į pasaulį – su baimė ar su drąsa?

Liepa Staninaitė, III KTU klasės mokinė

Ritos Tadarauskienės fotografijos

Kultūros paso edukacija „Ar žinai, kas yra emocinis intelektas?“

Ar žinai, kas yra emocinis intelektas? Gimnazijoje 2025 m. rugsėjo 30 d. gimnazistams pirmokams buvo pakankamai darbinga, nes jie mokėsi krimsti ne tik „mokslo šaknį“, bet ir pažinti savąjį „Aš“. Šią dieną vyko Kultūros paso edukacija „Kas aš esu?“ (emocinio intelekto ugdymas). Ją vedė lektorius, tarpdisciplininių menų kūrėjas Julius Žėkas. Aš vaizdas – tai mūsų žinių apie save bei nuostatų savo pačių atžvilgiu visuma (turinys): intelektas, fiziniai bruožai, moralinės savybės, socialinis statusas, emocinės savybės ir kiti asmenybės aspektai. Emocinis intelektas – tai asmens emocinė branda arba, kitaip tariant, gebėjimas atpažinti ir valdyti savo emocijas, tinkamai reaguoti į aplinkinių poelgius, suvokti jų emocijas, kurti ir palaikyti ilgalaikius santykius su kitais žmonėmis. Lektoriaus gebėjimas sudominti ir įtraukti klausytojus į diskusiją nepastebimai papildė mokinių žinių bagažą. Mokinių žingeidumas, o kai kurių ir perdėm aktyvus dalyvavimas tapo tikru emocinio intelekto brandumo išbandymu. Mokinių atsiliepimai apie susitikimo naudą buvo vienareikšmiškai geri, nes lektoriaus bendravimas nesiekiant paklusimo ir tikėjimo tik vienpusiška tiesa leido saugiai priimti abipusiai palankius sprendimus. Po renginio gimnazistai dalinosi įspūdžiais: „Norim daugiau tokių įdomių, nestandartinių užsiėmimų“, „į girdėtus ar žinomus dalykus galėjome pažiūrėti visai iš kitos pusės“, „man patiko mintis, jog vaikinai mąsto iš anksto susidėlioję mintis į „stalčiukus“, o merginos vienu metu vysto ne vieną mintį, jos gali iš karto atlikti ne vieną veiksmą, darbą.“ Tokio pobūdžio renginiai gimnazijoje yra viena iš Socialinio ir emocinio ugdymo (SEU) programos veiklų, kuri atspindi įvairiapusiško ugdymo svarbą ir naudingumą.

Lionius Demjanovas, Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos psichologas

Psichologijos pamoka „Psichodinaminis asmenybės ugdymas pagal Vilių Orvidą“

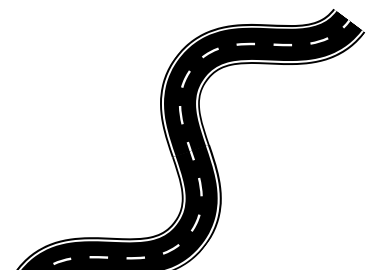
Kaišiadorių kultūros centro mėgėjų teatro jaunimo studijos aktoriai kamerinėje aplinkoje pristatė spektaklį „Vilis“ pagal Vytauto V. Landsbergio kūrinį. Šioje istorijoje pagrindinius vaidmenis atliko mūsų gimnazijoje mokėsi Tautvydas Krilavičius ir Anikė Lažauninkaitė bei šiuo metu paskutinius metus besimokanti ketvirtokė Kamilė Pliopaitė. Spektaklio režisierius – Jonas Andriulevičius.

Susitikimas su svečiais – tai vienas iš universalios dizaino mokymosi metodų, kai vienu metu neformalioje aplinkoje dalyvauja skirtingos gyvenimiškos patirties asmenybės (skirtingų klasių mokiniai, mokytojai, tėvai ir pan.) ir siekia susipažinti su psichologijos žiniomis per emocinę patirtį, kartu susipažindami ir su įstabaus asmens, laisvamano savo prigimtimi, Lietuvos menininko akmentašio, Orvidų akmens muziejaus įkūrėjo Viliaus Orvido gyvenimo peripetijomis per jo savotiško elgesio psichodinamikos prizmę.

Visiems dalyvavusiems pateiktos psichologijos pamokos mokytojo skaidrės, kad detaliau pažinti Viliaus Orvido gyvenimo peripetijas.

Kamerinis renginio formatas (aktoriai buvo šalia) leido pajusti aktorių energetinį lauką ir užtikrinti akustinį komfortą įsijaučiant į žmogaus gyvenimą ir jo prasmę būti kažkam reikalingam.

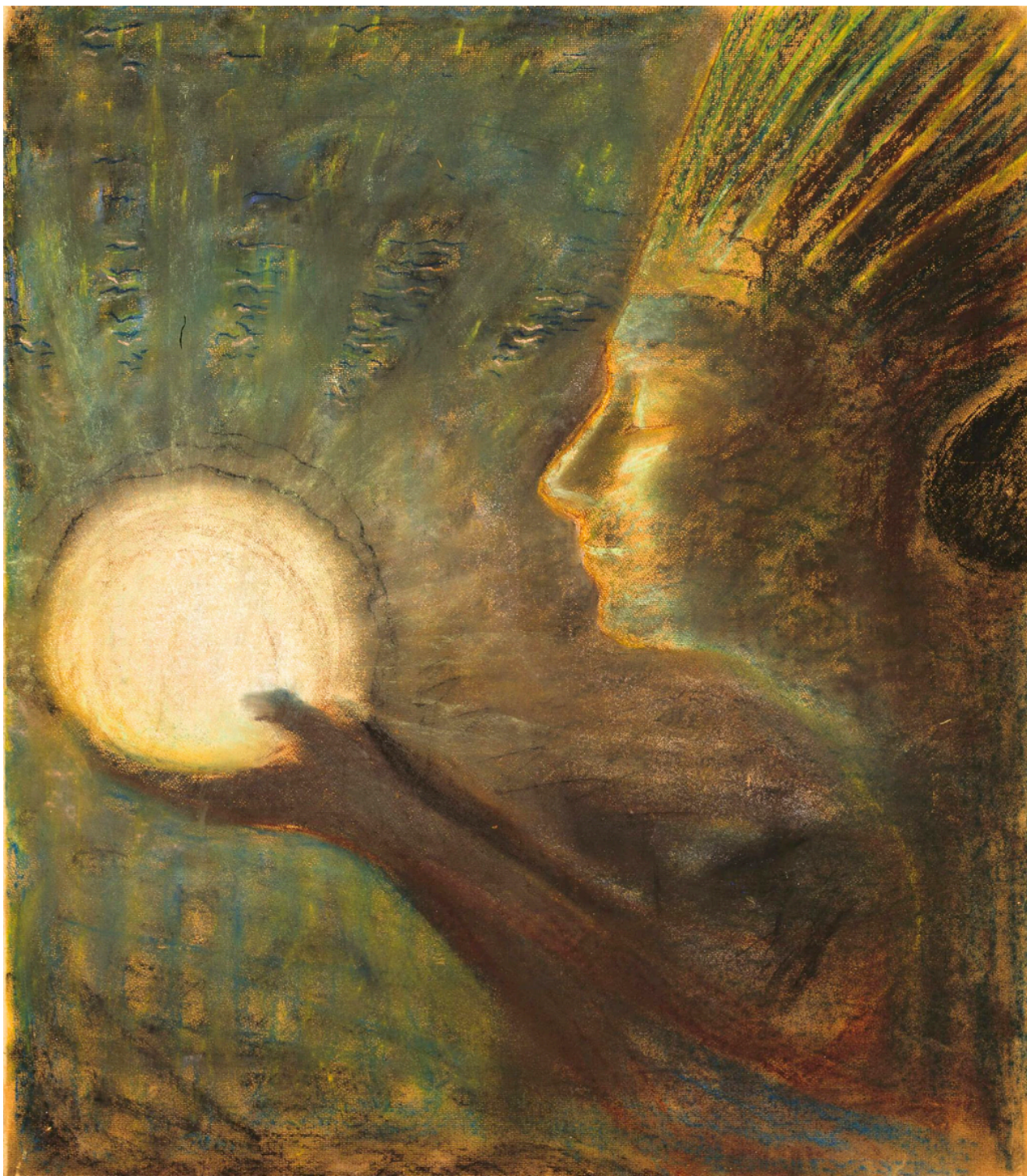
Lionius Demjanovas, Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos psichologas

Socialinio ir emocinio ugdymo įsivertinimas gimnazijoje

Gimnazistai, kartu su savo tėvais / globėjais ir mokytojais, pagalbos mokiniui specialistais bei personalu aktyviai dalyvavo internetiniame socialinio ir emocinio ugdymo įsivertinimo (SEKA) tyrime, kuris yra pagrindinis moksliskai pagrįstas socialinių ir emocinių kompetencijų lavinimo rezultatyvumo vertinimo ir įsivertinimo rodiklis. Socialinio ir emocinio ugdymo plėtra, siekiant visų gimnazijos bendruomenės narių grupių įsitraukimo ir konstruktyvios sąveikos, buvo numatyta 2020 m. Įgyvendindama šią priemonę Vaiko gerovės komisija parengė ir aptarė SEU gaires, kuriomis vadovaujantis numatyta tikslingai ugdyti kompetencijas pagal klases: I gimnazijos klasėse – savimonės ir savitvardos kompetencijas; II gimnazijos klasėse – socialinio sąmoningumo kompetenciją; III gimnazijos klasėse – tarpusavio santykių kompetenciją; IV gimnazijos klasėse – atsakingų sprendimų priėmimo kompetenciją. Šiam tyrimui gautų duomenų aprobavimui pasitelktas nepriklausomas vertintojas – Socialinio ir emocinio ugdymo institutas, su kurio pagalba dar 2021 metų lapkričio mėn. buvo atliktas pirminis (prognostinis) moksleivių internetinės socialinių ir emocinių kompetencijų (SEKA) tyrimas. Socialinių ir emocinių kompetencijų ir gimnazijos aplinkos (SEKA) vertinimo įrankis – tai skalių, atrinktų pagal gimnazijos tipą, rinkinys. Šis rinkinys yra naudojamas pirminei gimnazijos poreikių analizei atlikti bei socialinio ir emocinio ugdymo poveikiui gimnazijoje vertinti. SEKA įrankį galima naudoti siekiant nustatyti, kokių poreikių turi ir su kokiomis problemomis susiduria gimnazijos mokiniai, personalas ir netgi šeimos nariai. Gauta informacija gali atskleisti gimnazijos stipriąsias ir silpnąsias vietas ir pateikti informacijos socialinio ir emocinio ugdymo (SEU) programos pradiniam ir tolesniam vykdymo etapuose. Šiuo tyrimu siekiama įvertinti gimnazijos saugumą; išanalizuoti gimnazistų, personalo ir bendruomenės tarpusavio santykius; įvertinti gimnazijos bendruomeniškumą; analizuoti pasitenkinimą gimnazija / klase / veikla; stebėti tėvų įsitraukimą / įtraukimą; nustatyti gimnazistų socialines ir emocines kompetencijas; atskleisti mokymo ir mokymosi sąlygas gimnazijoje. Šių mokslo metų abiturientų klasių atstovai tyrime dalyvauja jau ketvirtą kartą ir jų laidos socialinio ir emocinio ugdymo kitimas yra imamas kaip pagrindinis matavimo rodiklis. Lyginant su panašaus turinio kitų Lietuvos gimnazijų (SEKA) tyrimais, anksčiau gauti mūsų moksleivių įsivertinimo rezultatai (pagal klases ir bendrai) priskirtini aukštesnio lygmens rezultatyvumui ir yra vertintini kaip teigiami, nes atitinka norminius asmens raidos įvairiapusiškumo psichosocialinius aspektus.

Lionius Demjanovas, Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazijos psichologas

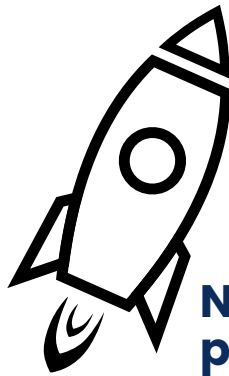

M.K.Čiurlionis "Bičiulystė", 1906

Draugystė – tai ta šviesa, kuria žmogus spinduliuoja ir kurią gali suteikti kitam žmogui, tuo praturtindamas jį ir praturtėdamas pats. Todėl šis jausmas toks brangus ir saugotinas.

<https://ciurlionis.eu/content/biciulyste>

Baigiamosios TŪM įtraukiojo ugdymo srities konferencijos PROGRAMA

Nuo nulio iki mėnulio: penkiais pojūčiais patiriame ugdymo pokyčius

7 16.00 – 17.00

Ir link mėnulio: TŪM mokyklų vadovų valanda – po ketvirtį valandos kiekvienai mokyklai planams ir perspektyvoms prisakyti

15.40 – 16.00

6

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos žodis: apibendrinimas, išvados ir įžvalgos, sveikinimai ir apdovanojimai

5 15.00 – 15.40

„Kaišiadorių rajono įtraukiojo ugdymo sisteminiai pokyčiai“. TŪM koordinatore Akvilė Grigienė
„Kaip pavyko pokyčiai Kaišiadoryse?“ Pažangos programos „Tūkstantmečio mokykla“ įtraukiojo ugdymo koordinatore, ekspertė Indrė Širvinskaitė

13.00 – 15.00

4

„Penki pojūčiai veda link šeštojo – ką apie pokyčius sako intuicija?“ Asmenybės ugdymo ir meditacijos mokytojas Vygandas Pikčiūnas

12.00 – 13.00 „Ar tikrai valgome ir akimis?“ Patirtis su edukatore Indre Gaskaite-Stankevičiene

3 10.00 – 12.00

„Kinestetiniai pojūčiai ir įtraukusis ugdymas: tikros situacijos tikrame gyvenime / teatre“
Moderatoriai „Forumo teatras“ (Menų ir mokymų namai)

9.30 – 10.00 Kvapo ir skonio stotelė

9.00 – 9.30

2

„Sinestetika – sutrikimas ar privalumas? Tik klausime ir žiūrime, bet ar girdime ir matome?“ Asmenybės ugdymo ir meditacijos mokytojas Vygandas Pikčiūnas

1 8.15 – 9.00

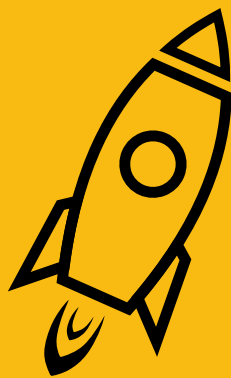
Kaišiadorių rajono mokyklų įtraukiojo ugdymo patirtys (pojūčiai ir pokyčiai): matomos, girdimos, užuodžiamos, apčiuopiamos, gal skanios, gal ir ne... Įvairios, integruotos, UDM filosofiją atitinkančios darbo formos ir būdai

7.45 – 8.15

0

„Ar viskas pradėta nuo nulio? Kaip jaučiame įtraukiojo ugdymo pokyčius?“ Kaišiadorių r. TŪM programos vadovė I. Mažulienė ir Kaišiadorių Vlado Giržado progimnazijos vadovas Rojus Šadurskas

Nuo nulio iki mėnulio: penkiais pojūčiais patiriame ugdymo pokyčius

Leidinį maketavo Kaišiadorių Vaclovo Giržado progimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Lina Bartkevičienė.

Leidinį spausdino "Printėja", Gedimino g. 16-1, Kaišiadorys LT-56128